52

SAN-ANTONIO

Editura FORUM

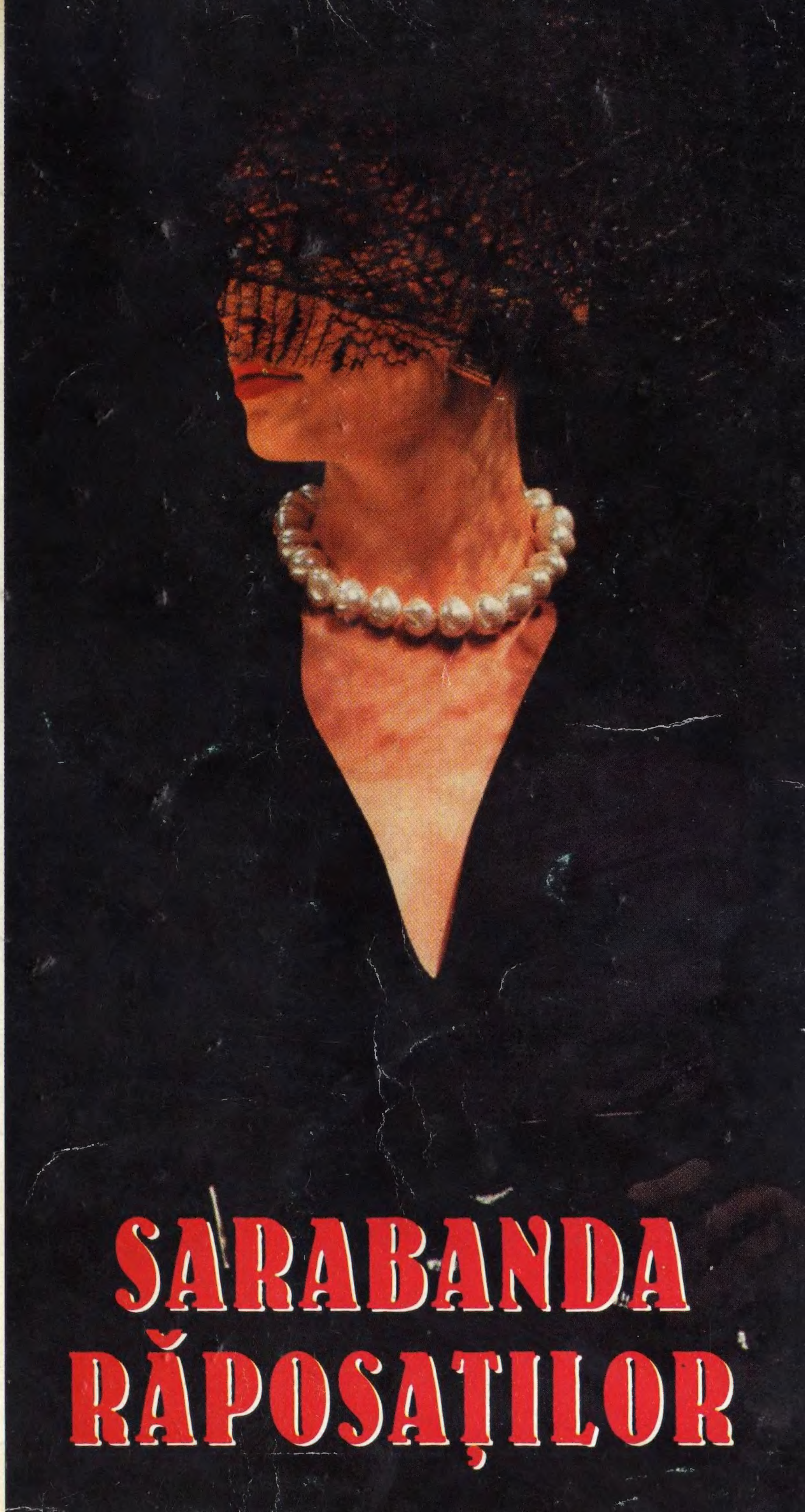

SARABANDA RĂPOSAȚILOR

SAN-ANTONIO

SARABANDA RĂPOSAŢILOR

ÎN COLECŢIA SAN-ANTONIO AU APĂRUT:

1. MERGE, SAN-ANTONIO
2. AM ÎNCERCAT, SE POATE
3. LICHIDĂM ŞI NE LUĂM VALEA
4. SPLINĂ ÎN SUC PROPRIU
5. ARHIPELAGUL MITOCANILOR
6. ADEVĂRUL FĂCUT VARZĂ
7. ÎNCEPE ACŢIUNEA
8. LICHIDAŢI-L
9. URMĂRIŢI, PRINDEŢI ŞI ADUCEŢI WHISKY
10. GALANTERII PENTRU DAME FRIVOLE
11. PIEPTĂNÂND GIRAFA
12. SIROP PENTRU VIESPI
13. VINO CU LUMÂNAREA PREGĂTITĂ
14. SĂRUTĂRI UNDE ŞTII TU
15. CINE TRAGE PRIMUL
16. SE ÎNGROAŞĂ GLUMA
17. CIRCUL SIFILITICILOR
18. SALUTARE PĂRINŢELE
19. DESCALECĂ ŞI DU-TE
20. O CRUNTĂ SPARGERE DE NUNTĂ
21. BÉRURIER ÎN SERAI
22. DE LA „A“ LA „Z“
23. TE-AM TRIMIS PE LUMEA AILALTĂ
24. PROFEŢIILE LUI NOSTRABERUS
25. UNORA LE PLACE CHEALA
26. ĂSTA-I MORT ŞI HABAR N-ARE
27. STRADA CADAVRELOR
28. JOS LABELE
29. DRAGĂ, PASEAZĂ-MI MICROBII TĂI
30. DACĂ TANTI LE AVEA
31. DĂ BUNĂ ZIUA LA DOAMNA
32. TOMBOLA PUNGAŞILOR
33. SERENADĂ PENTRU O PIPIŢĂ DEFUNCTĂ
34. ĂSTA-S EU ŞI NU MĂ SCHIMB
35. ALTMINTERI AR FI SFÂRŞITUL LUMII
36. ŞI DAMA CREDEA CĂ ...
37. DEZMĂŢ LA BANCA ÎNDRĂGOSTIŢILOR
38. FOC DIN PLIN LA CARALIU
39. TÂLHĂRIA DE LA UNCHIUL TOM
40. BULION PE CANAPEA
41. INFERNUL VERDE
42. MĂNÂNCĂ IAURT DACĂ MAI AI CHEF
43. LUPUL DEGHIZAT ÎN BUNICUŢĂ
44. ÎN MENIU, UN CURCAN FRIPT
45. VIVAT BERTAGA!
46. COADA BĂŢ
47. MUTRE DE ÎNMORMÂNTARE
48. PE SOCOTEALA PRINŢESEI
49. REDU PRESIUNEA CĂ PLESNESC
50. UN ELEFANT... TE-AR PUTEA ÎNŞELA
51. AI SĂ JOCI CUM ÎŢI CÂNT EU

SAN-ANTONIO

SARABANDA RĂPOSAŢILOR

În româneşte de
Mărgărita Vavi Petrescu

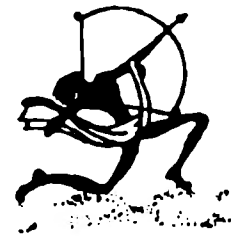

Editura FORUM
București • 1999

Editor PETRE ISPAS

ISBN 973-584-109-6

© SAN-ANTONIO – **SAN-ANTONIO chez les gones**
Éditions Fleuve Noir, 1962, Paris

Pentru versiunea românească toate drepturile rezervate
Editurii FORUM, str. Ion Câmpineanu nr. 20, cod 70709, București

CAPITOLUL I

Învăţătorul era un bărbat gras, sanguin, al cărui halat cenuşiu era împodobit cu numeroase pete de cerneală. Din cauza burţii nu-şi putea încheia haina. Pulpanele îl încadrau aşa cum cortina unui teatru, trasă, încadrează scena.

– Ia să facem noi apelul, rosti el.

Deschise catalogul în care se succedau numele elevilor.

– Când am să vă strig, să răspundeţi prezent dacă sunteţi prezenţi, spuse învăţătorul, şi nu răspundeţi nimic dacă sunteţi absenţi.

Şi-i dădu drumul cu o voce vâscoasă ca mierea:

– Andrivon?

– 'zent! răsună un glas juvenil.

– Barbarin!

Numitul Barbarin ridică două degete, strigând ca un naufragiat care lansează un S.O.S.:

– Dom'le! Dom'le!

– Asta-i bună! răbufni învăţătorul, n-o să-mi începeţi acum defilarea la budă! Ar fi trebuit să vă îngrijiţi din vreme. Abia am intrat în clasă!

-- Nu-i vorba de asta, dom' învăţător. Tata mi-a dat un litru de rachiu pentru dumneavoastră!

Institutorul zâmbi încântat. Chipul lui căpătă expresia unei infinite tandreţi, şi o umezeală, datorată emoţiei, îi umplu ochii binevoitori.

– Ia să vedem cum arată? întrebă el.

Barbarin apucă din ghiozdan o sticlă de rachiu pe care o aduse până la catedră. Învăţătorul o destupă, îi mirosi conţinutul, apoi o coborî de vreo trei centimetri ca să-i plaseze gâtul în dreptul buzelor. Gâlgâi generos, plescăi din limbă cu satisfacţie şi declară:

– E straşnic. Cum zici că te cheamă, băieţaş?

– Lucine Barbarin, dom'le.

– Am să-ţi ard un 20 la geografie, hotărî institutorul.

– Mulţumesc, dom'le.

În fundul clasei, Cugnazet, puturosul, ridică şi el două degete.

– Tu ce mai vrei? se interesă învăţătorul.

Cugnazet avea şaptesprezece ani, dar părea de treizeci şi de zece ani de zile continua să înveţe tabla înmulţirii. Îi trebuiseră cinci ani ca să-i intre în cap multiplii lui 1 şi de alţi cinci încerca să-şi însuşească multiplii lui 2. Ştia aproape pe de rost cât făcea 2 ori 1, dar, când era vorba de 2 ori 2, i se lăsa ca o ceaţă pe creieri.

– Mama mi-a dat un cârn pentru dumneavoastră.

– Un ce? se miră învăţătorul, puţin familiarizat cu graiul lyonez.

– Un cârnat!

– Ia să vedem.

Cugnazet se prezentă cu unul de porc, de talie rezonabilă. Institutorul îl estimă cinstit.

– Ăsta merită un optsprezece la istorie, afirmă el.

*
* *

Totul a început cu patru zile mai înainte printr-o vizită pe care ne-a făcut-o Maiestatea sa Bérurier I, regele tolomacilor, la noi acasă, unde îmi petreceam un concediu plăcut în tovărăşia Féliciei, scumpa mea mamă. Draga de ea fusese foarte bolnavă cu o lună mai înainte, în vreme ce eu eram gata s-o mierlesc în Germania de Est[1]. Când s-a mai restabilit puţin, i-am cerut şi eu Bătrânului cincisprezece zile de concediu şi, de vreo săptămână o dădăceam la noi acasă.

Tocmai reuşisem să pun mâna pe un Jaguar sport, tip „E“, şi făceam mici plimbări împreună prin cartierul de vest. În fiecare după-amiază, când vremea era frumoasă, o porneam la drum şi o duceam pe mami să ia un ceai într-un local select, pe lângă Ponchartrain sau Meulan. Conduceam fără viteză. Simţeam că Félicie era fericită. Serile mergeam la un spectacol. Ne ofeream reprezentaţii umoristice sau teatru de revistă. Astea îi plăceau.

Şi, într-o dimineaţă, pe când îmi luam micul dejun, îşi făcu apariţia Béru, cu o mutră îngrijorată.

– Păcat că nu eşti de serviciu, m-a luat el în primire, fără ocolişuri.

– De ce, Baby?

– Pentru că am moştenit o anchetă pe care mi-ar fi plăcut s-o fi preluat tu.

---

[1] Vezi: *Lupul deghizat în bunicuţă*. (n.a.)

În mine a zbârnâit mica sonerie a subconştientului. Cea care ţârâie de fiecare dată când presimt ceva ieşit din comun.

– Despre ce-i vorba?

– N-ai citit despre afacerea Grangognant-au-Mont-d'Or?

– Când sunt în concediu, nu citesc niciodată ziarele.

– E o localitate în apropierea Lyon-ului.

– Asta am înţeles.

– Închipuie-ţi că acum vreo opt zile a dispărut un puşti. Fiul unui viticultor. Treisprezece ani. Un băiat cuminte. Oamenii din comună au organizat o poteră împreună cu jandarmii. Brigada mobilă din Lyon a intrat şi ea în acţiune, zero! Nici chip să dea peste puştan. Nu se ştie nimic. A dispărut între şcoală şi casa părinţilor...

M-am posomorât. Nu-mi plac treburile astea în care sunt amestecaţi copii. Ei sunt tabu în ochii mei.

– Urâtă istorie, mi-am dat eu cu părerea.

– Stai aşa, că încă nu-i tot...

Se uită în jurul lui, căutând în mod vizibil ceva de băut. Dar nu zări decât apa din acvariul nostru în care evolua un peştişor verde cu mustăţi, şi se strâmbă.

– N-ai vrea să bei un gât de vinişor alb? l-am întrebat.

– Cu cea mai mare plăcere, se însenină el. Dacă nu-mi ud gura la plecare, sunt, cum s-ar zice, ca să zic aşa, dezmoştenit cât e ziulica de lungă.

– Nu cumva vrei să zici deshidratat?

Béru se înfurie:

– N-am venit aici să-mi ţii lecţii de franceză, bagă asta la cap!

Félicie ne aduse o sticlă de Pouilly Fumé şi Grasului îi reveni pe loc buna dispoziţie.

– Mi-ai spus că asta nu era tot, l-am invitat eu.

Îşi goli primul pahar, se asigură că i-l torn şi pe al doilea şi reluă:

– La trei zile după dispariţia mucosului, a fost găsit învăţătorul strangulat în locuinţa lui.

– Nu se poate!

Mare şmecher, Obezul. Mă pândea cu coada ochiului său porcin. Ştia că mă pusese pe jăratic cu poveştile lui.

– Şi misterul continuă, reluă el. Nu s-a descoperit nici un indiciu...

„Învăţătorul în chestiune era un băiat serios. Treizeci şi doi de ani, bine cotat peste tot. N-avea treabă cu muieri, o viaţă monahală, ce mai tura-vura! De doi ani profesa în comună..."

– Ciudată afacere!

– Stai aşa, că nu-i tot!

Goli şi al doilea pahar şi-şi oferi deliberat un al treilea.

– Ce s-a mai putut întâmpla?

– A mai dispărut un puşti, la fel ca şi primul: când pleca de la şcoală. Îţi dai seama că s-a stârnit panică în sat? Poliţia lyoneză e sub presiune. Ziarele din regiune: *Le Progrès*, *Le Dauphiné*, iau partea populaţiei şi reclamă rezultate.

– Astfel încât, s-au adresat bunului Dumnezeu, adică Bătrânului, iar acesta îl însărcinează pe arhanghelul de serviciu, respectiv pe împuţitul de Bérurier. Împuţitul Bérurier e dezorientat. El e obişnuit cu pungaşi şi cu agenţi secreţi, dar nu cu puştani şi atunci vine să capete un sfat şi îmbărbătări de la sublimul lui superior. Corect ori ba?

– Of, ar fi şi câte ceva din ce spui tu, suspină Enormul.

Se lăsă o clipă de tăcere, pe care Félicie o rupse.

Ştiţi că pentru mami, fericirea cea mare e să mă aibă lângă ea. De îndată ce mă lansez într-o afacere, se întristează. Deci, nu mică mi-a fost uimirea când am auzit-o spunând:

– Trebuie să intervii, Antoine.

Mă uit la ea, năucit.

– Ce-ai spus, mami?

– É vorba de copii, mi se pare groaznic. Trebuie făcut tot ce este cu putinţă pentru a-i regăsi şi a-i pedepsi pe mizerabilii care...

Tăcu, lacrimile împiedicând-o să mai continue.

Atunci am înţeles că-mi pot depune restul din solda pe vacanţă într-o valiză şi s-o las la casa de bagaje.

Grangognant-au-Mont-d'Or e o comună încântătoare cu patru sute de locuitori, situată la vreo treizeci de kilometri de Lyon. Prin părţile acelea oamenii cultivă viţa de vie, ceea ce explică nasul ca o pătlăgică vânătă a majorităţii localnicilor. Casele ei din chirpici, învelite cu ţiglă, sunt spoite în culori care-ţi încântă privirea şi inima. Am sosit acolo pe înnoptat. Mi-am lăsat Jaguarul la Lyon şi am împrumutat o maşină umilă, Juva-patru, neagră ca a poliţiei. Planul nostru de acţiune fusese ticluit ca la carte: Bérurier trebuia să treacă drept noul învăţător, ceea ce i-ar fi permis să observe „în profunzime" plodărimea din sat, fără a zgândări susceptibilităţile peizane ale copiilor.

Eu eram fratele mai mic al noului învăţător, provizoriu în vacanţă, ceea ce ar fi justificat prezenţa mea în şcoala din Grangognant.

Grupul şcolar era divizat în două părţi: clasa de fete şi clasa de băieţi, separate între ele printr-un coridor a cărui principală utilitate consta în depozitarea combustibilului pentru iarnă

(lemne şi cărbuni). Se mai afla şi o locuinţă compusă din trei camere pentru învăţător şi încă una, tot din trei camere, pentru învăţătoare. Aceasta din urmă avea vreo douăzeci de ani. O fată fermecătoare, care, puţin elegantisită, ar fi devenit cu adevărat senzaţională. În ciuda halatului albastru, a lipsei fardurilor şi a nesocotirii saloanelor de coafură, ea reuşea să fie o frumuseţe. Se înroşi când dădu cu ochii de mine, iar genunchii începuseră să i se bâlbâie când i-am adresat cuvântul.

Îmi petreceam cea mai mare parte a timpului în pod, privind sala de clasă printr-o gaură practicată în planşeu. Era o treabă plicticoasă şi simţeam că dacă lucrurile aveau să dureze, riscam să câştig în greutate.

A doua seară după sosirea noastră, un domn slab ca un os de hering uitat la soare îşi făcu apariţia între două valize, declarând că el era noul învăţător.

Se numea Pensome, Albert Pensome. Cum cei din învăţământ nu erau la curent cu şiretlicul nostru (cadrele din Educaţia Naţională fiind persoane austere), i-am brodat noului sosit o istorioară expres. Trebuia să se întoarcă fuguliţa la el acasă şi să nu mai mişte de acolo până ce nu va fi convocat. I-am dat vreo douăzeci de mii de franci ca să-şi acopere cheltuielile cu deplasarea, după ce i-am arătat legitimaţia de comisar. Tipul a luat-o din loc, fericit de o asemenea vacanţă neprevăzută, cu capul lui de ştiucă plin de proiecte de pescuit cu undiţa.

Şi de atunci...

Şi de atunci continuăm să observăm comportamentul copiilor, iar Grasu să-şi desfăşoare talentele pedagogice. Trecuseră mai multe zile de când trăiam în circuit închis şi începuseră să mi se mucegăiască articulaţiile.

CAPITOLUL II

Béru în chip de învăţător reprezintă o amintire care va dăinui multă vreme în memoria mea de elefant.

În dimineaţa asta mi-am băut cafeaua din cicoare în bodega din piaţă (piaţa se numeşte Piaţa Primăriei, iar cafeneaua în chestiune *Cafeneaua Primăriei)*, după care mi-am reluat postul de comandă în cap cu gânduri în mare doliu. Timpul e urât. Mă simt deprimat. Regret că am recurs la şiretlicuri. Ar fi trebuit să apar sub adevărata mea înfăţişare în loc s-o fac pe subşeful de birou fără treabă, chinuit pe deasupra de un frăţior stil greşeală a naturii, cum e Grasu.

Ca să-mi mai clătesc sufletul, mă decid să fac un turneu amical până la clasa tinerei învăţătoare. În sinea mea, îmi spun că mi-ar conveni să mi-o fac metresă. Fetica are nişte pistrui plasaţi exact acolo unde-mi place mie, pielea precum catifeaua, ochii ca două nucşoare şi nişte dinţi strălucitori unde, s-ar părea, că mâna omului n-a pus niciodată limba.

Când mă vede sosind se deghizează într-o langustă scoasă din oala de fiert. Se opreşte chiar în mijlocul unei dictări. O salut ca un Casanova dat naibii. Copila se numeşte Rosette şi, natural, e din Lyon. Mă proptesc în coate de catedră şi mă uit

drept în vasistasurile ei. Tipa se fâstâceşte cu o viteză supersonică.

– Spune-mi, păpuşico, mai există cursuri de seral pentru adulţi?

Ea se bâlbâie că „da".

– Ai mulţi clienţi?

– Nu, nimeni.

– Atunci, mă înscriu eu. Mi-ar conveni să profit de sejurul meu aici pentru a-mi perfecţiona subjonctivul imperfect; ar avea nevoie de ceva exerciţii ca să se rodeze, bietul de el. La ce oră poţi să mă primeşti?

– Dar, obiectează ea, fratele dumneavoastră?

– El e bine mersi.

– N-ar putea, în privinţa cursurilor...

– Oh! el nu-i în stare să facă nimic pentru ridicarea nivelului intelectual al ţării lui. E regele puturoşilor din învăţământ...

– Deşi fraţi, nu semănaţi deloc! prinde ea curaj.

– Pentru că nu avem aceeaşi mamă şi în plus, mama lui l-a înşelat pe tata, o lămuresc eu.

Tipa e şocată. Mă hotărăsc să mă opresc aici cu extravaganţele, îi spun „pe diseară la ora şase" şi urc în locuinţa noastră de celibatari.

Mă întind pe salteaua pneumatică şi scot cepul de lemn care astupă gaura, ceea ce-mi permite să trag cu ochiul la ce se petrece în sala de clasă a lui Bérurier.

Grasu e la catedră înconjurat de trei dintre elevii lui, cele patru personaje disputându-şi o partidă de belotă îndrăcită. Îl recunosc pe Cugnazet, pe Barbarin şi pe Tardy. Jucătorii trag la măsea dintr-un kil de vin roşu. Béru e deosebit de însufleţit.

– Cugnazet! explodează el, nu s-ar cuveni să iei portretul tipului drept o porţie de brânză! Mai adineaori ai jucat pe treflă, iar acum ai tăiat!

– Eu, dom' învăţător! protestează adversarul lui.

– Ştiu eu ce zic! i-o retează Grasu lăsând cu faţa în sus o drăgălaşă familie de cupă dinaintea lui Cugnazet.

Într-adevăr, un mizerabil şeptar de treflă strica armonia cupelor.

– Cine râde la urmă râde mai bine! tună Maiestatea sa. Ce sperai, cretinule? Că n-am să mă prind? Nu ştiu ce mă opreşte să nu te pun şi să-mi declini de zece ori adverbul: „Am abuzat de învăţătorul meu şi am jucat cu atu fără atu."

Înşfacă litrul de vin şi, pentru a-şi stinge năduful, îşi umezeşte scara pivniţei. După care îl întinde lui Barbarin, partenerul lui.

– Ţine aici, băiete, stropeşte-ţi amigdalele!

Apoi, îşi azvârle cărţile la grămada adunată pe mijlocul mesei şi decretează:

– Din cauza imbecilului ăsta (îl arată pe Cugnazet) mişcarea e nulă şi nesosită!

Vinovatul adună cărţile şi le amestecă, bosumflat.

– Nu-mi fă mutre! îi aruncă Béru, pentru că altminteri îi dau locul tău lui Honoré Leboeuf!

Din fundul clasei, sus-numitul lansează un: „Oh! da, dom'le" avid.

– Dormi acolo, îi spune Béru, vine şi rândul tău, fiindcă, aşa cum zicea Pasteur: „Belota e un fel de mâncare care se mănâncă rece."

Îşi adună cărţile care i-au fost împărţite; se uită la ele cu interes şi începe să pufnească.

– A, ha, ha! nu mai poate de bucurie valorosul meu camarad, se schimbă calimera, băieţi!

Exact în clipa aceea, cineva bate în uşa cu geam.

Béru, fără să se întoarcă, lansează un „Mda", care în ultimă instanţă – într-o extrem de ultimă instanţă – ar putea fi interpretat drept o invitaţie de a intra înăuntru.

Musafirul ciocăne din nou.

– Ce-o mai vrea şi cretinul ăla! tună Béru. Intră, când îţi zic...

Crede că are de a face cu un elev, dar îşi întoarce periscopul şi zăreşte un domn.

– Intră! urlă el.

Uşa se deschide şi îşi face apariţia un personaj pirpiriu, cu chipul galben ca o gutuie coaptă. E înţolit în tonuri neutre, poartă o pălărie cu boruri ridicate şi ţine sub braţ o servietă din piele neagră.

– E apropo în legătură cu ce? întreabă Béru de la biroul lui.

Individul se apropie cu un aer consternat. Se uită la jucătorii de belotă, la kilul de vinişor roşu, la cărţi...

– V-am întrebat ce căutaţi aici! tună Miratul.

– Eu sunt inspectorul! rosteşte noul sosit.

Grasu pare impresionat şi contrariat în acelaşi timp. Le adresează partenerilor săi o clătinare de cap dezolată.

– La locurile voastre, băieţi, terminăm partida la o dată ulterată.

Apoi, îşi oferă scaunul inspectorului.

– Binevoiţi să luaţi loc, dom'le inspector.

Unul care se simte la strâmtoare e San-Antonio al dumneavoastră, drăgălaşul. Mi se ofileşte inventivitatea, dragele mele.

Îmi spun că cei de la Academie o să se încingă până la incandescenţă. Uzurpare de identitate şi de funcţie! E un motiv în măsură să distrugă un comisar şi un inspector principal ca pe ultimul impiegat de mişcare care a uitat să închidă bariera la o trecere de nivel.

– Ce înseamnă toate astea? întreabă inspectorul arătând „materialul didactic“ etalat pe catedră.

– Îi recompensez pe elevii buni, îi explică Grasu.

– Jucând cărţi! Bând vin! Ce-i clasa dumneavoastră, domnule Pensome, tripou?

Béru face o mutră sinistrată, jalnică. Reproşurile inspectorului îi rănesc orgoliul. Deşi nu-i decât un institutor ocazional, îi cade greu să fie apostrofat de faţă cu puştimea.

Musafirul scoate un registru din servietă şi începe să scrie nişte chestii neliniştitoare. Apoi lasă stiloul pe mijlocul registrului şi, încrucişându-şi braţele, declară:

– Perfect. Continuaţi lecţia...

Béru îşi dă pălăria pe spate şi-şi şterge fruntea cu buretele de la tablă.

– O să facem niţică geografie, se hotărăşte el. Andrivon, ia zi-i tu lu' domnu' inspector de unde izvorăşte Guatemala!

Interpelatul se ridică şi se bâlbâie:

– Din munţii Gerbier des Joncs, dom'le?

Béru îl împunge cu degetul pe inspector. E încântat, Grasu meu.

– Ei? Ei? triumfă el, vă place cum răspunde băiatul?

„Să mergem mai departe...“

Infamul se reculege. Mie, inima îmi face treişpe-paişpe. Ori mă înşel eu, ori ăsta o să fie scandalul secolului, prieteni!

Grasu îşi drege glasul:

– Mangin! strigă el, tu ai să-mi spui ce culoare avea calul alb al lui Henric al IV-lea.

– Alb, dom'le.

– Nu-i o plăcere să lucrezi cu nişte elevi atât de dotaţi? îl întreabă Bérurier pe „superiorul" lui.

Dar celălalt nu pare să guste gluma. A ajuns verde pară şi mărul lui Adam împunge ameninţător din gâtlejul lui.

– Foarte bine, cine a câştigat turul Franţei în 1961?

– Anquetil, dom'le!

– Bravo!

Inspectorul a făcut o mutră în formă de hârtie igienică utilizată.

Grasu nu bagă nimic de seamă. E fericit, crezându-se stăpân pe situaţie!

– Franchon! cât fac 7 ori 3?

Cel întrebat e un băiat gras, bucălat. Se ridică fără vlagă şi întreabă lipsit de entuziasm:

– 8 ori 3, dom'le?

– *Yes, sir*, confirmă Béru.

O uşoară nelinişte tremură în glasul lui. În acest timp, inspectorul a început să noteze febril nişte chestii veninoase în registrul lui.

– Nu ştiu, dom'le, răspunde Franchon.

Béru trage o lovitură de pumn în catedră. Călimara se răstoarnă şi îşi varsă conţinutul pe prohabul inspectorului.

– Franchon, urlă Béru. Dacă te-a lăsat memoria, e cazul să sugi nişte chibrituri, sunt bogate în fosfor... Bine, dacă nu eşti în stare să-mi spui cât fac 8 ori 3, zi măcar cât fac 3 ori 8.

– 22, dom'le?

– Era şi timpul, se calmează Bérurier, aş fi sfărâmat maghernița asta!

Îi surâde tandru doctului musafir.

– Vă prindeţi ce stil am, dom'le inspector? comentează Abrutizatul. Când nu găsesc în vitrină, caut mai jos. E o chestie de pedagogie, nu? Dar, n-am să vă învăţ tocmai pe dumneavoastră.

Asta-i prea mult! Inspectorul se ridică, teribil în furia lui. Împunge spre Bérurier cu un deget acuzator.

– Dumneata eşti beat! ţipă el, altfel nu-mi pot explica!

Pentru colaboratorul meu e un adevărat şoc. Reuşeşte să pălească în pofida fondului său de ten de culoare rubinie.

– Ce spui, baroane? articulează el. Zgomotul mării nu lasă peştii să doarmă?

– Am să-ţi fac un raport să mă ţii minte! îşi sparge pieptul inspectorul.

– Raport, mă doare-n cot! Asta-i bună, ce-o mai vrea şi cretinul ăsta care se ţine ca boala de om sănătos! Aici eu sunt stăpân şi nu recunosc nici un inspector, aşa cum nu găseşti margarină în fundul izmenelor unui zuav! Beat, eu! Ia zi, tăticu', ar trebui să-ţi cumperi un dublu decametru ca să-ţi măsori cuvintele! Fără glumă!

Vorbind întruna, închide servieta prichindelului, i-o bagă sub braţ, îi îndeasă pălăria până la sprâncene şi-l împinge spre uşă.

– Ce comedioară mai e şi asta care mă întrerupe în mijlocul belotei! Şi eu ce-mi mai băteam capul să-i întreb pe mucoşi, să-i cânt dânsului în strună şi când colo, tot ce găseşte să-mi spună

e că sunt beat! Vrei să ţi-o zic pe a bună, nene? Chiar în clipa în care ai intrat, ştii ce aveam în mână? Spune, ştii? Nu? Ei bine! Să ţi-o spun eu: un careu de valeţi, nici mai mult nici mai puţin, mă auzi? Toţi patru, în formaţie!

„Şi eu, ca un nătărău, îi trimit în şomaj, ca să fac sluj lu' domnu'! Şterge-o şi să nu te mai văd pe aici!"

Îmi părăsesc postul de observaţie, ca să mă năpustesc la fereastră. Îl zăresc pe domnul inspector care fuge gesticulând până la maşina lui. Urcă dar în spate, fiind în continuare cu pălăria înfundată mai jos de sprâncene. Coboară, îşi reia locul la volan şi demarează.

S-ar putea să mă înşel, dar tare m-ar mira ca numitul Albert Pensome să mai facă o frumoasă carieră în învăţământ.

CAPITOLUL III

– Ce prostie, îi spun eu Grasului. Ai stricat toată treaba!

– Doar nu eram să mă las insultat de neamul ăla prost! pledează Monstruosul. Eu sunt pâinea lui Dumnezeu, o ştii prea bine; dar când mă calcă cineva pe coadă...

Cum sună de recreaţie, puştimea, încântată de spectacolul de calitate graţios oferit, se răspândeşte în curte urlând.

– De atâtea zile ardem gazul aici şi n-am avansat cu nimic, oftez eu.

– Nu trebuie să descurajezi, enunţă Béru, care a prins gustul să dea lecţii în pofida răfuielilor cu Academia.

– Recunoaşte că am toate motivele. Nici cel mai mic indiciu... Toate căutările n-au dat nici un rezultat, şi nu se ştie dacă cei doi elevi dispăruţi sunt morţi sau vii. Pe deasupra, nimeni nu poate înţelege de ce „predecesorului“ tău i-a fost tăiată beregata...

Vorbind, mă uit spre colţul curţii unde fusese descoperit cadavrul institutorului. Colţul cu pricina se situează între latrine şi rândul de platani însărcinaţi să aprovizioneze curtea cu umbră în timpul zilelor caniculare.

Rosette l-a descoperit dis-de-dimineaţă pe când se ducea să ia lapte de la ferma vecină. Potrivit medicului legist, institutorului i se tăiase gâtul cu un brici pe când se ducea la budă. Era în pijama şi se estima că moartea survenise în seara precedentă, în jur de ora zece. În timpul crimei, tânăra învăţătoare se afla la cinema, fiindcă era o sâmbătă şi, în sala de banchete a *Café de la Mairie*, se afla un cinematograf ambulant. Rula „Mutilaţii de la etravă" un film despre navigaţia cu pânze. Întorcându-se acasă pe la miezul nopţii, nu văzuse cadavrul. Totul părea mai mult decât normal, iar ea intrase în aşternut fără să-i treacă prin cap că celălalt coleg al ei...

– La ce te gândeşti? mă întreabă Grasu. Parcă ţi-ar făta mintea!

– În zilele astea, i-am observat cu atenţie pe copii. Nu par deloc să fie speriaţi.

– Aşa-i, mă aprobă Béru. Sunt nişte copii buni. Puţin cam escroci când joacă belotă. Ca mai adineaori, de exemplu, înainte să vină boşorogul ăla: Cugnazet încerca să mă tragă pe sfoară cu treflele lui, dar asta-i altă mâncare de peşte...

„Ei bine! ce-ai de gând?"

– Vreau să procedez la o mică percheziţie, îi spun. Nimănui nu i-a trecut încă prin cap să le cotrobăiască elevilor prin ghiozdane.

– Crezi că fac contrabandă cu stridii?

– Eu nu cred absolut nimic, mă informez...

Fie vorba între noi şi coloana Vendôme, încerc o anume jenă să scotocesc prin lucrurile acestor copii. Am efectuat numeroase percheziţii în decursul strălucitei mele cariere, şi nu toate au fost chiar aşa de legale, dar e pentru prima dată când mă

lansez în acest gen de explorări. În fine, e în interesul ţâncilor ăstora!

Trec cinci ghiozdane în revistă fără a găsi decât material şcolar, fluiere, capete de sfoară, cărţulii ilustrate sau pumnale de lemn. Deodată, nimeresc peste o gravură decupată dintr-un ziar trivial. Imaginea reprezintă o damă opulentă, complet în pielea goală. Era ascunsă sub învelitoarea unei cărţi de gramatică. Verific identitatea respectivului elev: e vorba de numitul Barbarin. Îi arăt Grasului găselniţa mea, iar el începe să viseze în faţa nudului damei.

– Parcă ar fi Berthe când era mai tânără, mă asigură el. Numai că femeia mea avea nişte jamboane ceva mai considerabile.

Las poza în ascunzătoarea ei şi-mi continuu cercetările. Se dovedesc a fi infructuoase la zece ghiozdane, dar la al unsprezecelea şi ultimul, scot la iveală o altă fotografie despre care ai putea spune cel puţin că e sugestivă.

Vă rog să-mi acordaţi toată încrederea şi să vă ştergeţi picioarele la intrare, poza cu pricina n-a fost publicată într-o revistă! Ea reprezintă un domn şi o doamnă în cea mai strictă intimitate. Doamna ocupă o poziţie cheie şi, la prima vedere, ai putea crede că domnul e un poliţist care dirijează circulaţia. Dacă te mai uiţi o dată, te întrebi dacă tăticul lui n-a fost centaur în timpul serviciului militar; iar dacă te mai uiţi şi a treia oară, îţi dai seama, pur şi simplu, că amicul damei posedă tot ce trebuie pentru a râde şi a se distra în societate şi pentru a pescui cu o undiţă babană. De unde naiba a putut şterpeli puştanul această pornografie? O fi subtilizat poza dintr-un sertar al lui tăticul, sau de unde din altă parte?

Grasu e stacojiu. Arătând spre anatomia domnului, decretează:

– Ia zi, San-A., până una alta, asta-i o noutate, nu? Tipul e un domn! Prezintă garanţii serioase! Apt pentru serviciul militar! N-ai fi crezut dacă te-ai fi luat după moaca lui pricăjită! Şi totuşi nu-i marfă de duzină! N-aş vrea să fiu în locul damei...

Mă văd obligat să-i iau poza din mână, fiindcă a început să saliveze ca un boxer în faţa unei fleici suculente. Observ atunci un mic detaliu: elevul şi-a scris curajos numele de-a curmezişul pozei cu un bold. Se poate citi Louis, hârtia fiind înţepată cu mici găurele. Pun fotografia indecentă sub copertă. Aceşti gentlemeni n-au o imaginaţie prea bogată.

Când închid marginile hârtiei albastre care acoperă cartea, citesc numele băiatului pe etichetă. Léon Tardy! Ceea ce mă face să sar în sus. Fotografia aparţinuse cuiva cu prenumele Louis.

Îmi scot carneţelul. Pe o fişă cu două feţe am trecut datele şi fotografia celor doi elevi dispăruţi. Primul se numeşte Jean Charron, al doilea Louis Dubois. Louis, mă auziţi! Interesant, nu? În orice caz, rămâne de văzut... Îi împărtăşesc Grasului descoperirea mea. E sceptic.

– Chiar admiţând că însuşi acel Louis Dubois i-a dăruit tabloul câmpenesc lui Léon, ce dovadă-i asta? Copiii, parcă-i şi văd: sunt întotdeauna gata să schimbe între ei tot felul de fleacuri. E o manie!

Grasu cade pe gânduri.

– Nu ştiu ce mă opreşte să nu-i confisc acest portret de familie, rosteşte el cu ipocrizie.

– Chiar trebuie s-o faci! decid eu. Aranjează în aşa fel ca să descoperi poza în faţa lui. Iar după aia ia-l la trei-păzeşte

şi dă-l afară din clasă, anunţându-l că după ore ai să-l duci la el acasă de urechi, să se explice cu bătrânul lui, pricepi?

Béru clatină din cap.

– Fie. Oricum, merită o corecţie. Ştiu eu că tineretul din ziua de azi a evoluat, dar însă!

Îl părăsesc pentru a-mi relua postul de observaţie de la etaj. Trecând prin faţa clasei Rosettei, îi arunc acesteia din urmă o privire catifelată stil: „dacă mă vrei, mă ai“. Şi pe urmă, mă umflă râsul gândind ce mutră ar face dacă i-aş arăta fotografia lui Tardy Léon.

*
* *

Grasu bate cu pumnul în catedră pentru a restabili ordinea.

– Băieţi, decretează el, am văzut că rechizitele voastre nu prea arată bine. Să nu uitaţi că trebuie să aveţi grijă de ele. Statul v-a dat cărţile pe de-a moaca nu ca să faceţi din ele preş de şters picioarele!

Ca într-o doară, se apropie de pupitrul lui Tardy, făcându-le întruna morală.

– Uite, rosteşte el, apucând cartea cu ascunzătoarea secretă, aşa vreau să fie învelite cărţile voastre. E curată şi cred că am să-i dau o notă mare lui Léon ca să-l recompensez.

Învârteşte cartea în mâini în vreme ce obrajii celui în cauză prind să se înroşească.

– E o treabă serioasă, continuă Grasu cu vorbe şi gesturi de prezentator de aparate menajere. Pliseurile sunt impecabile, şi nu zăresc nici o pată...

Scoate învelitoarea.

– Pe scurt, se vede că băiatul şi-a dat toată silinţa. Nu-i aşa, Léon?

– Da, dom'le.

Îi arde o labă lui Léon ca pentru adulţi. În măsură să-şi strănute toţi dinţii de lapte dacă ar mai fi avut în cutia lui cu domino. Béru ridică poza, feroce.

– Dar ce descopăr eu? urlă Grasu clătindu-şi ochii.

Toată clasa trebuie că-i la curent cu fotografia pentru că brusc se produce efervescenţă. Băieţii îşi dau coate, îşi fac cu ochiul, pufnesc, se agită. Probabil că Léon Tardy organizează matinee artistice cu scurtul lui metraj!

Deocamdată, nu se gândeşte să-l prezinte la festivalul de la Boufemont. Plânge, fiindcă palma învăţătorului a fost destul de tare în felul ei.

– Să nu-mi zici că e fotografia de nuntă a părinţilor tăi! îşi scuipă plămânii Grasu. Are un fizic ca de teatru, bătrânul tău! O să mergem după ore să stăm puţin de vorbă cu el! Şi dacă n-ai gustat niciodată o infuzie de ciomag, cred că acum are să fie cazul! Deocamdată, ieşi afară, hai mişcă!

Băiatul părăseşte clasa, disperat.

Béru se întoarce la catedră şi lasă poza pe cutia cu cretă.

Începe s-o contemple visător, clătinând din cap cu un aer neliniştitit.

*
* *

Şcolarul stă neclintit lângă un trunchi de copac. Lacrimile se usucă pe obrajii lui proaspeţi. E un băieţel brunet cu privirea isteaţă.

– Ce-ai păţit, Léon?

– Domnu' învăţător..., îngână el.

– Ce ţi-a făcut?

– A găsit la mine o poză urâtă şi vrea s-o arate tatălui meu...

– O să se lase cu bătaie?

– Of! da...

– Unde ai găsit fotografia aia?

Se îmbufnează.

– Mai întâi că nu-i a mea. Mi-a împrumutat-o Loulou Dubois ca să i-o arăt surorii mele mai mari.

– Când ţi-a împrumutat poza?

– În ajunul zilei în care a dispărut.

Mă uit la puşti.

– Bătrânul o să-ţi rupă coastele cu coada lopeţii, nu-i aşa?

– Mai mult ca sigur, dom'le. Ultima oară a fost când am stricat un braţ la roabă: n-am putut să merg la şcoală trei zile.

– De unde a luat Dubois poza?

Tăcere.

– Nu vrei să-mi spui?

Scutură din cap în semn că nu.

– E imposibil, dom'le.

– Ce vorbeşti?

– Am scuipat, dom'le.

– Cum adică, ai scuipat?

– Aşa-i jurământul. Loulou Dubois m-a pus să jur că n-am să spun la nimeni. Nu pot...

Îl aprob.

– Te înţeleg, fiule; comportarea ta nu-i lipsită de măreţie, dar Loulou nu mai este aici, din păcate! Prin urmare, jurământul tău nu mai are nici o însemnătate de acum înainte.

Şi adaug, perfid:

– Dacă-mi spui, am să-i cer învăţătorului să şteargă totul cu buretele şi să nu-i mai spună nimic părintelui tău.

Îşi ridică spre mine faţa: e murdară şi plină de speranţă.

– Zău, dom'le?

Întind mâna şi scuip.

– Pe cuvânt.

Atunci mutrişoara lui se însufleţeşte. Capătă expresia unei cumetre bătrâne.

– A furat-o, dom'le.

– Glumeşti!

– Pe cuvânt!

– De la cine?

– De la doamna Soubise.

– Cine e această onorabilă persoană?

– Of... cântăreaţa!

Îi pare atât de evident şi am impresia că-i poartă un asemenea respect damei în chestiune, încât nu mai insist.

– Unde locuieşte, doamna Soubise?

– Casa cu iederă, de la ieşirea din sat. E o casă de vechend, ce mai, altminteri ea locuieşte la Lyon.

– Şi cum a procedat de i-a furat fotografia?

– Îi făcea comisioane doamnei Soubise. Odată, când îi pregătea lista, Loulou a deschis un sertar plin cu fotografii ca asta. Loulou a şterpelit una ca să-i facă pe colegi să râdă.

Îi trag o palmă prietenească.

– Am impresia că sunteţi foarte precoci în şcoala asta. Bun, am să-mi ţin promisiunile, Léon. Vorba-i vorbă!

CAPITOLUL IV

O fermă transformată! Piatra este veche, iar iedera luxuriantă. O pajişte vastă împresoară casa. Se ajunge la ea printr-o alee bătută cu pietriş ocru de carieră. Încă din stradă, cercetez locurile. Pe terasă sunt parcate trei maşini. Şi nu din cele de slujbaşi care beneficiază de concedii plătite! Un Cadillac crem, decapotabil, un Alfa Romeo şi un Mercedes 230 SL. O nimica toată. Aud muzică, râsete, discuţii, punctate uneori de strigăte aproape isterice. În pofida prodigioasei imaginaţii pe care mi-o cunoaşteţi, caut totuşi un pretext ca să mă prezint în casă. Mi se pare cam dificil. Dar nimic nu-l opreşte pe un pelerin când el se numeşte San-Antonio.

Curajos, împing bariera albă şi îmi fac apariţia în living unde pare să sufle un vânt de nebunie. Prin uşile de sticlă mari, larg deschise, zăresc o faună destul de exotică. Înăuntru sunt şapte persoane: patru surioare şi trei motani. Trei dintre cele patru tipe sunt tinere biete şi decoltate, a patra e bătrână rău şi fardată cu mistria. De mai bine de cincizeci de ani şi-a înlocuit machiorul cu un zidar. Cei trei bărbaţi reuşesc performanţa delicată de a fi la fel de antipatici şi unii şi alţii. Ar fi trebuit cel puţin patru tururi de scrutin pentru a imagina o asemenea promiscuitate. Printre ei e un tinerel cu faţă de nevăstuică; un

adipos, model importat din orient, cu pielea ca cea de broască şi un al treilea mult mai în vârstă, cu părul aproape alb, tenul roz şi privirea vicioasă.

În clipa în care îmi fac apariţia, toată această populaţie e amestecată în modul cel mai surprinzător. Cei trei domni sunt tolăniţi pe un divan mare cât esplanada Invalizilor, iar cele trei demoazele mai tinere stau de-a curmezişul picioarelor lor, cu fustele ridicate cu mult mai sus decât la curtea Angliei. Bătrâna e aşezată în faţa lor şi pare să se delecteze cu spectacolul acestor cupluri unele peste altele. Toată lumea am impresia că-i beată turtă, sau pe cale de a deveni rapid.

Sosirea mea provoacă linişte. N-a mai rămas decât un disc care continuă să macine din Johnny Hallyday, ca şi cum nu m-ar fi văzut.

Mă căznesc puţin şi arunc de jur împrejur un zâmbet care ar fi vrăjit un roi de bondari.

– Vă rog să mă scuzaţi, domnilor, doamnelor, susur eu cu vocea mea plină de inflexiuni adaptate situaţiei, aş putea vorbi cu doamna Soubise?

Una dintre cele trei cocote decoltate până la buric ridică braţul, ceea ce-mi oferă o vedere superbă asupra unei subsuori pistruiate ca boii mari ai lui Pierre Dupont.[1]

– Eu sunt, subliniază ea prosteşte.

Celelalte paraşute încep să chicotească. Domnii se strâmbă de râs. Am o clară, o foarte clară impresie, că rahiticii ăştia mă iau drept un idiot.

– Despre ce-i vorba? mă întreabă roşcata.

---

[1] *Pierre Dupont* (1821-1870) – autor de cântece rustice (Boii) şi al Cântecului muncitorilor 1846. (n.tr.)

– Venisem să vă propun un spectacol de gală, doamnă Soubise, îi spun. Eu mă ocup de organizarea festivalurilor din Paris, şi ne-ar face plăcere să prezentaţi un recital luna viitoare.

– Depinde ce condiţii îmi propuneţi, mi se adresează interlocutoarea mea. Să ştiţi că sunt foarte scumpă.

Dar baba pictată începe să strige cu o voce mai acidă decât un suc de lămâie natur:

– Destul, Lola!

Apoi se întoarce spre mine:

– Eu sunt Léocadie Soubise.

Îmi înghit surpriza. Vedeta e centenară! Ceilalţi trebuie că trăiesc mai mult sau mai puţin pe spinarea văduvei fiindcă au încetat să se mai hlizească.

– Eram gata să mă las antrenat de ceea ce această persoană consideră a fi o glumă, rostesc eu arătând spre roşcată. Cred, dragă doamnă, că veţi binevoi să-mi acordaţi o întrevedere ca să putem discuta... serios.

Apăs tare pe cuvântul serios, până ce-l aud că pârâie din încheieturi. Dar nu se rupe.

– Să mergem în budoarul meu, decide diva babă. Daţi-mi braţul, dragă domnule... Ah?... Cum aţi zis că vă numiţi?

– Antoine, mă prezint eu, de altfel nu l-am rostit până acum!

Cu paşi mărunţi – fiindcă bătrânica are picioarele teribil de constipate – ajungem în încăperea vecină. Un soi de mausoleu mai mult decât un budoar. Pluteşte aici o lumina veninoasă, filtrată prin nişte draperii groase. Pereţii sunt în întregime acoperiţi de fotografii cu dedicaţii. Réjane! Sarah Bernhardt! Mayol! Dranem! Mareşalul Sprountzbul! Preşedintele Glotmuche! etc. O canapea Ludovic al XV-lea veritabil ne întâmpină fundurile.

– Scuzaţi-i, face doamna Soubise, arătând spre living cu o mişcare a bărbiei, sunt tineri şi le place să glumească.

– Şi mie îmi place, cu condiţia ca gluma să fie de bună calitate, o asigur eu.

Dama clatină din cap.

– Povestea cu spectacolul e serioasă?

– Foarte serioasă, îi spun eu... serios.

– De doisprezece ani m-am lăsat de cântat, obiectează ea.

Dimpotrivă, eu am impresia că, de fapt, cântul a lăsat-o pe ea de multă vreme.

– Tocmai de aceea ar fi bine să vă manifestaţi din nou, intervin eu cu autoritate.

Bătrâna clatină din cap.

– Cinstit vorbind, e de părere ea, sunt convinsă că nu mi-am pierdut nimic din calităţile vocale.

– Şi eu sunt convins în egală măsură!

– Cred că ştiţi că întotdeauna am obţinut un triumf răsunător cu *Madame Butterfly*.

– Desigur.

– Aflaţi că am o slăbiciune pentru Puccini.

Slăbiciunea în chestiune trebuie că este vocea ei, biata femeie. N-am mai văzut încă o zgripţuroaică la fel ca ea. Iată una care probabil a dus o viaţă greu de povestit. Şi o mai duce şi acum.

Pariez pe ce nu ştiţi contra a ce nu vă spun eu că individa continuă să organizeze la ea întâlniri amoroase. Acum, e doar spectatoare. Pensionarea, ce-aţi vrea, la toate etajele. Ciudată femeie! Stau şi mă întreb dacă are peste sau mai puţin de o sută de ani.

– Cât îmi oferiţi? se interesează ea.

Şi pe deasupra şi zgârcită!

– Patru sute de mii de franci! risc eu.

Face o strâmbătură.

– Vă bateţi joc de mine!

– Şi toate cheltuielile plătite, bineînţeles, mă grăbesc eu.

– Nu mă deplasez pentru mai puţin de un milion.

Asta-i bună! Vă daţi seama cât e de lacomă? E în stare de fosilă, nu mai are voce nici cât un crap cu guturai, face o carieră necunoscută în provincie şi vrea să pună mâna pe o retribuţie de supervedetă! Dacă ar fi să mă ascult i-aş răspunde că Pont-aux-Dames[1] e înţesat de persoane de vârsta ei care ar accepta să se deplaseze pentru trei franci; dar ea e cea care mă ascultă. Şi cum tot îi vând baliverne, nu mă costă nimic să-i dublez retribuţia.

– Nu pot merge peste opt sute de mii, declar eu categoric.

– Oh, bine, de acord, face gazda mea. Pe cine mai aveţi în program?

– Frank Sinatra!

– Nu-l cunosc!

– Dar numai la sfârşitul părţii întâi.

– Ah bun!

– Trebuie să telegrafiez la Paris ca să pregătească contractul. Sper să-l am aici în două, trei zile...

Mă ridic.

– Aveţi o casă foarte plăcută, doamnă Soubise.

---

[1] Azil de bătrâni pentru actori. (n.tr.)

– Aici îmi petrec toate *week-end*-urile. În restul timpului, locuiesc la Lyon.

Mă străbate un brusc frison. Imaginaţi-vă că mumia asta bătrână tocmai şi-a lăsat neglijent mâna pe genunchiul meu. Mie îmi place ca damele să aibă anumite iniţiative, dar nu când au depăşit promontoriul celor optzeci de ani.

O mângâiere mai curând funebră. Pe cuvântul meu, gloria asta bătrână şi descărnată încă mai încearcă să fie seducătoare, în aşteptarea biletului ei de croazieră, cea unică şi definitivă! Gândul, că nişte indivizi i-ar putea livra extaz la domiciliu, îmi provoacă o greaţă formidabilă.

– Dumneavoastră aţi avut ideea să mă angajaţi? gângureşte ea.

– Eu, doamnă!

– Deci n-am fost uitată acolo sus?

Cred că face aluzie la Paris. Nu ştiu dacă acolo a fost uitată definitiv, în orice caz, în paradis, băiatul care face apelul trebuie că i-a rătăcit numele.

– Dovadă, doamnă Soubise.

– Îmi puteţi spune Léo, ca toţi prietenii mei. Ştiţi că am cântat în Paris la Châtelet...

Pe atunci mama trebuie că nici nu se născuse.

– Hai să ne întoarcem la ceilalţi. Plecaţi imediat la Lyon?

– Oh, maşina mea e în pană, am lăsat-o în satul vecin şi...

– Atunci, rămâneţi peste noapte aici!

Şovăi. Ocazia e formidabilă. Evident, n-am nici un indiciu că această *very old lady* e amestecată mai mult sau mai puţin în afacerea care mă interesează, şi totuşi... Îl cunoaşteţi pe San-A. al dumneavoastră, nu, dragele mele? Ştiţi cât de mult îi place

să-şi bage nasul peste tot. Adulmecă, ceva de speriat. Or, de când am păşit în casa asta, am simţit ceva bizar plutind în aer.

– N-aş vrea să abuzez, doamnă!

Îmi trage o pălmiţă peste fund.

– Léo, îmi aminteşte ea.

– N-aş vrea să abuzez, Léo, aveţi musafiri şi...

– Cu cât se adună mai mulţi nebuni, cu atât veselia e mai mare! mă asigură ea.

Şi pe urmă, am mai văzut eu şi alţii!

– În acest caz...

– Cum spuneaţi că vă numiţi?

– Antoine.

– Şi prenumele?

– Antoine Antoine.

– Ce original. Hai să le povestim toate astea şi şmecherilor de dincolo.

Întoarcerea în living unde domnii şi doamnele s-au strâns la taclale. Léo face prezentările. Din ele rezultă că tânărul cu mutra de nevăstuică e partenerul tinerei blonde care se numeşte Violette, în timp ce el are pe nume Jérôme. Şi unul şi celălalt sunt dansatori profesionişti la Lyon. Adiposului îi zice Ambistrouyan, e armean şi cuplat cu Berthy, bruneta idioată căreia i-a reuşit performanţa să-şi ţină un picior între cele ale lui Jérôme şi altul între cele ale lui *mister* Léopold, individul cu coama albă. Ambistrouyan are un bar de noapte la Lyon, Léopold se ocupă de import-export, dovedindu-se a fi şi protectorul Lolei, roşcata care a încercat să mă ia în balon! Aceste onorabile persoane mă întâmpină civilizat acum când îşi imaginează că

sunt un autentic impresar. Bătrâna îl roagă pe Jérôme să se aşeze la pian, fiindcă, fără să mai aştepte, vrea să mă fericească interpretându-mi marea arie a cumetrei Butterfly.

Dansatorul se aşează la pian pentru a merge în poante cu degetele. Începe preludiul. Matroana îşi drege gâtlejul şi, cu un cot sprijinit de coada pianului, porneşte să vocifereze.

Ah! băieţi, trebuie să ai trompele lui Eustache bine amarate şi să-ţi astupi timpanele. Cu o voce ca a ei o mare calmă ar fi curând răscolită de un taifun semnat Paramount!

Nu ştiu dacă aţi auzit până acum o daltă muşcând la rece din marmură, un tramvai luând în coborâre un viraj, un cuţit ştirbit tăind un măr verde şi o chiuvetă înfundată dându-şi brusc drumul. De asemeni, nu ştiu dacă aţi auzit zgomotul făcut de un ferăstrău pentru metale tăind nişte fiare ruginite şi dacă vi s-a întâmplat să vedeţi un motan cu coada prinsă la portiera unei maşini. În orice caz, tuturor vi s-a întâmplat să treceţi pe lângă o clinică de maternitate, să scrieţi cu o cretă prea tare pe o tăbliţă udă, să închideţi un oblon ale cărui balamale n-au fost niciodată unse, să auziţi cum plânge o capră închisă, să mergeţi prin noroi cu nişte galoşi prea mari, să înghiţiţi o supă din cale afară de fierbinte, să pedalaţi pe o bicicletă dezarticulată, să bateţi ouă spumă şi să acţionaţi o maşină electrică de măcinat cafea. Vocea Léocadiei Soubise reprezintă toate aceste zgomote întrunite, plus anumite inflexiuni care nu pot fi comparate cu nimic. Ceilalţi fac eforturi să nu izbucnească în râs. Eu mă cramponez de braţele fotoliului ca să mă împiedic să-mi iau câmpii.

În groapă, Puccini probabil că face tărăboi pe aria lampioanelor, deşi aceasta n-a fost scrisă de el. Regret că n-am la îndemână un tampon cu cloroform. Şi mai regret că nu-s tare de

ureche. Ar fi fost straşnic să poţi închide robinetul sonorului în acest moment! Şi nu-i numai vocea; ar trebui să vezi ce mine face Léo! Pleoape coborâte, o mână pe inimă, buzele ca un cur de găină, articulând limpede silabele!

În cele din urmă termină; mâini împreunate, chipul devastat de reculegere.

Prietenarii ei aplaudă, ceea ce-mi dă ideea să fac şi eu la fel.

– Ei, care-i părerea dumneavoastră? gângureşte dama din era secundară.

– Divin, fac eu, categoric.

– Când v-am spus că vocea mi-a rămas aceeaşi!

– Ar trebui să profitaţi de şederea la Paris pentru a înregistra nişte discuri, o asigur eu.

– Credeţi? se umezeşte ea.

Mă gândesc că ar putea face mari servicii în cazurile de operaţii fără anestezie. Ba mai mult, ar putea înlocui electro-şocul!

Se oferă să ne mai cânte şi din *Tosca*, dar moş Léopold se opune şi, dintr-o dată îmi devine simpatic.

– Fără excese, Léo, intervine el serios, gândeşte-te că bietul nostru Jérôme nu-i decât un pianist de ocazie, fie spus, fără nici o intenţie ofensatoare. Trebuie să angajezi un acompaniator de primă clasă, altminteri rişti să...

Diva e de acord şi-l roagă să ne dea de băut. Şampanie pentru toată lumea. Şi încă Dom Pérignon, ce părere aveţi!

Sugând din pahar, mă gândesc că Béru are să se întrebe ce mi s-a întâmplat, şi îmi mai trece prin minte că aveam o întâlnire cu Rosette. Nu-mi place să dau plasă unei fete tinere, mai ales când ea e pistruiată şi deţine o diplomă universitară.

Trag cu ochiul la pendula mea individuală.

– Mai am exact atâta timp cât să dau o fugă până la poştă să-mi ridic corespondenţa! rostesc eu.

– N-ar putea să meargă Gaston, valetul meu? îmi propune băbuţa.

– Vă mulţumesc, dar trebuie să mă mai ocup şi de bagaje.

– Unul dintre domni are să vă însoţească!

– N-are rost să se deranjeze, ador *footing*-ul. Pe curând...

Cum dispar prin uşile largi de sticlă, o aud pe Léo proclamând celor din jur:

– Nu-i aşa că-i simpatic foc?!

Uite că am ajuns s-o înlocuiesc pe Eleska.

CAPITOLUL V

– Te muţi, Toto, sau schimbi numai strada?

– Mă duc în lumea bună, i-o întorc eu, întotdeauna am fost fascinat de arta lirică şi uite că acum mă găzduieşte o cântăreaţă celebră.

– Ce mai e şi asta?

Îi povestesc Grasului despre vizita mea la Léocadie Soubise, dar el ridică din umeri.

– Nu te mai legăna cu vise, San-A.! Fiindcă o puşlama a şterpelit o poză pornografică de la o babă smintită, tu eşti gata să tragi concluzia că ea l-a sechestrat.

Ridic capacul valizei şi încep să-i deschid fermoarele.

– Eu nu trag nici o concluzie, Grasule. Numai că amândoi înotăm într-o călimară cu cerneală. S-a prezentat un indice mărunţel şi eu am pus laba pe el. Păstrează-ţi sarcasmele pentru domnul inspector!

– Ah! ăla, nu-mi mai pomeni de el, l-am şi uitat!

– Ai grijă că el n-o să te uite! Du-mi valiza la cârciuma din piaţă. Vin şi eu cam peste o oră.

– Şi ce-ai de gând să faci până atunci?

– Să-mi netezesc asperităţile subjonctivului.

– Vezi că fierul de călcat e în dulapul din bucătărie, îmi spune el înainte de a ieşi.

Intrând în sala de clasă unde umbrele serii se insinuează blând, observ că tânara institutoare şi-a dat jos halatul albastru şi poartă o încântătoare şemizetă garnisită cu danteluţe şi o fustă de girl-scout bleumarin.

Şi-a dat pe labiale cu puţin ruj şi şi-a pudrat obrăjorii.

Mă apropii de catedră, iar ea se străduie să-şi impună un aer de domnişoară serioasă şi-i reuşeşte destul de bine.

– Am aşteptat clipa asta oră după oră, secundă după secundă, îi şoptesc eu.

Atât i-a trebuit! Rosette a mea se înroşeşte ca un buchet de trandafiri bătuţi, sau ca un crevete fiert, la alegere (vând aceaste comparaţii la acelaşi preţ, prevenindu-mi în mod cinstit clientela că nu sunt nici preluate, nici schimbate).

– Cu ce vreţi să începem? articulează ea timorată.

Ce ingenuă! Cu asemenea întrebări e în stare să revigoreze un blazat! Un adevărat duş de puritate, fraţilor, pentru un băiat care se întinde cu demoazele incredibile cât e anul şi patul de lung.

– Hai să zicem cu o mică recapitulare a verbelor de conjugarea a patra, îi sugerez, aşezându-mă pe un colţ al catedrei.

– Aşa... aşa doriţi? se bâlbâie Rosette.

Pieptul ei nubil se ridică într-un ritm accelarat.

– De ce nu...

– Sunt atât de uşoare că... probabil le cunoaşteţi...

– Nu tocmai. Iată, de exemplu, n-am conjugat niciodată verbul a iubi, e stupid, nu?

Îmi las o mână îndrăzneaţă pe umărul ei. Tremură teribil sub degetele mele.

– Te iubesc, îi murmur.

Nu ştiu dacă e bine pentru şeful operator, dar în orice caz pentru inginerul de sunet trebuie că este impecabil. Catifelat! Un vibrato! În notele grave, n-am pereche! Şi, dacă aţi avea în ochi privirea pe care i-o arunc eu în clipa de faţă, v-aţi răsturna pe spate pe sofa! Lampioanele mele nu sunt ca oricare altele! Ar face să se dezgheţe calota glaciară de la poli.

– Dar pe urmă nu-mi mai amintesc, şoptesc eu în umbra complice.

Domnişoara încearcă să-şi restabilească starea de spirit, dar linia ei privată se dovedeşte a fi obstrucţionată: căile respiratorii nu sunt la înălţime. Îi lipseşte oxigenul. Mi se face milă de ea şi-i ofer dintr-al meu. Sunt genul de om care ştie să-şi exploateze rezervele în caz de urgenţă.

Rosette îşi câştigă dreptul la o raţie de cincizeci de centimetri cubi din amestecul meu personal (oxigen, azot), ceea ce o reanimează instantaneu.

– Nu, lăsaţi-mă, geme ea.

Exact cum vă spun: prea geme ca să-i dau ascultare. O cuprind în braţe şi are loc celebrul vals al patinatorilor, interpretat mai întâi solo de maestrul San-Antonio de la conservatorul din Bourg-la-Reine (clasa flaut cu mustăţi şi al doilea Mare Premiu la clarinetul bălos), foarte curând acompaniat de limba iscoditoare a gentilei Rosette. Nu-i experimentată, dar dotată e! Drăguţa de ea nu vrea decât să se instruiască. Sunt convins că dacă şi-ar fi continuat studiile ar fi putut să facă o frumoasă carieră în domeniul limbilor vii.

Uite-o că se agaţă de mine ca Agrippine de unchiul Claude. Îi administrez un masaj al balcoanelor, de o supremă delicateţe, stil: „Totul pentru o fată tânără". Iar ea începe să gângurească.

Conjugarea solicitată la început se operează de la sine. Repetăm prezentul infinitiv, apoi trecem la viitor fără a schimba viteza, lăsând trecutul pe seama viitorului.[1]

Inefabil moment! Aş face numai nebunii pentru o asemenea copilă. Ne oferim o nouă infuziune de mucoase când se produce un şoc surd. Ne despărţim şi ne uităm pe pardoseală.

– Trebuie că ne-a văzut un elev, se sperie cucerirea mea, şi a aruncat în noi cu o piatră.

– Ce piatră?

– Uite-o acolo...

Mă uit, şi imediat mi se udă spinarea. Piatra în chestiune nu-i altceva decât o grenadă. Promptitudinea lui San-Antonio a ajuns proverbială. De cum m-am prins despre ce-i vorba am şi pus mâna pe cartof. Viaţa mea se joacă în fabuloase fracţiuni de secundă. Arunc grenada prin aceeaşi fereastră. Abia a ajuns în afara clasei că a şi explodat. Se aude un bubuit cumplit. Geamurile se pun pe făcut pui. Rosette urlă ca o nebună. O apuc şi o strâng în braţe.

– Linişteşte-te, dragă, am rămas în viaţă.

E verde, dar de un verde foarte frumos. O legăn un moment până ce-i simt bătăile înnebunite ale inimii atenuându-se puţin.

– Un atentat! A fost un atentat! bolboroseşte dulcea mea fecioară.

---

[1] Ar părea greu de înţeles, dar faceţi o verificare şi veţi vedea că ţine! (n.a.)

– Da de unde, a fost o glumă, o calmez eu.

Şi adaug, convingător:

– N-a fost decât o mizerabilă grenadă de manevre. Face zgomot, dar numai zgomot...

Cu acestea o părăsesc pentru a sări afară. Fereastra în chestiu_ne nu dă în curtea şcolii, ci spre o pajişte, cu bălării destul de înalte. Trunchiurile copacilor sunt ciopârţite de schije şi chiar faţada grupului şcolar. Pornesc pe urmele lăsate în iarba călcată. Acestea duc în direcţia unei spălătorii vechi aflate la vreo cincizeci de metri. Ajung la maghernița în paragină, dar nu văd pe nimeni. Sunt convins că tipul care ne-a oferit acest cadou de aniversare şi-a asigurat spatele, iar acum e undeva departe. Ca glumă, e proastă. Totuşi sunt încântat fiindcă prefer acţiunea imobilismului. Părerea mea, fraţilor, e că am avut un nas foarte sensibil mergând la coana Soubise. Sosirea mea a produs perturbaţii. O fi fost careva la bătrână mai puţin prost şi l-a cuprins frica. E foarte bine când un criminal îşi pierde busola.

Mă întorc gânditor în şcoală. Aceasta se află în afara satului şi deflagraţia nu a atras decât trei persoane. Le spun că eu am făcut să explodeze nişte petarde pe care copiii le aduseseră în clasă. Explicaţia îi satisface şi îşi văd de drum. Micuţa Rosette moare de frică. O îmbărbătez cum mă pricep mai bine şi o sfătuiesc să se baricadeze la ea în casă şi să nu-i deschidă decât colegului ei sau mie. Dar ea plânge cu sughiţuri de spaimă. Atunci, sub pecetea secretului, îi mărturisesc cine sunt şi cu ce mă îndeletnicesc la Grangognant-au-Mont-d'Or. Dintr-o dată se simte complet revigorată.

– Înţelegi, dragostea mea, îi susur, tipul care a aruncat grenada a ghicit cine sunt şi a vrut să mă intimideze...

– A fost o grenadă adevărată, nu-i aşa?

– Da de unde!

– Ba da! Am văzut afară pietrele sparte...

– Hai să zicem că a vrut să mă omoare. În orice caz, n-are nimic cu dumneata. Evident, dacă grenada ar fi explodat în clasă... Dar acum sunt avertizat şi am să deschid bine ochii.

Extaziată, copila îngână:

– Sunteţi comisar...

Îi aplic un sărut gigantic, cel care a obţinut premiul special al juriului la Festivalul de la Cannes, ca să-i demonstrez că un comisar este şi un bărbat.

După care, plec să mă întâlnesc cu Béru al meu la *Café de la Mairie*.

Sprijinit de tejghea, Grasu s-a pus pe taclale nu glumă. Explică unui auditoriu atent care sunt metodele lui pedagogice. După câte înţeleg, cârciumăriţa îl întrebase de ce băiatul ei n-are nici teme, nici lecţii pentru acasă, şi, Delicateţea sa porneşte bucuros s-o lămurească.

– Eu aplic metoda bulgărească, afirmă el. Trebuie ca elevul să-şi răcorească boilerul când ajunge acasă. Altminteri poate să-l pască numai belele. De pildă, am avut în clasa mea un copil minune care a ajuns să facă o hernie de creier de cât tocise la gramatică. Şi herniile la creier, nu ştiu dacă v-a mai spus cineva, sunt cele mai parşive, fiindcă nu se poate purta un bandaj în locul cu pricina...

Auditoriul aprobă cu gravitate. Grasu îşi dă peste cap cupa[1] de beaujolais şi reia:

---

[1] În regiunea lyoneză, o cupă înseamnă o sticlă de 46 cl. capacitate. (n.a.)

– Cu cât înveţi mai mult, cu atât ştii mai mult; poate o să vă miraţi, dar tocmai cei care îşi menajează meningele ţin levierele comenzilor...

Cârciumăriţa, o femeie dolofană şi stacojie, cu nişte ochi precum jeleul de coacăze şi nişte obraji frecaţi cu miniu, întreabă:

– Domnule învăţător, pentru că tot v-am prins, cum se spune corect şacali sau şacaluri?

Grasu ridică din umeri.

– Caraghios câtă lume îmi pune întrebarea asta, face el cu o noblеţe în măsură să spună multe asupra cunoştinţelor lui.

Apoi, ridicând un deget sentenţios:

– Întotdeauna se spune şacal! afirmă el.

– Dar când sunt mai mulţi! insistă cârciumăriţa, însetată de ştiinţă.

– Tocmai. Aici ai dat cu curul în baltă, madam Lenfoiret, jubilează învăţătorul (ieşit direct de pe băncile Anormalei), niciodată n-ai să găseşti doi şacali în acelaşi timp. Şi atunci n-ai ce-i face cu pluralul, înţelegi? Un şacal e o pasăre care trăieşte singuratică. Asta-i poanta!

Factorul, care trage la măsea în fundul cârciumii, strigă de acolo:

– Şacalul nu-i o pasăre!

Bérurier îşi pune mâinile în şolduri şi se apropie de mitocan.

– Ce zici! şacalul nu-i pasăre! tună el.

– Nu domnule, declară omul de litere.

– Şi atunci ce-i, mă rog? îl ironizează Grasu.

– E un mamifer! trâmbiţează cu forţă *postman*-ul.

Béru îşi încruntă sprâncenele. Cei doi stau nas în nas ca nişte cocoşi mai înainte de a se încăiera.

– Te joci cu cuvintele, măi poştaşule! decide vajnicul meu camarad.

Şi, luând sala drept martor:

– Fiindcă toată lumea ştie că mamifer e un termen latin care vrea să însemne pasăre!

Un omuleţ, cu şapca îndesată până la bărbie, se hazardează pe sub cozorocul hărtănit:

– Eu am văzut şacali!

Tăcere generală. Grasu clătină din cap.

– Uite o persoană care va gratifica ce-am zis eu, suspină el. Vă las cuvântul, domnule!

Şapca anunţă:

– Un şacal e ca un câine mic.

Béru are o uşoară ezitare.

– Asta-i bună, face el cu o voce plictisită, cum zici că e?

Apoi, trecând la contraatac:

– Ia să aud tipule, nu cumva eşti tata lu' Jean-Louis Cugnazet? Te recunosc după şapcă.

– Da, băiatul meu a văzut şacali, răspunde omul.

– Stai aşa, că am să-ţi dau o veste bună, spune Bérurier, o să capete mâine dimineaţă un zero la aritmetică să-i fie învăţătură de minte că are un tată aşa de incult.

Consumatorii izbucnesc în râs. Încurajat, Béru se apleacă asupra poştaşului detractor.

– În ce priveşte plodul dumitale, nene, o să scrie de trei ori verbul „Nu trebuie să-l contrazic pe domnu' învăţător când vorbeşte", e limpede? Şi dacă asemenea icendii, vreau să zic „incidente" se mai reproduc, am să mă văd în penibila situaţie de a-l trimite la closet să mă caute pe acolo.

Profit de pauza creată ca să mă manifest. Béru mă întâmpină aproape de intrare, încă roşu de mânie.

– Băşinoşii, tot băşinoşi, îmi spune el. Incorijibili, n-ai ce să le faci!

– Fie vorba între noi, Grasule, şacalul n-a fost niciodată pasăre şi într-adevăr seamănă cu un câine mic.

Béru îşi aruncă clopul pe ceafă.

– Nu vreau să mă ţin de şicane, spune el, dar din moment ce eu, învăţătorul, pretind contrariul, ei n-aveau drept să mi se pună de-a băţul. Se duce de râpă autoritatea dacă am începe să aprofundăm, de exemplu, tot ce ne înşiră superiorii şi diriguitorii noştri? Nu-i aşa?

– Tot ce afirmi tu mi se pare destul de întemeiat, admit eu cu sinceritate. Dar de filozofat, o să filozofăm altă dată.

Îi narez incidentul cu grenada. Béru e asfixiat.

– Crezi că-i unul din ăia dubioşi de la cântăreaţă care ţi-a trimis omagiile?

– Ai vedea o altă explicaţie?

– Nu, recunoaşte el cinstit.

– Asta să-ţi fie învăţătură de minte Béru: atunci când San-A. se supune instinctului său, evită să-i mai adresezi sarcasme.

Îl părăsesc, trăgând după mine valiza.

CAPITOLUL VI

Nu-i prea plăcut să mergi şi să faci nani într-o casă izolată a unor oameni bănuiţi că ar fi atentat la viaţa ta. Cu toate astea, eu încerc o anumită bucurie incitantă.

După cele câteva zile goale, acţiunea mă stimulează. Mă simt în plină formă şi decis să nu cunosc nici sâni, nici fese până nu ies învingător.

Amicii lui Léo sunt beţi ca nişte puşlamale dintr-un restaurant de trei stele. Mai ales femeile. Roşcovana, hotărât lucru isteaţă foc, şi-a scos rochia. În jupon şi sutien dansează pe un gheridon pe care cei trei bărbaţi îl ţin zdravăn să nu se clatine, în vreme ce restul de două muieruşti bat din palme.

Sosirea mea provoacă o explozie de isterie. Lola îmi întinde mâinile bătând din picioare.

– Vino aici, Antoine!

Berthy, bruneta, intonează cu un glas de beţivan, ridicându-şi un colţ al fustei:

Mă cheamă Antoine.
Pană de curcan
Nu duc lipsă de nimic
Bogat şi frumos de pic
Cam tontălău deşi voinic!

Léo, care nu era de faţă, intră, drapată într-un mantou pe lângă care cel al teribilului Napoleon ar semăna cu un şorţ de bucătărie. Şi-a schimbat machiajul. Pentru seară bleul domină. E plină de pete peste tot, pe tâmple, pe nări. Roşul din obraji e galben, roşul de pe buze violet, iar sprâncenele maro descriu un semicerc perfect în ciuda ridurilor. E mai mult decât mamă-mare, e firma unui negustor de vopsele. Exceptând muzeul Grévin, nu văd unde şi-ar putea face apariţia această damă fără a provoca îmbulzeala semenilor.

– Eşti o frumuseţe, draga mea! îi ciripeşte Jérôme, nevăstuica.

Léocadie Soubise gângureşte:

– M-am gătit în onoarea scumpului nostru impresar.

Şi, de îndată, mi se atârnă de-o aripă, ca un sac cu făină de cârligul unui elevator. N-a făcut decât să se picteze pe deasupra, şmecheriţa! S-a şi parfumat. Dar nu cu un pulverizator, ci cu o stropitoare. Şi-a făcut duşul cu esenţă de begonii, nu pot să-mi explic altfel. Am impresia că mă îneacă un val de „Soir de Paris". Ciudată creatură. Mâna i se cuibăreşte în palma mea. Îi simt degetele îngheţate. Aş vrea să-i spun că-i o eroare. Că nu mi-am făcut niciodată stagiul în raionul centenarelor! Se mai găsesc unii temerari care au de-a face cu bunicile, treaba lor. Le admir capacitatea toracică şi aş fi gata să le dau alocaţia de bătrâneţe cu anticipaţie. Dar eu, eu îmi exercit vitejiile pe teren omologat. E o prostie, dar aşa stau lucrurile.

Apare un individ atât de bizar, încât l-ai putea găsi ciudat. Măsoară un metru şi treizeci şi se îmbracă la raionul de copii ale marilor magazine, deşi numără peste o jumătate de secol. Pantalonul negru şi haina albă mă edifică: e vorba de valet.

– Doamna e servită! piuie pipernicitul.

Are un cap de broască ţestoasă, un gât de broască ţestoasă şi un pieptene de ebonită în buzunarul revolverului. Insul, când pleacă la drum, trebuie că se bagă într-o valiză şi se încuie cu cheia ca să nu se piardă.

– Haideţi, dar să cinăm! declară Léo.

Înghesuială mare. În acest moment abia, observ ceva interesant pe pantalonul lui Ambistrouyan. E vorba de doi scaieţi ţepoşi, care se agaţă de haine ca un păduche de sistemul capilar al unui vagabond. S-au prins de manşeta nădragului. Îl opresc pe tip şi-i smulg cei doi scaieţi.

– Uite ce înseamnă să hoinăreşti prin maidane! îi aruncă Lola.

San-Antonio cade cel puţin pe gânduri. Îmi amintesc de terenul din spatele şcolii plin de scaieţi şi de bălării. Ambistrouyan se mulţumeşte doar să zâmbească.

– Iubiţi natura, dacă înţeleg eu bine, îi spun aşa ca într-o doară.

Tipul ridică din umeri, dar Berthy, partenera lui, îl şicanează:

– Pariez că a avut o întâlnire cu vreo şlujnicuţă, porcul ăsta! Amorurile anicilare formează viciul lui.

Ambistrouyan nici nu se sinchiseşte. Conversaţia, care era de pe acum colonel, devine general. Léopold, insul cu ochi de vier guturoiat, afirmă că-şi înţelege amicul şi că cele mai frumoase amintiri de pat, i se leagă de servitoarele de prin hanuri cu care avusese de a face. Jérôme intervine şi el, povestind cum făcuse dragoste cu o taxatoare de pe un autobuz la miezul nopţii pe o linie de periferie. Se întrerupeau în toate staţiile pentru a trage clopoţelul. Şi culmea, şoferul era chiar soţul individei. Confidenţele erotice se succed, abundente. Am nimerit peste

un grup tare haios, dragele mele! Gândesc că, dacă sunteţi caste, aţi face mai bine să schimbaţi această carte cu un Mauriac pentru că, aşa cum merg lucrurile, există riscul ca povestirea să devină cam picantă destul de curând, dacă nu cumva chiar mai înainte!

Damele prezente îmi pun întrebări ca să afle care a fost aventura mea cea mai plebe. Le răspund că mi s-a întâmplat o dată cu un plugar venit în locul fiică-sii la întâlnire. „Era o noapte de cerneală, închei eu, şi când mi-am dat seama de şiretlic, ireparabilul se comisese." Toţi se clatină de râs ca nişte gondole veneţiene.

Indiferent cum ar fi ei, dar le place să glumească. Un singur lucru nu-mi dă pace: ce profit trag de pe urma bunicuţei Soubise? Doar nu pentru frumoşii ei ochi de ghips vin la Grangognant! Şi nici pentru farmecele ei! După cum nu se poate pretinde că gloria acestei onorabile persoane, care masacrează si bemoluri, îi fascinează. Atunci? Şi acest aspect trebuie elucidat. Împreună cu scaieţii agăţaţi de nădragul lui Ambistrouyan.

Cina e deosebit de însufleţită, fraţilor. La desert, damele au şi ajuns în pielea goală, din fericire, cu excepţia Léocadiei. Lola pune pariu că lăptăria ei nu încape în compoţieră. Şi ne face o demonstraţie. Vă spun: totul începe să se orienteze spre nopţile demenţiale din Sanct-Petersburg. E genul de locuinţă în care e de preferat să vii îmbrăcat precum Philippe cel Frumos gata să plece la război, dacă ţii să-ţi aperi virtutea. În clipa în care blonda Violette sugerează că s-ar putea stinge lumina ca atmosfera să devină mai intimă, în camera învecinată începe să zbârnâie telefonul. Gaston, jumătatea de metru de valet, intră anunţând că domnul Ambistrouyan e căutat de un anume Fred. Armeanul se duce să vorbească, în vreme ce tinerelele îl iau în

primire pe Léopold. Dumnealui se dă în vânt după masajele preliminare. E un rafinat, de asta îţi dai seama din capul locului!

Gazda mea îmi freacă ceafa cu degetele ei osoase, emiţând nişte chiţăituri de şoarece.

– Îmi placi extrem de mult, dragă Antoine, ciripeşte ea. Cred că întâlnirea noastră ne va procura multe momente delectabile.

Acestea sunt nişte promisiuni care nu-i angajează decât propria responsabilitate. Încă mă mai întrebam în ce manieră savantă şi diplomatică aş putea să mă retrag din această situaţie dificilă, fără s-o vexez pe madam O sută zece anişori, când Ambistrouyan apare din nou cu o mască crispată de o imensă preocupare.

Domnul Léopold, în ciuda atenţiilor al căror obiect îl face din partea damelor, îi aruncă o privire întrebătoare. Ambistrouyan se apropie de el şi-i pulverizează timpanul cu nişte şoapte pe care nu le înţeleg. Domnul Léopold clatină din cap. Apoi, Ambistrouyan bate din palme, iar damele şi le retrag pe ale lor din sectorul privat unde şi le furişaseră.

– Iepuraşi, făcu armeanul, sunt obligat să mă întorc la Lyon pentru o afacere importantă şi urgentă. Vă propun să continuăm seara la *Mistigri*.

Toată lumea e de acord, mai puţin mama-mare Soubise, care declară:

– Mă simt obosită, şi n-am chef să ies. Plecaţi cu toţii, domnul Antoine îmi va ţine companie...

Iată, aşadar, băieţi, faza critică de care mă temeam. Dacă vreau să-mi apăr virtutea, individa o să primească o lovitură în mai puţin de prea mult timp.

Grăsanul se apropie atunci de amfitrioana mea şi începe să-i şuşotească ceva pe conductul auditiv. Bătrâna cotcodăceşte ca o bibilică răcită căreia domnul bibiloi îi propune o partidă de pene răvăşite.

– Bine, am înţeles, am să merg şi eu! declară ea.

Iar mie, strecurându-mi mânuţa de mumie în palmă:

– Ai să-mi conduci maşina, nu-i aşa, dragă Antoine?

– Cu cea mai mare plăcere, o asigur eu, încântat de ideea acestui răgaz miraculos.

Nu-i vorbă că mi-ar fi simpatic Ambistrouyan, dar l-aş săruta fără să-mi dezinfectez buzele, atâ' îi sunt de recunoscător că m-a scos din acest impas.

Zece minute mai bine de mai târziu, cum ar zice Béru (care, acum când vă vorbesc, trebuie că stă în continuare la taclale în cârciuma primăriei), pedalăm în direcţia Lyonului.

E miezul nopţii când ajungem. Baba sforăie. Străzile sunt pustii şi puţine lumini strălucesc pe înaltele faţade severe. Rhônul şi Saônul continuă să curgă de vale flirtând în apropiere de Mulatière. E o noapte frumoasă.

– Barul lui Ambistrouyan, *Mistigri*, e situat pe o străduţă din centru. Nu se remarcă dintre alte clădiri decât printr-o firmă de neon prăpădită, a cărei lumină tremură ca privirea unui paracliser pornit să-l mintă pe preot. Deschidem o uşă, două, trei, continuăm drumul pe un culoar şi debarcăm într-o încăpere mobilată cu butoaie şi iluminată şic de nişte lumânări înfipte în gâturi de sticlă. Pe o estradă mare cât ambalajul unei maşini de curăţit morcovi, o damă decoltată până la călcâie cântă un mare succes al stagiunii, intitulat: „N-ai decât să te aşezi deasupra ca să nu se mai vadă nimic".

Cinci sau şase persoane, deghizate în lyoneze aţipesc ascultând-o. Aceştia sunt noctambulii laboriosului oraş.

Ambistrouyan ne încredinţează unui chelner, îmbrăcat atât pe scenă, cât şi în oraş de către asociaţii de binefacere. Ni se aduce o şampanie foarte convenabilă pe care o dăm peste cap într-o hărmălaie care acoperă lamentările cântăreţei.

În cele din urmă, vexată de vacarm, urlătoarea îşi ia picioarele la spinare. Pianistul, care sforăie pe claviatura universală, nu se prinde de dispariţia ei şi continuă să cânte. Interpretarea lui seamănă cu tropăitul obosit al unui cal înhămat la dric, urcând spre cimitir.

San-Antonio ai dumneavoastră devine brusc foarte posomorât. Se întreabă, bietul de el, ce caută printre toţi idioţii ăştia. Teribil, cât de multe sunt persoanele în compania cărora te plictiseşti. După părerea voastră, care ar putea fi cauza? Nu-i în mod obligatoriu o chestiune de inteligenţă: dovada, eu mă simt întotdeauna bine cu Béru, şi totuşi, nu se poate spune că a pulverizat recordul lui Einstein. Cele trei fete mi se par insipide, însoţitorii lor antipatici mai să-ţi provoace greaţă, iar bunica Soubise mai deprimantă ca un marş funebru cântat la armonică de un *boy-scout*.

După o jumătate de oră de absenţă, Ambistrouyan îşi face din nou apariţia. Pare radios. Râgâie şi ordonă personalului să ne prepare o supă. Toate astea ar putea fi plăcute, dar e trist, trist să regreţi o duminică ploioasă la periferiile Londrei.

Lola o sărută acum pe Berthy pe gură. Nu m-ar surprinde deloc dacă aceste dame ar da-o pe lesbianism. Mă convoc de urgenţă pentru o conferinţă secretă de unde rezultă că sunt un imbecil. Fiindcă, din două una: ori indivizii ăştia sunt amestecaţi

în afacerea Grangognant şi nu prea văd ce realizez bând şampanie cu ei în loc să-i strâng cu uşa, ori nu sunt amestecaţi şi cu atât mai puţin văd ce caut eu în trista lor companie. Trec două ore.

Ni se serveşte supa gratinată, din nou şampanie, apo whisky, ca să ne dreagă gustul de şampanie şi în cele din urmă un vin roşu pentru a-l alunga pe cel de whisky. Ultimii clienţi au plecat, goniţi de ora tardivă. Acum, sala e goală şi toată lumea criţă, inclusiv eu. Capul mi s-a deghizat în turboreactor.

– Ce-ar fi să ne întoarcem? susur la ureche Léocadiei.

– Tocmai voiam să-ţi propun, dragul meu, mi-o întoarce ea, ca o mitralieră bine unsă.

Mărul lui Adam s-a deghizat într-o Evă care coboară şontâc-şontâc în esofagul meu cu fermoar. Léo posedă o maşină mare englezească, neagră, pătrată, cu perne capitonate, apă caldă (în radiator) şi gaze (de eşapament). E ca un drăgălaş apartament în miniatură, ideal pentru două persoane şi care cheltuieşte 64 de litri la suta de kilometri.

E nevoie de o scară ca să te caţeri în ea, atât e de ridicată pe labe. Dar când te-ai tolănit în interior, te simţi ca la tine acasă.

– Neobrăzaţii ăştia mi-au provocat o migrenă, declară Léo. Aş vrea să găsim o farmacie de serviciu ca să cumpărăm Spritz-block-Consternant, efectul e radical.

Că e radical în oraşul preşedintelui Herriot[1], nu-i un fapt care să mă surprindă.

O apuc (cu intenţia fermă de a o servi) pe strada Ré[2] şi, în cele din urmă, reperez o farmacie deschisă.

---

[1] *Eduard Herriot* (1872-1957) – om politic francez, primar al Lyonului, preşedinte al partidului radical. (n.tr.)

[2] Diminutiv dat de lyonezi bulevardului Republicii, artera principală a Lyonului. (n.a.)

– Staţi pe loc, dau eu o fugă, mă grăbesc să-i spun.

Toate pretextele sunt bune pentru a mă îndepărta de Léocadie Soubise. În maşină, parfumul ei e mult prea insistent. Îmi dă dureri de cap.

Intru la apoticar, un domn cu o mutră violacee, care probabil că nu suge bragă. Are un nas zdravăn ca strângerea de mână a unui hamal şi pleoapele ca o felie de jambon slab. Cumpăr un flacon gigantic cu Spritz-block-Consternant şi mai solicit pe lângă el trei aspirine, fiindcă dovleacul meu nu face decât să crească şi să se înfrumuseţeze.

Le înghit curajos, dar nu-mi pot reprima o grimasă.

– N-aţi vrea un gât de Juliénas[1] ca să alunece mai bine? sugerează negustorul de purgative.

Am impresia că Bérurier ar deveni clientul lui dacă ar locui prin părţile Ampère-ului. Îi mulţumesc binevoitorului farmacist şi mă întorc la Léo. Biata bătrână a adormit. La vârsta ei, nu-i indicat să pierzi nopţile. I se va ofili tenul de copiliţă, cântăreţei.

Demarez în vârful picioarelor ca să n-o trezesc. Dacă ar putea să soilească până la Grangognant ar fi straşnic. Rulez fără viteză, negociind cu atenţie virajele, cum spun radioreporterii. Dar, cum urcăm dealul dinspre Champagne (potrivit situaţiei după tot Moët-ul şi Chandon-ul ingurgitat), Léo alunecă de pe speteaza scaunului şi-mi cade pe umăr. Încerc s-o împing cu un gest prudent; în loc să se trezească ea se abate înainte. Realizez atunci că are înfipt între omoplaţi un tirbuşon imens, ca un cuţit într-o bucată de margarină. Frânez sălbatic şi trag maşina la marginea trotuarului. Gândurile nu mi se adună, sistemul meu neurovegetativ începe să vegeteze, băieţi.

---

[1] Vin de butuc, renumit. (n.tr.)

Cel puţin pentru o sutime de secundă, poate puţin mai mult, mă întreb dacă nu cumva sunt mai beat decât credeam. Dar nu, asta-i realitatea: Léo şi-a dat sufletul Domnului şi n-o să mai cânte niciodată, nici măcar la înmormântarea ei. Am impresia că o persoană, dovedind multă iniţiativă, a profitat de vizita mea la farmacist ca să-i facă de petrecanie bătrânei. Sunt dezolat şi cu toate astea nu cine ştie ce. Simt gustul triumfului pe buze. Astfel, o dată în plus, San-Antonio, omul care a înlocuit vitamina B 12, a văzut just: bătrâna era amestecată în afacerea Grangognant!

Fac stânga împrejur, şi, ca prin farmec, costişea se transformă în coborâş, ca să vă daţi seama cât sunt de dotat. Gonesc până la sucursala de poliţie de pe strada Vauban. Opresc maşina într-un colţ întunecos şi mă catapultez în clădirea curcănăriei. Un poliţist burtos, umflat cu vinişor roşu, tocmai mănâncă nişte cârnaţi în spatele contoarului. I-au mai rămas şase dinţi în faţa balustradei. Dar de-ai vedea cum îşi foloseşte aceste ultime relicve, frăţiorul! Îşi bagă în gură o bucată de cârnat, gros ca antebraţul unui catcher şi bea un kil de vin roşu ca să-i treacă dumicatul pe gât. Apoi, îşi închide briceagul, îi dă drumul în buzunar, îşi şterge buzele şi plescăie din limbă aşa cum un căruţaş plesneşte din bici.

– Acum mă simt mai bine, îmi spune el clătinând din cap.

Asist la spectacol cu o răbdare meritorie.

– Care-i baiul? mă întreabă el.

– Aş vrea să-l văd pe comisarul Franchet, îi spun.

– Nu-i de permanenţă!

– Atunci pe comisarul Griffon.

– Nici el.

– Dar inspectorul Javer?

– S-a nimerit bine: e sus. Pe cine să anunţ?

– Comisar San-Antonio!

Tipul păleşte, se ridică, îşi corectează poziţia, bombează pieptul, făcând să-i sară catarama centironului, şi strigă:

– Deci dumneavoastră sunteţi, domnule comisar! De câtă vreme tot aud vorbindu-se!

Se catapultează afară din ghişeu şi în drumul lui răstoarnă patru sticle de beaujolais care se aflau acolo să-i ţină tovărăşie pe timpul nopţii. Fără să se mai ostenească să le ridice, o ia înaintea mea pe scări. Ciocăne la o uşă, făcându-mi cu ochiul promiţător. O voce potrivită să anunţe cotele mareei ne sfătuieşte să intrăm. Ne conformăm.

– Nu-i momentul să faci valuri! rosteşte aceeaşi voce.

Nu mă înşelasem, asociindu-l cu mareea. Încăperea e afumată ca o vizuină de vulpe. Nu merită osteneala să-mi fac un desen, am priceput tot. E pe cale să-l decidă pe un ins să facă mărturisiri. Doi inspectori, dintre care unul Javer, în cămaşă, cu cravata desfăcută şi părul lipit de sudoare, încălzesc un ins nu tocmai proaspăt, cu privirea ca un ochi de peşte congelat. Potrivit tradiţiei, pacientul e luminat drept în faţă de un reflector şi inspiră pe nas fumul ţigărilor, pentru că domnii poliţişti au vizionat filme edificatoare asupra artei şi metodelor de a face vorbăreţ un crap.

– Domnule inspector, bolboroseşte agentul Gradubide, a venit comisarul San-Antonio.

Dintr-o dată, colegii mei lyonezi opresc şedinţa. Până şi răufăcătorul, pe care-l „interoghează", întoarce capul să mă vadă. Javer grăbeşte spre mine, întinzându-mi cârnăciorii degetelor.

– Nu-i cu putinţă! Oh, ce surpriză...

Mă prezintă colegului său, inspectorul Naicreut. Ne congratulăm.

– Mă scuz că v-am deranjat, le spun. Munciţi din greu, după câte văd.

Ca să-mi demonstreze că-i un om manierat administrează un pumn violent în husa pentru dinţi a individului veştejit. Acesta din urmă îşi strănută un incisiv şi se bâlbâie că n-a făcut nimic.

– Lasă că mai stăm noi de vorbă, îi promite Javer.

Îi fac semn să-mi acorde o întrevedere extrem de particulară şi bravul poliţist mă conduce în biroul vecin. Javer e un zdrahon cât toate zilele, cu umeri masivi, părul blond şi o bărbie ca un tampon de tren.

– Aveţi neplăceri? mă întreabă el de pe acum compătimitor.

– Peste margini şi în regiunile limitrofe, îl asigur eu. Aţi auzit vorbindu-se de o anume Léocadie Soubise?

– Fosta cântăreaţă?

– Chiar ea. Şi-a înghiţit extrasul de naştere...

– Nici nu-i de mirare la vârsta ei, glumeşte Javer, trebuie că avea pe puţin optzeci de ani. Dacă v-aş spune că pe vremea bunicii ea ieşise deja la pensie de la Operă. A făcut o embolie?

– Nu: un tirbuşon în inimă.

– Ce! strigă poliţistul.

– Cineva o fi vrut să-i regleze ralantiul şi a uitat unealta în carburator...

Îi narez circumstanţele crimei. Javer nu-şi vine în fire cum nu şi-a mai revenit nici sărmana Léo.

– Ei bine, comentează el, crima asta are să facă senzaţie în Lyon. Fraţii de la *Progresul* o să umple cinci coloane pe prima pagină, ţin să vă aduc la cunoştinţă!

– Sunt convins şi mă bucur pentru ei, îl asigur eu cinic, atât doar că eu n-aş vrea să fiu amestecat în afacerea asta, dacă mă înţelegeţi ce vreau să spun? N-am nimic împotriva publicităţii, dar în momentul de faţă m-ar deranja la subsuori.

Se scarpină în cap.

– Ziariştii de pe aici sunt nişte gentlemeni, mă informează el; dacă le cer să şteargă cu buretele, şterg cu buretele. Unde-i corpul?

– Jos, în maşină. Cred că am putea pune în circulaţie următoarea versiune: un misterios domn X v-a telefonat în toiul nopţii pentru a vă spune că la vreo douăzeci de metri de poliţie, într-o maşină, se află cadavrul unei femei. O.K.?

Mă grăbesc să adaug, faţă de lipsa grabei de care dă el dovadă.

– Bineînţeles, faţă de superiori veţi fi acoperit...

Chipul i se luminează ca faţada unui cinematograf.

– Nu vreau decât să vă ajut, domnule comisar!

Îşi dă jos mânecile suflecate, îmbracă haina, ridică nodul cravatei până la glotă şi mă urmează.

Jos, agentul Gradubide a bătut tam-tamul pentru a da de veste prezenţa mea între zidurile sucursalei şi s-au adunat vreo şase sticleţi în hol făcând drepţi ca la paradă. Le arunc zâmbetul meu de vedetă *first class*, întreţinut de Colgate, stil mare senior modest. Domnii de care vă vorbesc dau din cap când trec prin dreptul lor privind praful ridicat de trena mea din brocart. Iată-ne ieşiţi afară. Noaptea se răcoreşte, zorii mijesc, şi, pentru a respecta tradiţia, o uşoară ceaţă pluteşte deasupra Rhônului din apropiere.

Fac zece paşi însoţit de Javer, apoi mă opresc, cu o inimă

care-şi pierde ritmul în pieptul meu. Deschideţi-vă cu toţii urechile, dragii mei, şi încercaţi să pricepeţi ceea ce am onoarea şi avantajul de a vă anunţa: maşina doamnei Soubise nu mai e unde am lăsat-o! Aţi citit bine? Se scrie cum se citeşte. Bătrânul cupeu englezesc plus şi mai bătrâna lui pasageră s-au volatilizat. Dacă aş fi fost singur în faţa unui asemenea fenomen, cred că l-aş fi suportat ceva mai bine. Dar, însoţit de Javer simt că aş avea mai multe afinităţi cu o clătită prost coaptă decât cu Eseurile lui Montaigne.

Aş da jumătate din averea pe care aţi agonisit-o, contra sutienului nevestii dumneavoastră, ca să mă aflu în altă parte. Inspectorul se întoarce spre mine, cu privirea ca două vârfuri de pix. E pe cale să se întrebe dacă nu cumva am tras la măsea prea mult vinişor roşu. Acesta, mai ales când îl bei în ţara lui de baştină, se dovedeşte a fi teribil de perfid. Gâdilă palatul rezidenţial, iar vaporii lui ţi se adună în pod şi începi să vorbeşti în dialect în mai puţin timp decât i-ar trebui unui indian să strecoare un bănuţ în puşculiţa nevesti-sii.

– Aici era acum mai puţin de cinci minute! afirm eu cu o forţă care-mi traduce zăpăceala.

– Şi nu mai e, remarcă sobru Javer.

În loc să continuu această serie de consideraţii, dau fuga în sediul poliţiei unde sunt adunate cătanele de serviciu pe timpul nopţii.

– Domnilor, îi interpelez eu, care a fost pe afară cu câteva minute în urmă?

Se uită unii la alţii de parcă i-aş fi întrebat dacă nu sunt cambodgieni sau libanezi. Pe urmă, ia cuvântul un sticlete înalt cu o mustaţă de parcă n-ar fi fost a lui, şi-mi declară:

– Eu, domnule comisar, veneam dinspre chei.

Are o voce de eunuc care vorbeşte într-o sticlă de lampă.

– Ai văzut demarând o maşină veche staţionată dinaintea porţii?

– Într-adevăr.

– Cine se afla la bord?

– Un cuplu...

– Descrie-mi-l!

Agentul Verdevase îmi examinează vârful pantofului, apoi privirea i se ridică la nivelul prohabului, marchează un timp de reculegere absolut de înţeles, şi sfârşeşte prin a se urca până spre privirea mea care o aşteaptă pe a lui în pragul uşii.

– Era o doamnă bătrână adormită şi un bărbat cu o caschetă neagră, despre care am crezut, dată fiind maşina, că-i un şofer de casă mare.

– N-ai vrea să mi-l descrii ceva mai bine?

– Nu. Nu i-am văzut faţa. Dacă aş fi ştiut că vă interesează, domnule comisar, bineînţeles că i-aş fi cercetat mai cu de-amănuntul.

Mă întorc spre un perete pe care se etalează un plan al Lyonului în culori naturale cu Rhônul şi Saônul la toate nivelurile. Dacă nu vreau să-mi pierd reputaţia, va trebui să mă grăbesc, şi încă tare de tot.

– Javer, trebuie să dau un telefon de urgenţă.

– Veniţi cu mine, domnule comisar!

Să fie o părere? Am impresia că decelez un zâmbet reţinut pe mutra lui de cuţitar. Îmi vine să i-l şterg cu lovituri de copită potcovită, dar demnitatea mea n-ar avea de câştigat mare lucru.

Ajunşi din nou în birou, încep să răsfoiesc febril cartea de telefon din departamentul Rhônului.

Comuna Grangognant-au-Mont-d'Or. Soubise! 69! Ar fi trebuit să fiu sigur. Cer numărul telefonistei, recomandându-i să se mişte mai repede. Aparatul începe să zbârnâie în locuinţa răposatei doamne care masacra octavele.

– Nu răspunde numărul! mă anunţă domnişoara de la poştă după şase apeluri.

– Insistă! tun eu.

Funcţionara lasă să se golească bateriile. La al paisprezecelea semnal sonor, în fine, cineva ridică receptorul. Glasul behăit al lui Gaston, valetul, articulează un „Da, vă ascult" care ar stoarce lacrimi unui consiliu de reformă.

– Poliţia! strig eu, ca să-l trezesc bine. Dă-mi numărul de înmatriculare al maşinii doamnei Soubise. Şi mişcă-te repede, bătrâne, că arde!

– S-a întâmplat ceva?

– Mişcă repede, ai să citeşti urmarea în ziare, cu capul limpede.

Mai behăie ceva şi lasă receptorul pe consola de marmură de Tarara. Încep să aştept, cu creionul gata pregătit deasupra unui blocnotes imaculat.

– Luaţi legătura cu poliţia rutieră! îi spun lui Javer, care se uită la mine ca un turist englez la Mont Blanc. De îndată ce le vom comunica numărul maşinii, va trebui să-mi imite circuitul de la Reims. Vreau să fie găsit acest dric ambulant înainte de ora opt...

Se scurg câteva minute. Ce-o fi făcând moş Gaston?

Bătrânul deşeu are o memorie de microb. Trebuie că scotoceşte prin sertarele cântăreţei fără voce pentru a găsi vreo poliţă de asigurare sau ceva comportând numărul vehiculului.

Trec cinci minute.

– Vorbiţi? mă întreabă din când în când telefonista care ar fi vrut să-şi reia somnul.

– Şi încă cum! tranşez eu nerăbdător.

– Nu vă aud.

– Fiindcă mă exprim în surdo-mută.

– Foarte nostim! protestează ea, glume de duzină la ora asta, mersi...

Simt că are să mă taie ca un rabin dacă n-o îmbunez. Ca s-o fac ceva mai răbdătoare, mă decid s-o curtez puţin:

– Făceai nani cu soţul preferat, păpuşă? îi susur eu.

– Vă rog, sunt domnişoară! se supără ea.

– Dacă m-aţi fi cunoscut, n-aţi mai fi rămas nici o clipă în plus, îi certific eu. Cunosc pe cineva care a vrut să-mi reziste; s-a ţinut bine un sfert de oră, dar virtutea ei a explodat...

– Ia spune-mi nene, te crezi spiritual? mă întreabă ea cu un accent lyonez mai ceva ca cel autentic.

O dură! Individul care ar încerca s-o posede ar trebui să-şi ia nişte precauţiuni şi să-şi asigure concursul unui ciocan pneumatic.

S-au scurs de acum zece minute şi nici urmă de Gaston, aşa cum nu găseşti unt într-un restaurant spaniol.

– Ia spune-mi, adorabilă telefonistă, fac eu, nu cumva interlocutorul meu de la capătul firului o fi închis din nebăgare de seamă?

– Nu, aparatul e ridicat!

Mă uit la Javer. Mă simt din ce în ce mai încurcat, fraţilor!

– Fii atentă, mă adresez eu domnişoarei (o, în ce masură) de la telefoane, ai să fii un amor dacă ai să-mi suni la *Café de la Mairie*!

– La ora asta!

Astea-s vorbele ei cheie. Nu-i cu putinţă să fie retribuită de Lipp.

– Fă ce-ţi spun şi n-o să-ţi pară rău...

Cuvinte sibilice, dar al căror efect e magic, chiar şi asupra unei fete bătrâne pentru a cărei dezvirginare ar fi nevoie de participarea unei întreprinderi de lucrări biblice.

Sună la *Café de la Mairie*.

La al treilea apel, cârciumăreasa ridică receptorul şi se pune pe vociferat:

– Dacă e o glumă, vreau să vă spun că am să chem jandarmeria!

– Poliţia la telefon, fac eu, trebuie neapărat să stăm de vorbă cu învăţătorul din sat. Puteţi să trimiteţi pe cineva după el, urgent?

– E chiar aici, dar nu ştiu dacă o să poată vorbi...

– De ce?

– Fiindcă a băut prea mult şi doarme pe jos. Sforăie aşa de tare că aţi putea să-l auziţi!

– Încercaţi să-l treziţi! ordon eu. La nevoie, turnaţi-i o căldare de apă pe cap.

Cârciumăriţa se supără.

– Nu obişnuiesc să torn căldări de apă în capul oamenilor instruiţi, face ea. Staţi aşa puţin, să văd...

Din nou comunic cu o suprafaţă lustruită. Dar, de data asta nu-i marmură ci zinc. Percep totuşi nişte chemări, mormăieli, căscături...

În cele din urmă aud mugind glasul încleiat al lui Bérurier:

– Mda?

– Ai făcut ochi, Grasule?

– Ah! tu erai, Tonio! Unde mă aflu?

În general, interlocutorul e întrebat unde se află.

– Beţivan ce eşti! ţip eu, eşti în cârciuma din sat! Frumos exemplu dă un învăţător!

– Aşteaptă, şi nu mai urla aşa de tare, m-au apucat nişte crampe în vasul de expansiune. Spuneţi-mi, doamnă, n-aţi putea să-mi preparaţi în fuga mare o băutură cu apă gazoasă, că mi se întorc maţele pe dos.

Aud nişte gâlgâituri, jetul impetuos al unui sifon şi vocea cârciumăresei care întreabă:

– Şi aspirină, domnule învăţător, face bine la ce aveţi dumneavoastră...

Îmi permit un fluierat plin de cruzime care-i smulge Grasului un ţipăt.

– Nu eşti zdravăn! râgâie Maiestatea sa. Mi-ai spart timpanul.

– Aşa ai să auzi mai bine. Ascultă, întreabă unde locuieşte doamna Soubise. Du-te la ea. Găseşte-l pe valet şi întreabă-l două lucruri: primo, de ce nu-mi răspunde la telefon, secundo, care-i numărul de înmatriculare al maşinii. Şi pe urmă, mă suni tu! Totul trebuie să se petreacă în mai puţin timp decât i-ar trebui şefului poliţiei să-ţi semneze destituirea, m-ai înţeles?

– Am înţeles, bombăne Grasu, am să te sun...

E gata să închidă telefonul.

– Şi unde ai să mă suni, tomată toflegită?

– Aşa-i, unde să te sun?

Îi dau numărul pe care mi-l suflă Javer şi închid. Mă cufund într-o meditaţie care trebuie că-i foarte respectabilă dacă mă refer la... respectul de care dă dovadă inspectorul.

Se impune să vedem unde ne aflăm. Îmi iau sextantul şi mă pierd în calcule atât de profunde că o echipă de speologi nu i-ar da de capăt. Să rezumăm. În Shakespeare, care e cine e, dar ştia să povestească, întotdeauna, în mijlocul unei piese apare un tip isteţ care vine să facă un mic rezumat celor precedente:

Într-un sat de pe Rhône, dispar doi şcolari şi învăţătorului lor i se taie beregata. Valorosul San-Antonio preia problema. Găseşte o fotografie pornografică în ghiozdanul unui elev. Această imagine licenţioasă provine de la o fostă cântăreaţă ieşită la pensie şi care locuieşte în sat. Dama primeşte o întreagă bandă de persoane dubioase din Lyon. În şcoală se aruncă o grenadă. În cursul serii, cel mai dubios dintre dubioşii invitaţi ai Léocadiei primeşte un telefon şi decide să se întoarcă. Le propune tuturor să meargă cu el. La început, coana Léocadie refuză, dar Ambistrouyan îi şopteşte câteva cuvinte la ureche şi ea acceptă. De reţinut că Ambistrouyan are doi scaieţi pe pantalon. Ne distrăm sumbru într-un cabaret la fel de vesel ca o conferinţă despre îngrăşămintele azotate, apoi, bătrâna şi cu mine ne hotărâm să plecăm.

Mă opresc patru minute într-o farmacie de noapte pentru a cumpăra un medicament. În acest timp, cineva o asasinează pe bătrână, înfigându-i un robust tirbuşon în spate. Descopăr gluma şi alerg în fuga mare la poliţie. În vreme ce-i pun în temă pe colegii mei, un tip, care probabil ne-a filat, fură maşina şi sinistra ei încărcătură. Telefonez acasă la doamna Soubise pentru a obţine numărul de înmatriculare al vehiculului. Valetul îmi spune să aştept un moment, dar nu se mai întoarce.

Iată un motiv pentru care să râzi şi să te amuzi în societate, nu-i aşa, puicuţelor? Ca pentru o întâmplare cu semn de întrebare, e o întâmplare cu suspans, recunoaşteţi!

Pun mâna din nou pe telefon şi o rog pe funcţionara fără soţ să mai sune o dată la 69.

Bombăne, dar n-are încotro.

– Receptorul a rămas ridicat, mă anunţă ea, în fine.

– O.K., inimioaro, du-te şi te bagă în aşternut şi visează în voie la mine.

– S-ar părea că nu prea merge rotund, nu? remarcă fin Javer.

Îmi scutur capul răpitor, care l-a sucit pe cel al atâtor şi atâtor dame.

– Spuneţi-le celor de la circulaţie să caute o maşină englezească neagră, un tip demodat. E drept că astea nu-s semnalmente, fiindcă, exceptând modelele sport, care numai ce au ieşit de pe porţile uzinei, orice altă maşină british pare deja să aibă zece ani.

Javer lansează apelul. O tăcere delicată apasă acum asupra noastră, ca bucatele cu grăsime pe ficatul unui hepatic.

CAPITOLUL VII

Trece o jumătate de oră în fum de ţigară şi iz de băutură. Javer a plecat la colegul lui din biroul învecinat. Din timp în timp zgomotul unei palme punctat de un geamăt întrerupe pacea nocturnă a stabilimentului. În fine, se aude un zbârnâit. Glasul agentului Gradubide se face auzit:

– Cineva întreabă de comisarul San-Antonio.

– Dă-mi-l la telefon!

E Béru.

Trebuie că s-a trezit din beţie, cu ajutorul aerului nopţii şi a băuturii acidulate.

Glasul şi-a regăsit timbrul care, dacă mai aminteşte încă de un canal ce dă pe dinafară, lasă totuşi să se întrevadă facultăţile lui intelectuale.

– Sunt la bătrâna, face Grasu.

– Şi? Pentru ce valetul m-a lăsat baltă la capătul firului?

– Pentru că şi el atârnă la capătul unui fir, se distrează Béru.

– Adică?

– Adică, atunci când am sosit eu aici, l-am găsit pe musiu agăţat de lustra din salon cu o funie.

– Spânzurat! mugesc eu.

– Până ce moartea a intervenit! afirmă Maiestatea sa, care cunoaşte formulele sacramentale.

– Dar... În fine, pentru Dumnezeu, explică-te!

– Ce-ai vrea să-ţi explic? Era lumină, uşa deschisă. Intru şi-l văd pe spânzurat. Lustra se afla de-a curmezişul şi sub el era un scaun răsturnat.

– Sinucidere?

– Aşa s-ar părea...

– Înseamnă că bătrânul crab a fost ucis de un telefon, spun eu.

La capătul celălalt, Grasu râde, ceea ce produce bule de aer în aparat.

– Un telefon când îţi nimereşte în ceainic, băiete, îţi cam ramoleşte meningele...

– Eşti sigur că nu i s-a dat o mână de ajutor ca să se spânzure de lustră?

– Nu pot să zic aşa ceva. La prima vedere nu s-ar părea, dar uneori te mai şi înşeli...

Tresar.

– Nu mi-ai spus că uşa era deschisă când ai sosit tu?

– Ezact.

Iată ceva interesant. Când am sunat eu, valetul soilea. Casa era încuiată. Dacă s-a sinucis, nu avea să deschidă uşa ca să se spânzure...

– Ce mai fac acum? se interesează Umflatul.

– Rămâi acolo până la noi ordine. Am să-ţi trimit musafiri, fiule.

– Am înţeles!

Şi râgâie. Mă grăbesc să închid. Javer apare cu chipul iluminat de un foc interior care-l face să semene cu Vulcan.

– Ceva noutăţi? întreabă el, ştergându-şi fruntea magnifică de taur.

– Da, servitorul bătrânei s-a sinucis!

Javer face o mutră tristă.

– O să fie sărbătoare mare pe la noi, îngână el. Deja am fost blagosloviţi de ziarele din Paris în legătură cu misterele din Grangognant şi acum, ne mai cade şi asta pe cap...

În vreme ce el se lamentează, frunzăresc din nou cartea de telefon. Caut tot numărul Léocadiei Soubise, dar de data asta mă interesează cel de la adresa ei din Lyon. Onorabila persoană locuia în apropierea parcului Tête-d'Or, cartierul elegant al oraşului. Formez cele şase cifre, dar soneria nu se aude decât de două ori şi-mi răspunde chinezoaica japonezilor absenţi. Mă lămureşte că doamna Soubise e la ţară şi că trebuie să telefonez la numărul 69 din Grangognant.

Îi răspund „bine, mulţumesc, foarte interesant" şi-mi convoc întreaga energie pentru o anchetă despre care s-ar putea spune cel puţin că-i roasă de viermi de mătase.

– Ce hotărâţi? mă întreabă Javer.

Îmi scarpin ceafa.

– E pe lângă lacul Bourget, murmur eu, am constatat că întotdeauna dovedesc înclinaţii lamartiniene. „O timpule, opreşte-ţi zborul!" Procedaţi exact ca şi cum nu v-aş fi spus nimic, dragă prietene!

– Dar...

– La prânz mă întorc pentru o conferinţă cu boşii; dar până atunci, îmi păstrez puteri depline...

V-aţi prins, sper, voi care mă cunoaşteţi cât de cât, că mi-am apucat zăbala în dinţi. Loviturile perfide de genul ăsta îmi scormonesc materia cenuşie.

Mă uit cât e ceasul la ceapa mea. Cadranul luminos anunţă 4 dimineaţa în cifre romane. Am opt ore pentru a clarifica puţin situaţia.

– Pot fi condus până în cartierul Perache? întreb eu. Pentru a-mi lua maşina din garajul unde am lăsat-o...

*
* *

După ce m-am aşezat la volanul cupeului meu Jaguar, tip „E“, mi-am recăpătat încrederea în steaua mea. Nimic mai indicat ca pilotarea unui mic monstru de acest fel ca să-ţi redai energia. Îmi conduc obuzul pe roate până la *Mistigri*. Firma e stinsă. Pubele pline de gunoaie menajere se află pe marginea trotuarului.

Un muncitor încărcat cu un sac plin trece pe bicicletă, fluierând. Împing o poartă neîncuiată, şi pătrund printr-o lumină de pivniţă până într-un mic antreu lateral, pe care stă scris *Mistigri Service*. Cu cretă portocalie. Uşa e din fier ruginit. O încuietoare de siguranţă o zăvoreşte. Dar ştiţi că micului meu sezam puţin îi pasă de acest gen de obstacole, aşa cum ar nesocoti puşculiţa unei băcănii. Cât i-ar trebui unui bâlbâit să numere până la treizeci, şi am şi pătruns în fortăreaţă.

Nimeresc într-un soi de magazie unde se îngrămădesc lăzi de apă minerală şi ambalaje de şampanie. Îmi aprind lanterna portabilă. Alte două uşi se oferă investigaţiilor mele. Cea de la stânga dă într-o sală, cea din dreapta spre dependinţe. Asta din urmă îmi place mai mult.

Precedat de fasciculul luminos al lanternei mele, traversez o bucătărioară infectă, plină de vase murdare, apoi trec pe un palier pardosit cu dale ciobite.

Scara de lemn miroase a rânced. Nu-ţi vine a crede că deserveşte dependinţele unui cabaret de noapte. Suntem departe de barurile din Las Vegas, băieţi! Le urc grav şi curajos, fiindcă fiecare treaptă se clatină ca ultimul dinte al unei centenare care a mâncat o linte prost aleasă. La primul etaj, o uşă lasă să se filtreze raza de lumină găsită în toate romanele poliţiste bune, care se respectă, şi chiar şi în cele care nu se respectă.

Ciulesc urechea, dar cum nici un zgomot nu ajunge până la mine, îmi iau inima în dinţi şi mă apropii de uşă. Gaura cheii e gotică. Îmi lipesc de ea ochiul drept, cel mai bun. Ceea ce zăresc ar zbârli părul de pe capul unui arici: Ambistrouyan în ţinuta lui Adam e întins pe pat cu Berthy alături şi cu cântăreaţa răguşită. Aceste dame şi-au pus costumul Evei de serate festive. Am impresia că a avut loc o drăgălaşă şedinţă de amor colectiv, deoarece tribului i-a cam pierit suflul. Exact în clipa în care dau să apăs pe clanţă, o sonerie începe să zbârnâie la etajul de jos.

Ce baftă mai am şi eu! Prompt ca un fulger, cobor în goană scara. Ajuns jos, intru în bucătărie, sting lanterna şi fac eforturi lăudabile ca să aplic un amortizor respiraţiei mele. Scara trosneşte ca un vapor mâncat de moliii pe timp de furtună. Trebuie să ştiţi că osânza armeanului atârnă nu glumă! E tot în pielea goală. „Clopoţeii trişti“ sunt cei pe care-i zăresc prin uşa întredeschisă. Trece la câţiva centimetri de mine şi se îndreaptă spre bar. Zbârnâiala continuă. Ambistrouyan ridică receptorul, ceea ce face să-i strănute membrana.

– Alo! se aude glasul lui, fiind un domn căruia îi place să ia iniţiative dacă e nevoie.

Se scurge un timp destul de lung. Patronul barului *Mistigri* trebuie că înghite pălăvrăgeala stropşită de interlocutor. Se mulţumeşte să mormăie din când în când. Apoi, discuţia se termină brusc, fără ca armeanul să fi proferat nici cel mai mic cuvânt inteligibil. Închide sec. Mă aştept să-l văd apărând, dar nu se întâmplă nimic. Tăcere. Aşept vreo douăsprezece secunde şi-mi hazardez fizicul de teatru prin uşa întredeschisă. Osânzosul stă în pielea goală dinaintea porţii de fier care dă în antreul imobilului. Am lăsat-o anume deschisă pentru a-mi asigura spatele şi faptul îl şochează teribil pe omul nostru, care probabil se întreabă dacă nu cumva simţurile nu-i mai carburează corect. Studiind problema îşi scarpină popoul. Nu vreau să vă înşel, dragele mele, dar spectacolul e de calitate. Merită a fi văzut la Versailles în cadrul unei reprezentaţii de sunet şi lumină, credeţi-mă! Gol, Ambistrouyan pare mai gras decât îmbrăcat. Are brioşa rotundă şi căzută. Cu părul lui gras şi ciufulit, cu barba crescută în zori, seamănă cu o gorilă obezâ. Se decide în cele din urmă să închidă uşa. Cum face stânga împrejur pentru a urca scara, se trezeşte nas în nas cu adorabilul, irezistibilul, surprinzătorul, minunatul San-Antonio.

Gura lui cu buze groase ca nişte escalopuri se deschide, descoperind o limbă de bou plină de salivă băloasă. Îi fac cu ochiul plin de amabilitate, şi-i plasez croşeul meu de dreapta 44 bis, cel care l-a vindecat de sughiţ pe campionul Europei la catch şi a lecuit de migrenă un cap de cal. Cartilajele mele îl nimeresc în bărbie, clatină din dovleac şi se prăbuşeşte. De ce am acţionat în acest fel? Imposibil să vă pot explica. După o

noapte albă, bogată în emoţii, nu te mai controlezi cum trebuie; instinctul capătă prioritate şi trebuie, vrând nevrând, să-i dai ascultare, nu? Arunc o privire trupului neînsufleţit al lui Ambistrouyan. Mă simt brusc stânjenit. Ca şi cum Samariteana de lux mi-ar livra trei duzini de maşini de spălat. Ce-i de făcut? Apuc perechea de cătuşe care sălăşluieşte permanent în buzunarele mele şi i le pun cârciumarului, după ce am petrecut lanţul pe după ţeava încălzirii centrale. E un procedeu destul de clasic, dar n-am timp să umblu cu metode rafinate. Sigur că demna persoană nu va şterge putina, urc scara şi intru în mod deliberat în dormitor. Cântăreaţa a adormit, dar drăgălaşa Berthy dă cu ochii de mine şi trei riduri în „V“ formează imediat o escadrilă pe fruntea ei.

– Ia te uită! face ea.

Închid uşa cu o lovitură de picior. Cântăreaţa îşi deschide ochii frumoşi şi tresare.

– Cine-i ăsta? articulează ea cu greu.

– Nu-l recunoşti? A fost cu noi în seara asta, o lămureşte bruna Berthy.

Iar apoi, către mine:

– I-ai dat plasă Léocadiei?

– Mai curând ea mi-a dat plasă mie!

– M-ar mira, surâde tânăra, am impresia că eşti exact genul ei.

– Genul ei, la ora actuală, s-ar părea că-i arhanghelul Mihail, rostesc eu, aşezându-mă pe marginea patului.

Berthy mai adaugă un „V“ celor care-i tapisează faţada nordică.

– Ce tot vorbeşti acolo?

– Biata bătrână e moartă! Nu-i de mirare pentru vârsta ei, cum a remarcat unul dintre amicii mei de la poliţie, acum vreo zece minute...

– Moartă! exclamă tovarăşa ei de pat.

– Şi stai şi te întrebi dacă a trăit vreodată.

Fetiţele realizează doar absurdul prezenţei mele la căpătâiul lor. Se uită una la alta. Cântăreaţa ridică cearşaful pentru a-şi acoperi flotorii, mai curând piperniciţi. Berthy mă întreabă privind spre uşă:

– Şi Ambistrouyan?

– Când m-a văzut a adormit brusc!

Damele se sperie. Berthy începe să strige:

– Ce căutaţi aici? Cine sunteţi? Ce vreţi de la noi?

Cam multe întrebări dintr-o răsuflare. Le tratez punct cu punct, aşa cum m-a învăţat profu meu de franceză de la liceul Papillon, unde mi-am făcut studiile.

– Am venit să-ţi dau un pupic.

O sărut cu foc, fiindcă trebuie să vă spun că, văzută sub acest unghi, are tendinţa să te răscolească în profunzimi.

– Sunt comisarul San-Antonio, asul aşilor din poliţie...

Şi-mi prezint legitimaţia profesională în sprijinul spuselor mele.

– Nu vă vreau răul, cu condiţia să fiţi foarte sincere cu mine şi una şi cealaltă, conchid eu.

Când pigmeilor le-a căzut pe cap primul avion, probabil că n-au fost mai sideraţi.

Profitând de emoţia lor, trec la precizări.

– Când am plecat din *Mistigri* împreună cu bătrâna, cine a ieşit imediat după noi?

Demoazela Chocote du Gland pare să nu priceapă nimic şi amica ei la fel. Mă explic cu o răbdare meritorie:

– Ia să vedem, puicuţelor, petreceam cu toţii. Şi pe urmă coana Soubise şi cu mine am plecat, îţi aminteşti, Berthy?

Ea mă aprobă.

– Cineva din bandă a ieşit imediat după noi! Vreau să ştiu cine, e limpede?

Dar duduia scutură vehement din capul ei de piţigoi.

– Nimeni n-a ieşit după dumneavoastră, pot să jur! Nu-i aşa, Maryska?

Şi adaugă imediat:

– Ce-i drept, tu nu erai acolo!

Mă uit la Maryska, şi-i văd privirea tremurând. Foarte rapid, dar sunt sigur că nu m-am înşelat: i-a trecut prin ochi o fulgerare de panică. Iată ceva care mă interesează.

– Aşa-i, păpuşă, tu nu erai acolo! îi spun. Dar acum eşti aici! Ce-ai făcut între timp?

– M-am urcat să mă culc.

De îndată, devine ostilă. O ghiceşti că e pe poziţii şi hotărâtă să nu cedeze. Acum mă uit la Berthy. Constat că pare surprinsă. Evident, răspunsul dat de Maryska o tulbură, fiindcă nu-i conform realităţii.

Degetul meu mic, care ştie multe, ca piesele trecute pe factura unui garajist, despre sufletul omenesc, îmi sugerează că dizeuza fără voce trebuie că nu-i albă precum Persilul. De altfel, capul acestei Maryska nu-mi place deloc. Are nişte ochi verzi de târfă a anilor 1900 şi o gură cu colţurile căzute.

– Ascultă, frumoaso, îi spun, nu-s tare în cititul liniilor din palmă, cu toate astea, aş putea să-ţi prevestesc nişte necazuri

serioase dacă nu vorbeşti. S-au adunat atâţia morţi în afacerea asta încât primarul Lyonului se va vedea nevoit cu siguranţă să deblocheze nişte credite pentru a pune bazele unui nou cimitir. M-ar mira ca tenul tău de piersică să reziste la aerul închis dintr-o puşcărie.

– Maryska! Ce Dumnezeu ai făcut? articulează cu greu Berthy.

Cealaltă ridică din umeri.

– E o întâmplare demenţială! afirmă ea.

Ca pentru a-i veni în sprijinul celor afirmate, aud două împuşcături la etajul de jos.

CAPITOLUL VIII

Primul glonţ l-a primit în burtă, unde i-a constituit un al doilea buric, şi al doilea în tâmplă. S-a zis cu Ambistrouyan! Uşa de serviciu a barului *Mistigri* e din nou deschisă. Dacă cineva simte dorinţa să urle a mort, acela e San-Antonio, credeţi-mă. Istoria asta începe să aducă a gag. E destul să mă arăt pe undeva, ca imediat să se înregistreze un ins rece.

Păşesc peste cadavru, şi încep să fug pe stradă ca un Bambuck la pătrat. Mi-au trebuit probabil vreo douăzeci de secunde de la producerea detonaţiilor pentru: a părăsi camera, a coborî scara, a constata dezastrul şi a ieşi. Dar nici criminalul n-a stat cu amândouă picioarele în acelaşi sabot.

Zăresc o maşină în capătul străzii. Dau fuga la a mea şi demarez. Dar când ajung în capătul străzii nu mai văd nimic. Din exces de zel, gonesc cu o sută cincizeci la oră prin cartier. Înregistrez doar câteva maşini ale presei şi mă abţin să le opresc. Când te afli într-o perioadă de ghinion, aşa trebuie să fie, ce mai!

Mă întorc la *Mistigri*. Berthy a încremenit lângă cadavrul amicului. Paloarea ei te face să gândeşti la o porţie de frişcă. Îşi masează sânii în prostie, clătinând din cap cu o expresie rătăcită.

– Unde-i Maryska? o întreb.

Îşi revine din starea de extaz suspect.

– A plecat...

– Unde?

– Nu ştiu...

Asta-i culmea! Încep să bat din picioare ca o ḍuduiţă. Mi-ar plăcea să mă am în faţa mea pentru a-mi cârpi câteva de *big days*! În loc să mă ţin de intrigi complicate, ar fi trebuit să-i încarcerez pe toţi suspecţii ăştia, nici mai mult nici mai puţin. Dar domnul comisar a ţinut să acţioneze de unul singur. Se crede un geniu, San-Antonio! Uneori până şi el se consideră o Jeanne d'Arc! Concluzia: a intrat la apă, cam multişor! În curând şi poate chiar mai înainte, colegii din Lyon o să-şi râdă de el multă vreme, până o începe Rhônul să iasă din matcă. Cred că m-am prins ce s-a întâmplat: Ambistrouyan a primit un telefon de la un complice care-şi anunţa vizita. Complicele a sosit, l-a găsit cu cătuşe la mâini şi a preferat să-l suprime pe camaradul lui care călcase cu stângul. Mạrtorii arată bine doar la cununii... Idiotul de San-Antonio, înnebunit, aleargă în urmărirea unui semafor... Şi, în acest timp, celălalt complice, Maryska, se deghizează în curent de aer. Ce-i rămâne de făcut strălucitului comisar?

Un om mărunt lipsit de importanţă, care urlă cât doi şi nu ştie măcar dacă suntem într-o zi de miercuri sau trebuie să-şi facă o baie la picioare cu muştar.

Cu alte cuvinte, am dat-o în bară! Acum puicuţa a început să plângă cu hohote.

– Dovleac ce eşti! urlu eu, du-te şi te îmbracă şi coboară în viteză!

– Mă arestaţi? Dar eu n-am făcut nimic! lăcrimează ea, nu mai înţeleg ce se întâmplă.

– Executarea!

Urcă scările hohotind. În vreme ce ea subscrie exigenţelor celei mai elementare pudori, eu îi scot cătuşele lui Ambistrouyan, fiindcă, oricum, nu mai are nevoie de ele.

Mă duc la bar să-mi servesc un pahar mare de scotch. E genul de mic dejun care te face să scrâşneşti din dinţi, dar nu văd o altă terapeutică pentru combaterea imensei sfârşeli care a pus stăpânire pe mine. Ce hecatombă, străbunilor: coana Léo, valetul ei, amicul Ambistrouyan, şi totul în mai puţin de o oră! Dacă după toate astea o să mai spuneţi că nu-i suficientă acţiune în cărţile mele, cumpăraţi-vă un pliant şi duceţi-vă să vă aşezaţi la morgă!

Puicuţa apare, mereu îmbufnată.

– Vreau un avocat! spune ea. N-am făcut nimic, nu ştiu nimic... Petreceam aşa de bine, şi pe urmă...

– Nu mai insista fetiţo, oftez eu, trebuie să înţelegi că prietenul tău n-a murit de o hernie strangulată şi că o să iasă scandal nu glumă. Dacă mă ajuţi, am să uit că ai fost în tovărăşia lui când a încasat cele două lovituri de archebuză, îţi fac un cadou frumos, nu?

Pufăie de mirată ce-i.

– Adevărat, chiar o să faceţi aşa?

– Pe cuvânt, dar îţi repet: cu condiţia să-mi acorzi tot concursul. Bine?

– Nici nu-mi trebuie mai mult...

– O.K.! Spune-mi, frumoaso, erai la curent cu ce învârtea bietul băiat?

Berthy ridică din umeri.

– Păi... ţinea un bar.

– În afară de asta?

– Nu ştiu nimic.

– Trăiai cu el?

– Doar de patru zile. Am venit de la Nisa. Eram animatoare în barul lui, şi pe urmă...

Straşnic de bine! Îmi asigur concursul unei smintite care habar n-are de nimic. Un soi de gâscă albă, care n-o să mai fie albă!

– Ce ştii despre Léo?

– Era o veche prietenă din bandă. Mergeau la ea să se prostească.

– Şi despre banda însăşi ce-ai putea să-mi spui?

– Mare lucru, nu... Nu i-aţi văzut? Cei trei bărbaţi erau mână în mână. Noi, fetele, ne luam după ei...

– Ambistrouyan nu ţi-a făcut confidenţe?

– Da de unde, nici cea mai mică...

– Mai are un apartament?

– Nu cred.

Îi fac semn să mă urmeze şi ne întoarcem în cameră. Încep s-o percheziţionez cu de-amănuntul. Mişcând mobilele din loc, continuu s-o chestionez pe puicuţă:

– În timpul serii, la bătrâna, a primit un telefon de la un anume Fred, ştii cine e?

– Nu.

– N-ai auzit niciodată vorbindu-se de el?

– Ba da: ieri.

– Cine anume?

– Léopold i-a spus lui Ambistrouyan că probabil Fred are să sosească azi, adică ieri, fiindcă nu mai suntem azi.

Toată această exprimare confuză îi provoacă o criză de ilaritate care se suprapune crizei de nervi.

– Ştii unde locuieşte Léopold?

– Da, sughiţă ea de râs.

Nu-i mai cer să facă precizări, pentru că am rămas împietrit în faţa unui seif încastrat în zid. Seiful era mascat de tăblia patului. Haios, de ce şiretlicuri mic-burgheze se mai folosesc şi bandiţii ăştia!

Examinez încuietoarea şi-mi spun că sezamul meu i-ar putea da de rost. E un seif nu tocmai blindat. Un model ca o casetă de bijuterii, într-un anumit sens. N-are mai multe combinaţii ca Berthy. Învârteşti cheia de trei ori, apeşi pe un buton aflat în interior şi se deschide ca o stridie uitată pe o plită fierbinte.

– Aţi fost lăcătuş? murmură copila.

– Nu, dar am citit viaţa lui Ludovic al XVI-lea, o lămuresc.

Seiful nu conţine nici documente, nici diamante, nici bani, doar un picup portativ. Nostim, nu?

Scot obiectul din ascunzătoarea lui, teribil de surprins că un lucru atât de banal e înconjurat de un asemenea mister. Dar, mă surprinde cât e de uşor. Ca o pană! Îl deschid. Mă uit la disc, la braţul picupului...

Dar nu mă satisface. Tot meşterind la el, sfârşesc prin a constata că sub disc e gol. Dacă într-o zi Maria Callas vă va oferi unul din discurile ei, aveţi tot interesul să vă cumpăraţi un patefon Marconi mai perfecţionat. Cel de faţă e o fantomă.

– Ce-i asta? mă întreabă curioasă Berthy.

– O valiză trucată, îi răspund.

– De ce trucată? chestionează candida demoazelă.

Am impresia că ştie mai puţine decât un pui de vrabie care mai suge de la maică-sa. O tinerică dezmăţată, asta-i ea.

– Ca să transporte chestii delicate pe sub nasul poliţiştilor şi vameşilor, îi răspund. Se pot căra aici mai multe milioane de bancnote false sau mai multe kile de stupefiante.

Berthy tresare.

– Droguri!

În loc să-i mai dau alte lămuriri, adulmec interiorul cutiei. Apoi, iau o mică lupă care nu mă părăseşte niciodată şi examinez câteva grăunţe de un alb cenuşiu, de pe fundul cofrajului. N-am nici o îndoială: e cocaină. S-ar părea că am pus mâna pe o frumuseţe de trafic, băieţi. Dintr-o dată mă simt consolat de eşecurile mele.

– Vino.

– Unde mergem? se bâlbâie drăguţa demoazelă.

– Să-i dăm un bună ziua lui Léopold. Dimineaţa omul are ideile limpezi; sunt sigur că discuţia ar putea fi edificatoare.

*
* *

Léopold locuieşte pe strada Gambetta, aproape de piaţa Podului. Portăreasa scotea tomberoanele cu gunoaie în clipa în care sosim noi. În oraşul ăsta de oameni harnici, viaţa începe devreme. Escaladăm cele trei etaje, plus mezaninul, deci patru, şi trag soneria de aramă a lui Léopold cu atâta vigoare încât inelul îmi rămâne pe deget. Uşa e prevăzută cu un vizor. Mă lipesc de zid, lăsând-o numai pe însoţitoarea mea la vedere pe palier, în chip de momeală.

– Să zici la fel ca mine! îi ordon, indiferent de ce enormităţi aş putea debita, ai înţeles?

Bate din măturici ca să mă asigure. Aştept. După un moment se face auzită ca o alunecare în apartament. Vizorul se vede mişcându-se, iar zăvorul acţionat scoate un geamăt care ar face să plângă o sticlă cu ulei. Léopold ni se arată într-o fabuloasă pijama neagră, încheiată pe umăr. Apar şi eu. V-am zis că am luat cu mine falsul picup? Nu? Atunci o fac acum!

– Salut, Léopold, ciripesc eu. Sper că nu vă deranjăm?

Şi-a lăsat proteza pneumatică într-un pahar cu apă şi-mi aminteşte în mod frapant de o puşculiţă la care am ţinut mult.

– Dumneavoastră! clămpăne el.

Se uită la Berthy cu un ochi mai indecis ca cel al unui canibal pe punctul de a hăpăi un înger şi care se întreabă cu ce să înceapă, cu aripile sau cu piciorul de lemn.

– Putem intra? îl iau eu cu vorba, şi să nu vă impacientaţi dacă nu-i făcut menajul.

Locuinţa lui e mic-burgheză, aproape austeră. Zugrăveala n-a mai fost refăcută de la asasinatul lui Sadi Carnot[1], iar mobilele ceruite miros a vechi. E plin de tapiserii care n-au mai fost scuturate de la majoratul lor, vase decorative cu plante verzi, nu tocmai verzi, lustre cu franjuri din mărgele şi obiecte marocane.

Ne conduce până în sufragerie. Storurile sunt trase şi legate de bara de sprijin cu o sârmă, ceea ce indică faptul că sunt ridicate o dată pe mileniu; te-ai fi crezut într-un sanctuar.

– Cine a venit, dragul mamii? întreabă o voce tremurătoare.

---

[1] *Sadi Carnot* (1796-1832) – fizician francez. (n.tr.)

– Nişte prieteni, nu te nelinişti, îi răspunde bătrânul crab cu o gravitate afectată.

Şi coborând tonul:

– Mama s-a întors de la ţară, i se adresează el lui Berthy.

Brusc îl descopăr sub un alt aspect. Nu mai e bătrânul vicios care scotocea pe sub fustele damelor cu câteva ore mai înainte, ci un băiat tomnatic, foarte tomnatic, care trăieşte împreună cu mămica. Un Ambistrouyan cu treizeci de ani mai mult!

Vizita noastră pare să-l incomodeze teribil.

– Ce s-a întâmplat? ne întreabă demna persoană.

– Aş vrea să ştiu ce aţi făcut din momentul în care aţi plecat din *Mistigri*! atac eu.

Îmi strigă „Ssst" arătând spre un perete despărţitor. Îi e frică de mămica, bietul ţap. Un refulat, care nu s-a putut niciodată elibera de sub tutela maternă! Nu-s toate mamele ca Félicie, din păcate!

Începe să-mi vorbească şoptit:

– Am plecat la vreo jumătate de oră după dumneavoastră. Dar cum se face că sunteţi aici, Antoine? Aţi lăsat-o pe Léocadie?

– *Yes, sir*, pentru că am fost însărcinat cu un mic comision pentru dumneavoastră.

Şi, după aceste cuvinte, depun teatral în faţa lui falsul picup. Léopold se crispează puţin. O rază de nemulţumire trece prin ochii lui porcini.

– Ce-i asta? articulează el.

– Din partea lui Ambistrouyan. Ca să nu vă ascund nimic, trebuie să vă spun că a avut neplăceri.

Léopold păleşte.

– Necazuri grave, insist eu. Şi, pentru a continua să vă pun în temă, aflaţi că şi eu făceam parte din echipa lui; Fred nu v-a vorbit niciodată despre mine?

Interlocutorul meu scutură din cap.

– Nu, niciodată.

E mai discret decât l-aş fi bănuit.

– Spuneţi că Ambi a avut necazuri?

– Da, domnule. Şi-a luat o vacanţă. Înainte s-o şteagă, mi-a spus să vă aduc obiectul ăsta...

Léopold apucă mânerul aparatului.

– Ah! e gol, oftează el uşurat.

Credeţi-mă, prieteni, dacă nu duceţi-vă să vă rumeniţi creierul la soare, n-a făcut deloc bine să se simtă uşurat, fiindcă a pierdut o ocazie tare bună de a-şi ţine gura. Acum, când am dovada complicităţii lui, trec la atac cu capul înainte. Îi cârpesc una, două peste mutră. Se răstoarnă de pe scaun...

– Ce s-a întâmplat, Léopold? scârţâie vocea de aguridă a bătrânei.

– Nu-i nimic, mami, am răsturnat un scaun, se bâlbâie epava.

– Fii mai atent, îl ceartă mama.

Ridic de jos maimuţoiul înşfăcându-l de pijamaua lui de mare spectacol. Trei nasturi îşi fac valiza, descurajaţi de maniere-rele mele brutale. Insul se uită după ei cum se rostogolesc la picioarele lui, cu o privire deprimată.

– De ce? îngână el.

– De aia! îi răspund eu, prezentându-mi legitimaţia.

I se declanşează un tic patetic: clipeşte dintr-un ochi, îşi răsfrânge buza superioară, îşi răsuceşte maxilarul, suflă pe nara

dreaptă şi scoate limba de trei centimetri; toate astea într-un sincronism uluitor. Nu-i o sabie ascuţită, Léopold. Curajul îl lasă pe seama cavalerului Bayard. Am înaintea mea un ratat al afacerilor ilegale, un porc, un neisprăvit.

– Îţi dau trei secunde şi jumătate să verşi sacul, *baby*, îi spun. Timpul meu e atât de preţios că, pentru a-ţi oferi o zecime de secundă în plus, ai fi obligat să-ţi vinzi ferma şi caii şi să-ţi forţezi mama să lucreze cu ziua la străini. Dacă nu vorbeşti, ce o să ţi se întâmple o să fie atât de trist că lumea ar izbucni în hohote de plâns la vederea ta.

Începe să se bâlbâie mai lamentabil ca un copil tuberculos pe care un tată beţiv îl zvântă în bătăi.

– Ce vreţi să ştiţi?

– Pentru început totul, şi pe urmă om mai vedea. Demarează prin traficul tău cu Ambistrouyan, dezvăluirile ce le vei face vor crea ambianţa. Droguri, nu-i aşa?

Dă din cap în semn că da.

– Continuă, zdreanţă bătrână! îi poruncesc eu.

Şi, pentru a-i încuraja darul vorbirii, îi aplic un escalop de o jumătate de livră peste mutră.

– Ce se întâmplă acolo, Léopold? se nelinişteşte vocea doamnei mame.

– Am omorât un ţânţar! behăie larva cu păr sur.

– Vei fi lăsat ferestrele deschise! protestează bătrâna.

După mine, trebuie că nu-s deschise prea des, în acest apartament. După ce s-a pus acoperişul imobilului, soarele n-a mai luminat zidurile astea îngălbenite.

– Vorbeşti sau o iau de la capăt în stil mare? Dispun de un serviciu complet din douăsprezece piese, băiete, cu farfurii de peşte şi pentru desert, decorate de mână, vrei să-l vezi?

Insul scutură din cap, aruncându-i lui Berthy o privire cât se poate de dojenitoare. Crede că ea a fost cea care i-a denunţat pe toţi şi, dacă i-ar putea tăia beregata cu forfecuţa de broderie, s-ar simţi ca în al nouălea cer.

– Am un nepot care locuieşte în Liban, spune Léopold.

– El te alimentează, floare de mac?

– Mi-a cerut să-i asigur un debuşeu în regiunea lioneză. Eram foarte legat de Ambi...

– Legat prin şedinţele de amor în grup, ei, maimuţă bătrână.

Îmi adresează o rugăminte din toată fiinţa lui.

– Vă implor, suflă el. Mami...

Apoi, revenind la oile noastre:

– Ambi a organizat o reţea de distribuire în Elveţia şi Jérôme era cel care făcea naveta...

Léopold e genul de cal care o ia greu din loc, dar pe urmă, trebuie să-l prinzi cu lasoul ca să-l obligi să se oprească. Cu viteza cu care a pornit o să ne recite toată cartea de telefon mai înainte de sfârşitul şedinţei. Îmi pun următoarea întrebare: să fie el autorul celor două crime din timpul nopţii? Dar mi-o pun de formă şi pentru a fi corect faţă de conştiinţa mea, întrucât mi se pare evident că găgăuţa asta bătrână n-ar avea tristul curaj de a-şi extermina contemporanii. Palmele poliţiştilor au fost inventate pentru debili mintal ca el. E o specie de gândac vicios.

– Şi cumătra Soubise ce rol avea în afacera asta? îl întreb eu.

– Ea călătorea împreună cu Jérôme în Elveţia.

Păi sigur... O persoană în vârstă, respectabilă cu o maşină şi mai venerabilă, nu trezeşte bănuielile vameşilor. Şi pe deasupra, o fostă cântăreaţă... Picupul îşi găsea astfel justificarea.

– Ascultă, comoaro, continuu eu. Acum o să abordăm o altă problemă: evenimentele din Grangognant! Mai ales acest aspect mă interesează. Ce s-a întâmplat cu cei doi băieţi dispăruţi şi cine l-a omorât pe învăţător?

Tipul scutură din cap cu o energie pe care nu i-aş fi bănuit-o.

– Nu ştiu nimic! Asta n-are absolut deloc de a face cu... activităţile noastre culpabile!

Activităţi culpabile! Trebuie să-l auzi ca să-ţi vină a crede! În fond, Léopold şi-a ratat vocaţia. În loc să fie traficant de cocaină, ar fi trebuit să fie membrul Jockey Clubului! Ce l-a pierdut pe acest jalnic imbecil a fost înclinaţia lui către femei. Delicatesele costă scump. Şi pe urmă, mămica trebuie că şi ea are pretenţii mari: se sufocă în apartamentul lui. Rezultă din ce-mi spune că şcoala din Grangognant şi barul *Mistigri* nu aveau nimic în comun şi că răposata cumătră Soubise nu-i vinovată de dispariţia şcolarilor.

– În afară de bătrână şi de Jérôme, cine se mai murdărise în traficul vostru?

– Ăştia sunt toţi!

– Şi Fred?

– E omul care ne aducea drogul din Liban.

– N-ai vrea să-mi vorbeşti despre el? Ai o conversaţie pasionantă!

Se scarpină pe frunte.

– E vorba de un prieten al nepotului meu. Dar nu l-am văzut niciodată. Numai Ambi îl cunoştea. Când Fred ajungea la Lyon, îmi telefona, iar eu îl anunţam pe Ambi. Procedam astfel ca măsură de siguranţă, pentru eventualitatea în care cabaretul *Mistigri* ar fi fost supravegheat de poliţie.

– În momentul de faţă, e aici?

– Aşa cred...

Îi administrez o palmă expres ca să-l menţin pe drumul cel bun.

Glasul doamnei mama se aude din culise:

– Încă un ţânţar, Léopold?

– Da, mami!

– Eşti sigur că fereastra e bine închisă?

– Da, mami.

– Ascultă, drăgălaşule, domnişoara Berthy, răpitoarea târfuliţă aici prezentă, afirmă că tu l-ai anunţat ieri pe Ambi de vizita lui Fred.

– Foarte adevărat.

– Atunci, de ce-mi spui că *aşa crezi* că-i aici, când tu eşti sigur?

– Nu sunt sigur dacă a mai rămas în Lyon!

– Ieri seară, la madam Soubise, armeanul a primit un telefon din partea unui anume Fred... Acesta a reprezentat semnalul de plecare... Fred cunoştea deci numărul de telefon de la Léo, nu?

– M-am gândit că i l-o fi dat Ambistrouyan.

– Léo n-a vrut să vină. Ambi s-a aplecat la urechea ei şi i-a şoptit ceva care a decis-o. Ce anume?

– Nu ştiu, pe cuvântul meu!

Şi adaugă:

– De ce nu-l întrebaţi pe Jérôme, poate că ştie el...

– Tocmai voiam să-ţi cer adresa lui, băiete!

Mi-o dă. Individul locuieşte pe strada Molière, destul de aproape de locul unde ne aflăm, şi de asemeni destul de aproape de sediul poliţiei. Ceea ce ar putea facilita situaţia.

– Îmbracă-te! îi ordon lui Léopold.

– Mă arestaţi? se bâlbâie boşorogul.

– Numai *Progresul* nu poate fi arestat, dovada: numai ce şi-a sărbătorit centenarul!

Trece în camera lui cu capul în piept. Mă iau după el. E o încăpere de flăcău bătrân, cu mobile dintr-o altă epocă, cu rame din lemn negru înţesate cu fotografii îngălbenite, mileuri brodate, vase de Saxa...

– Pot să mă bărbieresc? abia îndrugă el.

– N-are rost, acolo unde te duc eu nu se află fetiţe bune de sedus, ci numai şobolani. Pune-ţi nădragul şi proteza, Léopold, o să fie destul pentru *standing*-ul tău.

*
* *

Îl las pe Léopold în seama inspectorului Javer cu recomandarea să-l trimită la răcoare. N-a aflat nimic în legătură cu maşina dispărută şi nici cu macabra ei încărcătură.

– În ce vă priveşte, merge treaba, merge? mă întreabă el cu un surâs foarte uşor.

– Cum nici nu s-ar putea mai bine, îl asigur.

Îndrăzneţ, S.A. al dumneavoastră, frumoaselor? N-am ce-i face, aşa sunt eu! Berthy, năucită, mă aşteaptă în Jaguar.

Iată una care n-are nevoie să-şi cumpere o cutie de săruri în dimineaţa asta. Ai zice că a fost pusă la fiert cu Aice.

– Acum, să ne continuăm turneul de inspecţie! îi arunc eu. Sper ca amicul Jérôme să ştie mai multe ca Léopold despre misteriosul Fred.

Fiindcă, în Fordul meu interior, iepuraşilor, sunt convins

că Fred a fost cel care le-a făcut de petrecanie coanei Soubise şi lui Ambistrouyan. Raţiunea acestui masacru?

Exact asta intenţionez să-l întreb. Iată de ce trebuie să dau de el urgent, ba chiar mai repede de atât.

*
* *

Mai puţin burghez ca prietenul Léopold, Jérôme locuieşte la ultimul etaj. În casa lui, buda se află pe palier şi trebuie să coboare două etaje ca să dea de apă curentă. O femeie destul de în etate, bine sub toate raporturile, cu o frumoasă mustaţă frizată şi ochelari cu lentile mai groase decât fundul de sticlă, urcă gâfâind, ceea ce-i mai penibil decât un ascensor, cu câte o stropitoare în fiecare mână. Se lipeşte de perete ca să ne lase drumul liber. Beneficiez de treizeci de centilitri de apă în fiecare pantof.

– N-aţi vrea să-mi permiteţi să vă car eu greutăţile astea? îi propun.

Cu accentul mătuşii Cottivet[1], dama mă asigură de recunoştinţa ei infinită, îmi împărtăşeşte surpriza provocată de o asemenea galanterie şi, ştergându-şi fruntea cu dosul mânecii, îmi mărturiseşte că-i „udă ţoată de căldură". Acest efort îi este cu atât mai dificil cu cât azi cam scârţâie cu sănătatea. Această stare proastă se datorează unei plimbări făcute pe o ploaie care turna cu găleata.

Tace ca să-şi tragă sufletul şi profit de răgaz pentru a o întreba dacă domnul Jérôme e acasă. Îmi răspunde că nu crede,

---

[1] Mătuşa Cottivet este un personaj folcloric, cu accentul molatic şi cântat, al cărei vocabular abundă în termeni dialectali lyonezi. (n.a.)

fiindcă, mai adineaori, în vreme ce ea se scula, a auzit trântindu-se uşa.

Iat-o ajunsă la destinaţie. Îşi ia stropitorile şi intră cu provizia de H_2O în casa ei. Ciocăn la uşa vecină. Aceasta e vopsită într-un cafeniu căcăcios şi o carte de vizită stă prinsă de ea în piuneze: Jérôme K. Jairhaume, citesc eu.

Nu răspunde nimeni la ciocănitul meu, şi înclin să cred că ochelarista de alături nu s-a înşelat: Jérôme şi-a părăsit domiciliul. Să-i fi ajuns ceva pe la urechi? Să fie amestecat în cele două crime?

– Plecăm? mă întreabă Berthy.

O clipă, fluturaş! San-Antonio pornit la război, nu părăseşte un teren fără a-l fi defrişat. Treci la treabă, sezam! Şi uşa se deschide. Nu prea mult, deoarece cadavrul lui Jérôme se află chiar în spatele ei. I s-a urat la mulţi ani cu un baros. Jumătate din faţa lui e sfărâmată, literalmente sfărâmată.

Berthy, care şi-a strecurat capul în interior, scoate un ţipăt. Uite-o că-mi leşină. Ce-i drept, are şi de ce. Alarmată, soseşte şi vecina.

– Ce s-a întâmplat? Am auzit un ţipăt.

– Logodnica mea s-a lovit la cap, o liniştesc.

– Ia te uită, domnul Jérôme era acasă!

– Este aici, o asigur eu, nu aveţi puţin oţet?

– Vreţi să faceţi o salată?

– Nu, ca să-şi vină în simţiri această domnişoară.

Se duce după sticlă. O zgâlţâi pe Berthy care-şi deschide ochii.

– Să nu sufli o vorbă! altminteri ajungi după gratii.

Săritoarea vecină îi şterge fruntea cu oncţiune, devoţiune, aplicaţiune şi de asemeni cu o bucată de pânză.

– Te simţi mai bine, draga mea? o întreabă.

Berthy bolboroseşte că da. O împing în interiorul casei, şi-i mulţumesc vecinei. Am o slăbiciune pentru ea, e limpede. Dacă aş prelua apartamentul lui Jérôme, acum când el nu mai este, pariez că mi-ar face menajul pe gratis.

– A fost ucis! rosteşte tânăra cu o voce răguşită, după ce am închis uşa.

Corpul încă mai e cald. Nu s-a întâmplat de mult. Dacă mi-aş fi început vizitele cu el, l-aş fi putut întâlni pe asasin!

Acest gând face asupra mea acelaşi efect ca o descărcare electrică. În mai puţin timp decât i-ar trebui prietenei tale să-şi prindă un ochi la ciorap, am ajuns la următorul raţionament: „Acum e lucru cert că cineva (misteriosul Fred sau altul) vrea să distrugă reţeaua drogului. Îi lichidează sistematic pe toţi traficanţii: Soubise, Ambistrouyan, Jérôme... Prin urmare îşi va continua secerişul roşu cu Léopold, tot atât de evident cum 1 şi cu 1 fac 11. Eu am început cu Léopold iar el cu Jérômė, eu am venit la Jérôme după ce am fost la Léopold, totul merge invers.

– Hai, la drum! îi spun individei.

– Unde mai mergem? N-am închis un ochi toată noaptea! Nu mai pot, domnule comisar...

– Ai să ai timp să te odihneşti la închisoarea Saint-Paul[1].

– Dar mi-aţi promis că...

– Dacă eşti cuminte. Atunci, fii cuminte!

Şi cursa după asasin reîncepe.

---

[1] Închisoare din Lyon.

CAPITOLUL IX

Din nou pe strada Gambetta...

Apartamentul lui Léopold şi al bătrânei lui *mother*. Mă apropii de uşă şi ciulesc urechea. Nici un zgomot.

Sun.

În continuare, nici un zgomot.

– De ce aţi mai venit aici, dacă Léopold e la închisoare? vrea să ştie Berthy.

Eram gata să-i răspund, dar vocea behăită a mămicii se aude deodată de cealaltă parte a uşii:

– Ce s-a mai întâmplat?

Nu-i prea comodă, văduva. Dacă într-o zi am să-mi caut o slujbă de servitoare, n-aş veni să-mi propun ei serviciile.

– Sunt un prieten al lui Léopold!

– Încă unul! De azi dimineaţă se ţin lanţ!

Mai să mă sufoc.

– Deschideţi, vă rog.

– Nu deschid niciodată când fiul meu nu-i acasă!

Dar aşa ceva nu ţine. Sezamul meu e într-o formă straşnică şi n-a fost invitat pentru câinii care şi-au pierdut cheia cuştii. Încep să meşteresc încuietoarea.

– Ce faceţi acolo? ţipă bătrâna.

În loc să-i răspund, intru. Fac pe loc cunoştinţă cu doamna Léopold, mama. E mai puţin bătrână decât ai fi crezut după vocea ei fragilă. Dar am impresia că a cam luat-o alături cu drumul. Poartă o cămaşă de noapte din zenana, un fular negru tricotat şi şi-a pus pe cap o cuvertură ecosez, care-i dă un oarecare aer de *family* cu anumiţi sfinţi.

– Am să chem poliţia! ţipă ea.

– E chiar în faţa dumneavoastră, ripostez eu, prezentându-mi legitimaţia.

O citeşte cu atenţie şi apoi se uită la Berthy.

– Şi asta, întreabă ea, după câte văd, nu-i un inspector?

– E un martor, îi aduc la cunoştinţă. Un martor femelă, calitatea cea mai rară; am refuzat o avere la expoziţia de martori organizată anul trecut la Paris. A rezultat din încrucişarea unui martor gigantic cu un martor fals.

Doamna Scrântileanul e năucită. Ideea ei fixă o reprezintă curenţii de aer. Stăpânindu-şi ostilitatea, închide uşa, dovedindu-mi în acest fel că sunt de preferat faţă de aerul rece de pe palier.

– De ce, mă rog, poliţia? mă întreabă ea. Nu ni s-a furat nimic, după câte ştiu eu!

Îmi amintesc de draga mea Félicie şi un pic de milă se ridică din mine.

– Băieţelul dumneavoastră are apucături urâte; frecventează oameni de proastă calitate, doamnă. Ţineam neapărat să vă previn. Trebuie să-l ţineţi mai din scurt.

– Vreţi să spuneţi că Léopold a comis vreo indelicateţe?

– Cam aşa ceva, dar e mai bine să previi decât să tai. Spuneaţi că a primit mai multe vizite în dimineaţa asta?

– A dumitale, pentru a începe, face ea.

Rămân diplomat.[1]

– Cum de v-aţi dat seama?

– V-am recunoscut glasul. Aveţi nişte inflexiuni deosebite. Băiatul meu n-a plecat împreună cu dumneavoastră?

– Într-adevăr.

– Unde e acum?

– S-a dus să le dea alune americane primatelor cu faţa nepăroasă din parcul La Tronche-d'Or.

– Dragul de el, suspină bătrâna, iubeşte aşa de mult animalele!

– Şi eu, intervin, mai alès vaca, friptă la grătar. Cine a mai venit între timp?

– O duduie, acum zece minute.

– Serios?

– Da.

-- I-aţi deschis?

– Nici pomeneală. M-am mulţumit să mă uit la ea prin vizor.

– Ce dorea?

– Să vorbească cu Léopold. I-am spus că băiatul meu numai ce plecase.

– V-a întrebat încotro?

– Da.

---

[1] Expresia „a rămâne paf" a început să mă exaspereze. Am decis atunci să o înlocuiesc, cu permisiunea dumneavoastră (1 bis) cu un nume de prăjitură.

[1 bis] De altfel, şi fără permisiunea dumneavoastră. (n.a.)

– Şi ce i-aţi răspuns?

– Să mă lase în pace, i-am spus că a plecat la ţară, la o veche şi foarte cumsecade prietenă, Léocadie Soubise. În felul ăsta, azi n-are să mă mai plictisească.

– Cum arăta această duduie?

– Tânără.

– Blondă, brună, roşcată, cheală?

– Avea un batic pe cap.

– Ochii: albaştri sau negri?

– Purta ochelari de soare.

– Atunci, măcar ce culoare avea rochia ei, negociez eu.

– Era îmbrăcată într-un impermeabil negru.

Îmi sare muştarul:

– Dacă v-aş întreba de culoarea pantofilor, mi-aţi spune cu siguranţă că era în cizme de gunoier!

– E imposibil să vezi mai jos de talie, îmi răspunde liniştită persoana în cauză.

– Avea vreun accent?

Dintr-o dată, cade pe gânduri.

– Ia te uită, da, într-adevăr. Un accent ciudat. Nu, de fapt, avea mai multe.

E pentru prima oară când mi se dă un asemenea răspuns. În fond, mămica lui Léopold e mai curând haioasă!

– Cum adică, mai multe accente?

– A început să mi se adreseze cu un accent italienesc. Şi pe urmă a continuat cu un accent belgian, dar nici unul nici celălalt nu era foarte reuşit. Am impresia că voia să-şi deghizeze propria voce.

Isteaţă, dama cu pledul pe cap! De unde rezultă că fetiţele

chiar şi cele zdruncinate rău, bolnave şi pline de manii, n-au cremă de anşoa în loc de creieri.

– Nu ţinea nimic în mână? insist eu în continuare.

– Nu. Avea la subsuoară un ziar răsucit.

– Fără poşetă?

– Fără.

– Foarte bine, vă mulţumesc. Încă o dată, toate scuzele mele pentru această intruziune. Procedaţi în continuare la fel, doamnă, să nu deschideţi la nimeni; aşa-i corect: liniştea e bunul cel mai de preţ al vieţii moderne.

Dacă n-aveţi impresia că aventura mea se aseamănă cu cele ale lui Tintin înseamnă că sunteţi de douăsprezece miliarde de ori mai imbecili decât aş fi presupus. S-ar putea spune, fără a face uz de un clişeu perimat (voi sunteţi altul!), că drumul meu e jalonat de cadavre aşa cum cel al lui Degeţel era cu pietricele! Nu mai merită osteneala să fac o listă, băieţi, am să angajez un expert contabil cu o maşină electronică pentru a întocmi inventarul. Rezultă (nişte lucruri) din vizita mea la bătrâna doamnă că nu m-am înşelat socotind zilele tuturor membrilor reţelei ca fiind în pericol. Băgându-l la puşcărie pe Léopold, i-am salvat viaţa. Dacă ar fi fost acasă, bătrânul i-ar fi deschis misterioasei dame cu accente atât de tonice şi pariez pe acelaşi lucru ca ieri contra aceleiaşi chestii ca poimâine că boşorogul ar fi încasat o lovitură de bâtă la mansardă. În ziarul rulat pe care-l ţinea sub braţ, *miss* Mister trebuie că plimba un aparat de vindecat migrene, v-o spun eu.

– Pot să mă duc să mă culc? se bâlbâie Berthy.

O privire mă edifică în ceea ce o priveşte: este k.o. în picioare. Un ins care ar fi căscat în spatele ei ar fi provocat o depresiune atmosferică suficientă pentru a o trânti pe trotuar.

În halul în care a ajuns, ar sforăi pe platforma unei rachete interplanetare sau pe umărul unui lepros. Mi se face milă.

– Dă-mi adresa ta, Berthy, şi du-te să te culci. Dar te previn asupra unui lucru: dacă îmi joci cumva vreo festă, ai să ai atâtea belele încât ai să fii obligată să dai jumătate din ele săracilor din parohia ta.

Tânăra protestează:

– Glumiţi, domnule comisar. Ştiţi prea bine că toate astea mă depăşesc. Stau în hotelul *Gratton racorni* şi cu somnul de pe mine, cred că n-am să mă trezesc mai înainte de săptămâna viitoare.

„Vă admir că puteţi rezista atât, chiar nu dormiţi niciodată?“

– Mi se întâmplă o dată la zece ani. Mă plictisisem în aşa hal că m-am jurat să nu se mai repete!

Cu acestea ne despărţim. Eu intru într-un bistrou în care nişte ucenici de măcelar joacă 421 bând vin roşu. Cer o cafea tare şi permisiunea de a da un telefon. Patronul mi le acordă pe amândouă. Mai e nevoie să vă spun că sun la 69 din Grangognant? Da, fiindcă nu aveţi mai multă judecată ca un mâner de umbrelă. Mă felicit că i-am ordonat lui Béru să rămână la cumătra Soubise. Va putea să acţioneze pentru cauza noastră, fiindcă, fie vorba între noi şi o pereche de dinţi în ordine de marş, e foarte probabil ca cei hotărâţi să lichideze reţeaua să fie în drum spre Grangognant, unde cred că-l vor găsi pe Léopold.

Mama ţapului a avut o idee grozavă să-i toarne gluma asta individei cu ochelari negri.

Din nou am de a face cu telefonista din Grangognant-au-Mont-d'Or. Mereu la fel de plăcută ca o criză de urticarie, fecioara asta bătrână. Îmi recunoaşte nobilul glas.

– Hotărât lucru, ţineţi morţiş la acest 69! scrâşneşte ea.

– Ca la ochişorii dumitale, frumoasa mea copilă.

– Fără familiarisme! ripostează funcţionara.

– Nu-mi răni inima fragilă, o implor eu. N-o am decât pe ea ca să ajung cu bine la şaptezeci şi patru de ani, cât mi-au mai rămas de trăit şi ca să te iubesc.

– N-am mai avut de a face cu un asemenea palavragiu, mă asigură ea cu o voce îndulcită.

– Pentru că, până acum ţi-au ieşit în cale doar oameni de rând, păpuşă. Eu ţi-am recunoscut imediat sufletul de elită. Ai o voce de înaltă frecvenţă cu un inversor codificat şi caneluri concave. Într-una din zilele astea am să te pun să-mi verifici nivelul electrolitului. Am unul cu vedere la mare şi cu evacuarea pe sistem hidraulic. Sunt sigur că o să-ţi placă.

– Vrei să-ţi spun ceva, face ea pe un ton lipsit de veselie: nu mă mai ameţi!

– Să fiu vinişorul dumitale, e visul existenţei mele.

– Până una alta, ripostează telefonista, 69 nu răspunde.

Dintr-o dată îmi piere cheful de glume.

– Trebuie că-i o greşeală, iepuraşul meu albastru!

– Eu nu mă înşel niciodată, scrâşneşte demoazela. Şi scutiţi-mă de toate aceste diminutive stupide.

– Bine, am înţeles, dar te implor, cum spunea Rainier, insistă.

– De treizeci de secunde tot insist!

– Treizeci de secunde nu înseamnă insistenţă. Continuă, draga mea prietenă, continuă şi bunul Dumnezeu te va răsplăti.

Sunt în plină derută, copii. Îl cunosc pe Béru: nu-i o persoană strălucită, are un caracter de porc şi altele şi altele, dar când e vorba să se supună unui ordin, merită medalia din caramel moale

creată de Dupont d'Isigny pentru recompensarea valorilor morale. Din moment ce i-am comandat să aştepte pe loc, el aşteaptă. Dacă nu răspunde, înseamnă că nu poate răspunde.

Gândesc în viteză ca atunci când giroscopul meu vrea să-şi dea silinţa. A trecut cam un sfert de oră de când tânăra s-a prezentat la Léopold. Or, e nevoie de o bună jumătate de oră ca să străbaţi drumul până la Grangognant. Încă n-a putut să ajungă până acolo. Dar oare, complicii ei nu vor fi fiind prin zonă? Nu sunt ei cei care l-au spânzurat pe valetul doamnei Soubise? Sosirea Grasului i-o fi deranjat de la treburile lor. Poate s-au ascuns şi pe urmă, văzându-l pe Umflat că rămâne pe loc, îl vor fi neutralizat?

N-am încotro: trebuie să fac drumul până acolo în stil raliu! Îmi torn pe gât cafeaua în viteză: are un minunat gust de nămol. La Lyon, beaujolais-ul e de *first quality*, dar când e vorba de moka nu-i la înălţimea celei braziliene, trebuie s-o recunoaştem!

E opt şi jumătate dimineaţa când ajung în dreptul vilei îmbrăcate în iederă. Mor acolo unde mă lipesc! Asta-i deviza iederei. Numai de nu şi-o fi însuşit-o şi Grasu, aşa ca într-o doară! Nici o maşină la vedere. Pustiu! Se aud cocoşi cântând, gâşte găgâind, câini lătrând, pisici miorlăind, porci grohăind, vaci (şi boi) mugind, oameni înjurând. Soarele străluceşte ca pe drapelul argentinian. Da, totul e liniştit, senin, călduţ şi tihnit. Îmi părăsesc maşina pe un drum plin de hârtoape şi o iau spre casă în vârful picioarelor. Pe peluză, două mierle sunt pe cale să facă dragoste. Un bondar mă atinge în zbor. Miroase a crini şi a trandafiri altoiţi.

Ajung până la uşa salonului. Prin geam îl zăresc pe valet agăţat de funie.

Şi Béru ăsta, ce puturos, recunoaşteţi că ar fi putut să-l dea jos! Intru intimidat de bietul Gaston, care scoate limba la mine sardonic. Dau ocol living-ului strigând:

– Béru!

Dar îmi răspunde doar liniştea deplină a naturii stinse.

Trec în camera alăturată: nimic. Atac atunci bucătăria şi sângele meu îngheaţă ca pipiul unui condor pe parbrizul unui Boeing zburând la zece mii de metri altitudine. Maiestatea sa e într-adevăr aici! Zace cu braţele în cruce pe gresia din bucătărie. Pălăria îi acoperă faţa. Cei care l-au răpus trebuie că au ţinut să-i mascheze ultimul rictus. Îngenunchez alături de valorosul meu camarad. Mi-e inima strânsă de o incomensurabilă durere. Poliţia fără Béru, viaţa fără Béru, vinul roşu fără Béru! Nu, nu-i cu putinţă.

Ridic pălăria aşa cum o bucătăreasă ridică de pe o cratiţă capacul pentru ca să vadă dacă puiul arată bine. Un sforăit scapă de pe buzele groase ale Umflatului. Zăresc atunci o sticlă pântecoasă răsturnată alături de el. Şi mă prind cum stau lucrurile.

Fără o vorbă, umplu o oală cu apă rece de la robinet şi o las să curgă peste faţa stacojie a finului copoi. Îşi mişcă nasul ca un iepure, apoi se scutură şi-şi saltă un stor. Mă descoperă ca printr-o ceaţă pe care o ghicesc deasă. Las în continuare să curgă apa peste el. Atunci domnul începe să-şi debiteze litaniile:

– N-aţi mai terminat cu prostiile astea! Cine e copilul... care...

– În picioare, animal abject! urlu eu, nebun de furie. Aşa vă îndepliniţi misiunea, inspector principal Bérurier? Prefer să vă spun imediat că veţi fi degradat...

– Degradarea a şi început, bombăne Enormul, care încet

se trezeşte din beţie. A început prin a-mi fi zdrobiţi nervii, comisarule...

Umplu o nouă oală cu apă şi i-o proiectez în mutră cu o rară violenţă.

Béru se sufocă, strănută şi încearcă să scape în patru labe, cu popoul lui gras îndreptat spre maşina de gătit.

– Lasă că mi-o plăteşti tu, imbecilule! Îmi storc creierii din cauza ta, am şi comandat o coroană şi văluri negre, crezându-te pe lumea cealaltă, şi musiu îşi permite să sforăie la ora opt dimineaţa! Eşti numai bun să te închid la balamuc! Ăsta-i delirium tremens! Eşti sigur că nu vezi făcând tumbe în aer nişte lilieci!

– Lilieci nu văd, dar văd un mare tâmpit! urlă Maiestatea sa. Dacă n-am şi eu dreptul să beau un gât de beaujolais chiar în ţara lui de baştină, e cazul să demisionez. Şi pe urmă, să ştii că nu-i deloc plăcut să priveghezi un tip care şi-a confecţionat un alt guler dintr-o funie de rufe! Drăguţ tête-à-tête, n-am ce zice!

– Ai fi putut să-l dai jos!

– Ce părere ai, nu-s plătit să fac curăţenie.

Încearcă să se ridice în două picioare, dar contragreutatea lui e prost reglată şi nimereşte într-un teanc de veselă murdară. Iată-l în elementul lui. Înjurând, Grasu îşi smulge bucăţile de porţelan înfipte în popou.

În vreme ce el procedează la această delicată operaţiune, soneria telefonului începe să zbârnâie. Şovăi un sfert de miime de secundă şi mă duc să ridic receptorul. E plasat chiar sub picioarele lui Gaston. Şi pe el ar trebui să-l ridic.

O voce de femeie, plină de prospeţime, glăsuieşte:

– Reşedinţa doamnei Soubise?

Îmi compun o voce de eunuc, ceea ce-mi este deosebit de dificil, şi răspund că da.

Vocea suavă ciripeşte:

– Domnul Léopold a venit la dumneavoastră?

Nici măcar nu clipesc:

– Numai ce a sosit.

– I-aş putea spune două cuvinte?

– Din partea cui?

– E ceva personal.

– Rămâneţi la telefon...

Las aparatul pe masa joasă. Mă trag înapoi şi strig ca dintre culise:

– Domnule Léopold, vă rog! La telefon...

Poate că nu ştiţi, dar am un dar (printre atâtea şi atâtea altele) nemaipomenit să imit vocile. Încerc s-o imit pe cea uşor şuierătoare a lui Léopold, întrebând:

– Cine-i la telefon?

– Persoana n-a vrut să-şi spună numele, ripostez eu cu timbrul de eunuc neobliterat.

Haios să porţi o conversaţie în dublu exemplar, să pui întrebări şi să dai răspunsuri, reconstituind două individualităţi.

Apuc receptorul şi, cu aproximativ vocea lui Léopold:

– Vă ascult...

Interlocutoarea se asigură de identitatea mea:

– Domnul Léopold?

– În persoană; cine-i la telefon?

– Numele meu n-o să vă spună nimic, răspunde tipa. Sunt o prietenă a lui Fred...

Las să treacă două secunde ca s-o fac pe omul surprins.

– Păi, fac eu...

– Trebuie sa vă văd de urgenţă...

– Unde sunteţi?

– La Lyon.

– Numai ce am venit de acolo, răspund eu pe un ton încurcat.

– Ştiu, am trecut pe la dumneavoastră pe acasă. Trebuie să vă întoarceţi neapărat...

– Dar...

– E teribil de important, vă rog să mă credeţi!

Ce spui, Charles!

– În acest caz...

– Fiţi atent, reia tânăra, am să vă ies în întâmpinare. Mai înainte de a ajunge la Limonest, se deschide un drum spre dreapta, înţelegeţi ce vreau să spun?

– Înţeleg.

– Luaţi-o pe acolo şi mergeţi până daţi de-o pădurice. Am să vă aştept acolo.

– Cum vă recunosc? o întreb stingherit. Nu vă cunosc!

– Vă cunosc eu.

Trece un timp.

– Veniţi singur, nu-i aşa?

– Bineînţeles, dar n-am să ajung acolo decât peste o oră.

– Procedaţi cât mai repede cu putinţă!

Şi închide. Béru îşi face intrarea clătinându-se.

– Mi s-a făcut greaţă, îmi spune el ruşinat; aş bea un rachiu de Bourgogne, ca să-mi pun ordine în idei.

Se apropie de dulapul cu lichioruri şi se serveşte.

CAPITOLUL X

Ochii Grasului seamănă cu două faruri de camion, vopsite cu miniu pe care o duzină de melci s-ar fi distrat de minune.

– Pari foarte bucuros dintr-o dată, îmi spune el.

– Pentru că s-ar părea că treaba a început să carbureze, îl lămuresc eu.

Îi iau paharul din mână şi-l arunc pe fereastră.

– Destul cu trasul la măsea, beţiv infam! Trebuie că ai un ficat care ar face o pubelă să verse.

Zicând acestea, apuc telefonul şi-i cer telefonistei să-mi facă legătura cu poliţia lyoneză. Capra deghizată în funcţionar PTT iar mă recunoaşte.

– Ia uite, aţi venit în sat! îmi spune ea pe un ton sarcastic.

– Simţeam nevoia să respir acelaşi oxigen ca şi dumneata, frumoasă necunoscută, a devenit ca o obsesie; dacă toate astea nu se termină printr-un mariaj între noi doi, înseamnă că zeii ne sunt potrivnici...

– Vorbiţi! îmi ordonă ea sec.

Şi mă trezesc voce în voce cu vicesubgardianul Gradubide care face un „Alo!“ mestecând cârnaţi.

– San-Antonio, dă-mi-l pe Javer!

Javer e răguşit de cât a urlat în nasul suspectului.

– Tocmai mă duceam să mă culc, îmi spune el cu un oftat.

– Omul meu e acolo?

– Da.

– Ce face?

– Ne-a umflat capul, cerându-ne din cinci în cinci minute permisiunea de a-i telefona maică-sii.

– Am nevoie de el. Trebuie să mi-l livraţi de urgenţă la Limonest, ştiţi pe unde vine?

– Cum să nu. Trebuie să-l aduc chiar eu?

– Nu merită deranjul, expediaţi-l cu vreun adjunct; dar cu toată discreţia; dacă aţi avea o furgonetă închisă ar fi grozav; e posibil?

– Avem aşa ceva în parching.

– Bravo. Scoateţi-i cătuşele şi spuneţi-i să n-o facă pe nebunul că o să fie adus înapoi de urechi. Am să fiu în faţa primăriei din Limonest. Ne-am înţeles?

– S-a făcut.

– Ce mai unelteşti acolo? mă întreabă Béru cu un aer suspicios.

– Nu-ţi mai bate capul şi vino cu mine!

– Încotro?

– Pentru început o să trecem pe la şcoală, copiii trebuie că te aşteaptă, au început orele.

*
* *

În curtea şcolii e circul de pe lume. O *fiesta* de *big days*. Copiii au pus stăpânire pe grupul şcolar şi au început să-l distrugă sistematic.

Bucăţile de cretă sunt sfărâmate, se joacă fotbal cu buretele, băncile sunt îngrămădite unele peste altele şi caietele au devenit găinuşe sau escadrile de avioane. Pe scurt, *it is the* haos complet.

Sosind pe strasse, Grasu, pe care cheful de peste noapte şi sarcasmele mele l-au scos din sărite, face o criză feroce.

– Ce mi-e dat să văd? bate din picioare Enormitatea sa furioasă peste poate. Se fac porcării în clasa mea! În douăzeci de ani de carieră nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva!

Se aruncă asupra puşlamalelor şi loveşte în dreapta şi în stânga. Pumnii curg cu nemiluita. Mă simt obligat să intervin:

– Hei, ia-o mai uşor, Grasule, nu-i o armada de bluzoane negre, ci doar nişte şcolari nebunatici!

Intrigat, intru în clasa vecină. Aceeaşi agitaţie. Îl întreb pe unul mititel.

– Şi doamna ta?

– N-a venit azi.

– Aţi văzut-o în dimineaţa asta?

– Nu, dom'le...

Cu inima strânsă de o groază cumplită, urc la locuinţa Rosettei. Uşa nu-i închisă cu cheia şi nici n-am nevoie să fac apel la sesam pentru a intra. Nimeni! Totul e în ordine, patul făcut, dar nici urmă de Rosette!

Cobor. Timpul mă presează.

Adun toţi copiii în curte şi-i anunţ că se pot întoarce acasă. Bucurie generală, urgent jugulată de o nouă rafală de pumni distribuiţi de Béru.

– Să nu credeţi că aţi scăpat aşa de repede! face Importantul. O să-mi conjugarisiţi verbul „Am greşit că am făcut-o pe nebunul în absenţa domnului învăţător". Şi, dacă n-o să fie bine scris, vă omor pe toţi, bandă de puşlamale ce sunteţi!

Ca un zbor de vrăbii. Într-o clipă şcoala rămâne pustie.

– Ai lungit o mutră..., mi se adresează Grasu, ce nu-ţi mai convine?

– Colega ta a dispărut.

– Fără glumă!

– Textual. De aici şi până la a-i găsi cadavrul în vreun şanţ nu-i departe. Niciodată n-am condus o anchetă în care plouă cu morţi în aşa hal, Béru. Asta nu mai e investigaţie, este epidemie de ciumă bubonică!

Intru în coridor şi iau de acolo un topor sănătos, care serveşte la despicatul butucilor destinaţi încălzirii claselor.

– Ia-l în braţe şi fă-te încoa!

– Ce să fac cu el? vrea să ştie dragul şi nobilul meu echipier.

– Ai să te deghizezi în tăietor de lemn, dragă. E destul să-ţi scoţi halatul ăsta gri, ca să intri instantaneu în pielea personajului.

După un sfert de oră, ajungem la Limonest. Îi explic lui Béru planul meu de acţiune.

– Un tip pe nume Léopold e „convocat" în pădurice a pe care o vezi acolo, probabil pentru a fi lichidat.

– Şi are de gând să se ducă? se miră pe drept cuvânt Valorosul.

– *Yes*, domnule, dar fără să aibă habar de motivul acestei convocări silvestre.

– Tipul care trebuie să-l omoare se numeşte Silvestru?

Renunţ să-i mai fac o explicare a textului. La ce bun, câtă vreme Béru are în cap tărâţe, o dată pentru totdeauna!

– Cum oamenii care-l aşteaptă pe Léopold îl cunosc, nu putem să-l escortăm. Prin urmare, o să se ducă singur la întâlnire...

– Şi?

– Şi tu, deghizat în tăticul lui Degeţel, cu toporul de aici, ai să-ţi faci de lucru prin pădure, pentru a-ţi justifica prezenţa, O.K.?

– Şi pe urmă?

– Pe urmă, ai să-ţi caşti ochii. Sper că ai la tine seringa lui Pravaz?[1]

Îşi scoate din teacă un Rasurel de 9 mm, încântător.

– Dar nu mai am gloanţe, mă avertizează Grasu, ieri-seară la cafenea am făcut un concurs de tir, trăgând în sticle goale.

Îi întind un încărcător complet pe care prietenul meu îl introduce în crosa armei.

– Dacă vântul o dă pe furtună, uzează de artilerie, altminteri continuă s-o faci pe bruta, eşti dotat în acest sens... Şi acum, şterge-o!

Îşi îndeasă pe cap pălăria cu marginile drotate şi o ia peste câmp cu toporul pe umăr, ca o deşcă bătrână (deşcă fără reproş!)[2].

Aproape de primărie, o cafenea. Ţinutul ăsta e o binecuvântare: la tot pasul dai peste o cârciumioară.

Comand o sticlă de vin alb şi-l savurez în aşteptarea lui Léopold. Niciodată n-am băut o licoare atât de parfumată. Îţi gâdilă plăcut gâtlejul. Un nectar!

Din patru pahare, sticla e goală. Mă simt reconfortat. Oboseala mi se atenuează, realitatea capătă nişte contururi mai suple. Îmi spun că poate Rosette n-o fi dat de belea. Absenţa ei o fi fost doar o întârziere. S-o fi dus să facă nişte cumpărături şi...

---

[1] *Charles Gabriel Pravaz* (1791-1853) – medic ortopedist francez, inventatorul seringii hipodermice. (n.tr.)

[2] Ştiu, dar din moment ce mă amuză... (n.a.)

Dar în forul meu interior, simt că la mijloc e ceva putred. Aş da timpul care vă rămâne de trăit pentru a obţine cheia enigmei. O enigmă pe care sesamul meu e incapabil s-o deschidă! De ce naiba şcoala asta afurisită a ajuns fieful misterelor? Crime şi dispariţii! Fir-ar să fie! Ar fi trebuit să facem apelul în dimineaţa asta, să nu mai lipsească iar vreun copil! Ce-i drept, n-am avut timp să ne ocupăm de aşa ceva!

Aici am ajuns cu panseurile mele, când o maşină veche 403, cu motor diesel, îşi face apariţia făcând zgomot de batoză pe câmpul de luptă, virează scrâşnind şi opreşte în faţa primăriei. Inspectorul Javer în persoană se apropie de mine.

– Drăguţ din partea dumitale că ai venit la petrecerea dansantă, îi spun, malaxându-i cârnăciorii.

Clatină din cap foarte nobil. Pentru el datoria e mai presus de orice! Iată! Un martir al muncii! Într-una din zile i se va conferi o medalie atât de lungă că o să trebuiască să-şi cumpere un mosorel ca să aibă pe ce s-o ruleze.

– Unde-i omul meu!

– În maşină!

– O.K., debarcaţi-l!

Îşi face apariţia nenea Popold. E cenuşiu şi cam mototolit, cu ochiul galben şi gura decolorată.

Îl pun în temă cu ceea ce se întâmplă, dar fără a-i împărtăşi temerile mele.

– Ţi-a telefonat cineva la Soubise. M-am dat drept dumneata. Era o femeie. Te aşteaptă în crângul care se vede în apropiere.

– Ce să caut eu acolo? mă întreabă prizonierul meu, tulburat.

– Asta aş vrea să ştiu şi eu. Puteţi conduce o maşină sport?

– Şi eu am una.

– Atunci, ţine aici cheile Jaguarului meu. Eu am să mă întind pe jos, pe locul mortului şi o să trag peste mine prelata ca să mă ascund.

– Şi pe urmă?

– Ai să mergi până în dreptul pădăricii şi ai să aştepţi. Să faci exact ce-ţi va cere persoana respectivă, ai înţeles?

– Bine. Dar mă întreb...

– Şi eu mă întreb, Léopold. Vrei să bei ceva?

– Un rom mic, se bâlbâie el.

Părerea mea e că-i bine venit, nu, ce ziceţi? Îi comand un dublu Negrita pe care-l bea à la Béru: dintr-o dată.

– Şi noi? mă întreabă Javer.

Îl iau cu mine spre fundul cârciumii. Printr-o fereastră larg deschisă se distinge un orizont armonios: pajişti înverzite, ogoare bătând în ocru, case din chirpici, acoperişuri cafenii, din ţiglă.

Drumul indicat de misterioasa mea interlocutoare, şerpuieşte alb prin verdeaţă în direcţia pădurii.

– Totul se va derula în această pădurice! îi spun eu.

– Care tot? îşi permite să mă întrerupă Javer.

Îi arunc una dintre acele priviri feroce al căror secret, la noi, îl deţine Bătrânu.

– Totul! repet eu. O să mergeţi pe un alt drum, dincolo de pădure, ca să vă postaţi în sensul invers celui pe care o luăm noi, eu şi Léopold. Dacă auziţi împuşcături, baraţi drumul şi nu lăsaţi să treacă nici o maşină! Limpede?

– Am înţeles, domnule comisar.

– Hai, plecaţi imediat pentru că va trebui să descrieţi un ocol destul de mare ca să înconjuraţi pădurea. Opriţi la câţiva metri de lizieră. dar nu întrerupeţi motorul, ca să puteţi bloca şoseaua foarte repede în caz de nevoie.

– Şi dacă cineva încearcă să forţeze barajul?

– Presupun că sunteţi înarmat?

– Da, mă rog...

– Şi, mai presupun că ştiţi să trageţi repede şi bine. Ochiţi de preferinţă la picioare. Pe curând. Ne reîntâlnim tot aici.

– Şi dacă nu se întâmplă nimic, până când trebuie să aşteptăm?

– Până ce am să vă anunţ chiar eu.

Ne despărţim. Mă alătur bietului Léopold. S-a făcut mic de tot pe marginea scaunului. Te duce cu gândul la un refugiat aşteptând sosirea problematică a unui tren.

– Hai să mergem, iepuraşule, îi spun.

Şi chiar aşa-i, aduce bine cu un iepure.

Un iepure căruia îi voi da drumul pe câmp deschis sub nasul vânătorilor!

CAPITOLUL XI

La drept vorbind, poziţia mea nu-i chiar aşa de inconfortabilă. Nici nu vă puteţi da seama cât e de adânc habitaclul unui Jaguar. Stau cu picioarele complet întinse şi mă sprijin de scaun. N-am strâns toate agrafele prelatei, astfel încât să-i pot ridica uşor capătul dinspre caroserie, şi să văd ce se întâmplă în jur.

– Ce trebuie să fac? mă întreabă Léopold încetinind, am ajuns aproape de pădure.

– Se vede vreo maşină oprită?

– Nu, nimic...

– Bun, te opreşti chiar la liziera copacilor şi uiţi că sunt aici. Nici un cuvânt, nici o privire, altminteri te deghizez în pateu de ficat.

Mai înaintează câţiva metri şi se opreşte. Aşteaptă. De jos, îi văd mâinile nervoase bătând darabana în volan. Trece destul de multă vreme. Mi se pare cu atât mai lungă cu cât poziţia mea nu-i dintre cele mai confortabile. Stăm aşa mai bine de un sfert de oră!

– Nu se vede nimic? îl întreb pe drăgălaşul Léopold.

– Nu, nimic...

Se aud lovituri de topor şi ştiu că-i vorba de Béru care-şi face de lucru. Dacă situaţia mai trenează, în locul pădurii o să ne trezim cu un teren de sport!

Brusc, aud zgomotul unui motor.

– Ce se vede? mă informez eu pe şoptite.

– O camionetă.

Vehiculul ajunge în dreptul nostru gâfâind. E plin de râsete şi veselie. În trecere aud un băiat strigând:

– Hei! Priviţi, copii: ultimul tip de Jaguar!

Apoi, uruitul motorului se estompează şi liniştea se înstăpâneşte iar deasupra naturii.

Mi se întâmplă ceva fantastic, fraţilor: mă cuprinde un somn invincibil. A ajuns la capătul rezistenţei, frumosul San-Antonio. Vasistasurile i se închid de la sine; i-ar trebui nişte ţăruşe de camping ca să le poată ţine deschise. Degeaba am încercat să-mi povestesc întâmplări teribile, somnul pătrunde în mine ca apa într-un paner cu salată. Văd o sarabandă de capete jucând o bătută în jurul Jaguarului meu. Uite-i pe Léo Soubise şi pe Ambistrouyan, a apărut şi Gaston-valetul şi în cele din urmă Jérôme cu mutra scâlciată...

Se apropie şi un tip cu beregata tăiată: învăţătorul pe care nu l-am văzut niciodată şi căruia i s-au pus amigdalele în vitrină, urmează copiii aşteptaţi de părinţii lor în fiecare secundă şi, în fine, Rosette tânăra învăţătoare plină de pistrui... Încerc cu disperare să mă agăţ de ei. Aş vrea cu orice preţ să rezist... Dar sub prelata neagră care acoperă această parte a maşinii e întuneric. Mocheta de jos, moale... Îmi răstorn puţin bietul meu cap pe spate şi mă fură somnul. *Good night* vouă tuturor şi dacă nutriţi puţină stimă pentru mine, puneţi deşteptătorul să sune la ora şase!

Probabil că am început să sforăi.

Mă aud sforăind. Nu intră în obiceiurile mele, dar de vină e lipsa de aer. Am impresia că merg în echilibru pe balustrada unei ferestre largi cât vitrina magazinului Printemps, situată la o sută de metri înălţime. Jos, totul e mărunt, meschin. O mână mare se apropie de mine; încerc să mă feresc, dar îmi pierd echilibrul şi cad, cad la nesfârşit.

Mă trezesc brusc. Stau înghemuit pe fundul Jaguarului. Mâna groasă cu dimensiuni ceva mai umane ca în coşmarul meu, e cea a lui Léopold. Acesta din urmă mă scutură de umăr.

– Atenţie! face el cu o voce surdă strecurată printre dinţi.

– Ce atenţie? bâigui eu, abia revenindu-mi din coşmar.

– Ascultaţi! rosteşte simplu Léopold.

Întind urechea mai să-mi smulg pavilionul şi percep un zgomot destul de bizar. Se compune din pârâituri, strigăte, lovituri înfundate... Totul vine din pădure.

Mă uit la ceas şi constat cu o stupoare mare uite atât, pe înălţime, că aşteptăm de peste douăzeci de minute.

Am impresia că vicleşugul meu n-a fost bun de nimic. Indivizii, care l-au convocat pe Léopold, şi-au dat seama de capcană. Poate că eram supravegheaţi cu binoclul? Cu toate astea, în pădure s-a declanşat hărmălaia asta. Dau la o parte prelata ca să mă eliberez şi să aud mai bine. Strigătele şi pârâiturile sunt din ce în ce mai zgomotoase. La un moment dat, cred că recunosc glasul de bas al nobilului Béru. O gimnastică, neavând nimic din cea suedeză se operează sub scufa mea de dantelă. Grasu a nimerit peste răufăcătorii care-mi pândeau „momeala“, iar acum se derulează bătălia de la Verdun, la scară redusă, doar la câţiva metri de aici.

„La mine, băieţi, au venit duşmanii!“

Ascultându-mi doar curajul nestăpânit, mă lansez afară din maşină.

– Urmează-mă! îi ordon imbecilului.

Se supune.

– Mai repede! urlu eu, mişcă-ţi prostata, Léopold, n-ai să mai ai multă vreme ocazia să faci *footing* prin pădure.

Din păcate, boşorogul meu e departe de a fi un campion. Prea mult whisky, prea multe puicuţe, prea multe nopţi albe! Gâfâie ca unul profesionist (gâfâitul nu aude numărul gâfâiturilor)[1]. Respiraţia lui şuieră printre lamele protezei cu articulaţie helicoidală.

O apuc pe o cărare, spunându-mi că am s-o semnalez la Întreprinderea de Poduri şi Şosele de îndată ce voi mai avea nevoie de ea. Alerg în direcţia tărăboiului. Parcurg o sută de metri, pe urmă două sute, întorcându-mă din când în când ca să mă asigur că Popold se ţine după mine. Îşi apasă coastele cu amândouă mâinile, *because* inima lui are tendinţa s-o ia razna. Uneori se împiedică de vreo creangă uscată sau îşi prinde piciorul sub o rădăcină, care nu vine din cer, şi se prăbuşeşte în muşchiul pădurii. Se ridică şi începe iar să alerge ca vai de lume.

Trei sute de metri! Ajung la capătul pădurii. Şi mă opresc petrificat la vederea spectacolului care mi se oferă. Nu s-a mai văzut niciodată o luptă mai ciudată ca cea care se desfăşoară în acest moment. Nu, niciodată, nici măcar în producţiile tehnicolor ale lui Metro Colgate. Béru, cu mânecile suflecate, înarmat cu toporul, o face pe toreadorul. Se fereşte de atacurile furioase ale unui mic tractor roşu, condus de un tip înalt cu o şapcă pe

---

[1] Când depăşesc măsura, mergeţi de mă aşteptaţi direct la paragraful următor. (n.a.)

cap. Fără nici o îndoială, tipul vrea să-l distrugă pe Béru, să-l zdrobească, să-l facă una cu pământul în cele din urmă! Maşina agricolă s-a transformat în tanc. Seamănă cu o monstruoasă insectă pârâitoare, a cărei mobilitate e extraordinară.

Grasu e pe cale să dea jos cincizeci de kile de grăsime. Fuge, se răsuceşte, face salturi ca o capră. Precum Serge Lifar[1] în vremurile lui bune. E vânăt, lac de sudoare. Părul i s-a lipit de cupolă ca algele de o stâncă. Ori de câte ori reuşeşte să evite tractorul, trage o lovitură de secure în maşinărie. Vopseaua acesteia îşi ia valea, robusta caroserie se deformează. Brusc, lama toporului muşcă dintr-unul din pneurile de pe spate. Se aude un pffuffff (dar mult mai tare), şi tractorul eşuează. Conducătorul lui îl opreşte, sare de pe scaun şi se repede spre Béru. Acesta nu îndrăzneşte să facă uz de topor.

Consider oportun să intervin.

– Hei! strig eu, n-aţi mai terminat bâlciul ăsta?

Antagoniştii, gâfâind, încremenesc. Mă apropii solemn ca justiţia însăşi.

Grasu devine virulent.

– L-ai văzut pe neisprăvitul ăsta care m-a luat drept iepure şi încearcă să mă omoare?! Stăteam aici, liniştit ca Bâtisse, şi munceam când neghiobul a început să dea peste mine cu porcăria lui de tractor şi...

Ridic mâna în stil roman.

– Gura, Grasule!

Mă întorc spre campionul de curse pe teren accidentat.

– Cine eşti dumneata? îl chestionez eu sever.

---

[1] *Serge Lifar* (1905-1986) – dansator şi coregraf francez, de origine rusă. (n.tr.)

Îşi smulge şapca de pe cap şi o foloseşte pentru a-şi şterge craniul defrişat.

– Eu sunt proprietarul! râgâie omul cu tractorul.

– Ce proprietar?

– Proprietarul pepinierei!

Ne arată luminişul în care ne aflăm. Dar nu a ajuns luminiş decât în ultimele câteva minute. Pe jos se află prăbuşiţi arbori tineri. Conifere de esenţe foarte variate.

– Priviţi ce mi-a făcut ticălosul ăsta! se plânge proprietarul.

Béru explodează şi ridică securea gata să taie (sau ridică tăişul gata să se folosească de secure).[1].

– Trebuie să înveţi să te porţi, neam de traistă! Nu-mi place când cineva îmi poartă sâmbetele, dar şi mai mult nu suport lipsa de respect. În asemenea cazuri văd roşu.

– Continuă! mă adresez omului.

– O plantaţie de toată frumuseţea, se plânge celălalt cu ochii plini de lacrimi, priviţi puţin în ce hal a ajuns!

„Un adevărat masacru! Un adevărat carnagiu! Munca de cinci ani! Cedri deodora, pini nobilis glauca, palmieri pitici Lawasoniana, criptomeria japonica, ienuperi de diferite culori, larix decidua, picea excelsa, sciadopitys verticillata, squoiadendron giganteum, taxodium distichum, tuia plicata, tsuga canadensis..."

– Şi-a terminat rugăciunea, încuiatu' ăsta? bombăne Grasu. Am tăiat toţi copacii care erau mai mici. Doar nu era să mă apuc de cedri sau de plopi de cinci metri, să judecăm logic. Bine, dacă face atâta scandal, dă-i zece mii de franci şi să-l nu mai aud!

---

[1] Alegeţi şi trimiteţi-mi înapoi formula neutilizată. (n.a.)

– Zece mii de franci! urlă pepinieristul. Dar valorează cinci sau şase milioane!

Grasului iar îi sare ţandăra.

– Ia ascultă, să nu ne iei drept nişte imbecili! Costă cam prea scump vreascurile astea , explodează Enormul.

– Îmi asum eu toată răspunderea, îl asigur pe proprietarul pepinierei.

– Şi în privinţa tractorului?

– Chiar şi pentru el. Iată legitimaţia mea, beneficiem de asigurări şi...

Îmi închid gura, păstrând-o totuşi deschisă. Ar putea părea paradoxal, totuşi... Imaginaţi-vă că Léopold a dispărut. La începutul scenei, stătea la doi metri în spatele meu, dar nu-l mai văd.

– Unde a plecat omul meu? încep să urlu.

– Ramolitul care te însoţea? face Grasu.

– Da.

– L-am văzut că se retrăgea de-a-ndăratelea.

– Încotro?

– Într-acolo!

Încep să alerg cu tăietorul de lemne de elită pe urmele mele. Undeva în pădure, o pasăre îşi ia zborul scoţând strigăte sinistre. Optez pentru această direcţie. Dar nici picior de Léopold. Ticălosul ne-a tras clapa.

– A trecut pe aici! observă Grasu, priveşte...

Îmi arată borseta bătrânului agăţată de un rug de mure. Continuăm să explorăm şi în jurul păduricii. Îmi spun că dacă nu pun mâna pe Léopold n-am să mai îndrăznesc în vecii vecilor să dau ochii cu Javer. Nu mi-ar mai rămâne ca alternativă decât

să-mi trag un glonţ în cap sau să mă îmbarc ca matelot la bordul unei nave cu pânze.

Am ieşit pe partea opusă a crângului şi înaintea ochilor noştri se întinde un ogor imens, arat. Orizontul e gol. Nu încape nici o îndoială, fosila noastră se ascunde în pădure. Trebuie acţionat! Şi acţionat *quickly*, cum ziceau japonezii după ce învăţaseră germana cu o guvernantă englezoaică. Începem amândoi să scotocim pădurea, care încotro.

Umflatul e cel care descoperă primul secretul.

– Ia vino încoace! mă strigă el.

– Ce-i?

– Păi, vino şi uită-te...

Mă apropii de o moviliţă. În jur, numai rugi de mure. Béru îmi arată o deschidere printre plantele ţepoase.

– Uite vizuina pe unde s-a strecurat vulpea.

Mă precipit. Efectiv, descopăr intrarea într-o subterană.

Parcă am fi într-un film cu Fantomas de dinainte de război, dragii mei.

Sunt neputincios, aş vrea să vă văd în locul meu!

CAPITOLUL XII

Zdrenţe de îmbrăcăminte atârnă în spini. Nici o îndoială: Léopold a trecut pe aici. Isteţ, bătrânul ramolit! Încerc derutanta impresie de a fi încornorat aşa cum Béru n-a fost niciodată. Fiindcă, ce să mai vorbim, aranjamentul cu păduricea, de unde începe (sau se sfârşeşte) o subterană cunoscută de ţapul bătrân, nu-i doar o simplă coincidenţă. E vorba de o viclenie savant calculată şi destinată a-i permite lui Léopold evadarea. La întâlnirea fixată nu se arătase nimeni, cea mai bună dovadă!

De data asta, pricep o seamă de lucruri, băieţi. Poate o să-mi spuneţi că era şi timpul, dar mă rog, asta este, acum totul funcţionează rotund.

Mă reped, aplecat în două, în canalul strâmt. Béru se ia după mine o bucată de vreme, dar şanţul şi aşa îngust, se îngustează şi mai mult, iar bietul de el nu-şi mai poate strecura brioşa. Începe să strige „aşteaptă-mă, neam de comisar blestemat..." dar nu-i dau nici o atenţie şi nici măcar nu-i răspund.

E dificil, şi ca să mă exprim mai exact, incomod să poţi aprecia distanţa când te deplasezi printr-o subterană, având ca unic ghid o mică lanternă făcută să cercetezi nişte amigdale. Înaintez prin noroi cu o viteză redusă. O apă rece ca gheaţa îmi

picură pe ceafă şi uneori îmi pun mâna pe suprafeţe vâscoase cum nu se poate mai neplăcute. Cu toate astea, după o bună bucată de vreme, plimbarea mea prin tenebre ia sfârşit.

Un oval de lumină apare în depărtare şi creşte pe măsură ce mă apropii. În cele din urmă, dau într-un drum bolovănos. Se văd urme de pneuri. Stropi de ulei murdăresc iarba fragedă de sub poala pădurii precum şi urme de noroi lăsate de pantofi la fel de înnămoliţi ca ai mei.

Cineva îl aştepta pe Léopold la ieşire. Şi acel cineva l-a îmbarcat pentru o destinaţie necunoscută. Îmi adun palmele în cornet şi încep să urlu: „Béru u u u u!“

Păsări speriate de acest nume îşi iau zborul în bătăi grele de aripi. Vocea Grasului se aude mai aproape decât aş fi presupus, socotind durata expediţiei mele.

– Sunt aiiiici!

Ne întâlnim. Împreună ne întoarcem la Jaguar.

– Şi acum? mă întreabă Umflatul luând loc.

– Copilul se prezintă din ce în ce mai rău.

– Individul ţi-a dat plasă?

– *Yes*, domnule. Am să-ţi spun un lucru: dacă nu pun mâna pe el într-o oră, n-o să-mi mai rămână decât să-mi expediez demisia şi să mă retrag în Noile Hebride.[1]

– E pe undeva prin Pirineii Orientali? mă întreabă Grasu, mereu pasionat de geografie.

Gonesc până dau de Javer şi de arcaşii lui.

– Merge strună, îi arunc eu vesel. Dispuneţi blocarea tuturor drumurilor din regiune. Omul nostru şi complicii lui încearcă să ne scape, e splendid, o să punem mâna pe toată banda.

---

[1] Arhipelag din sudul Pacificului. (n.tr.)

Cu aceste cuvinte, demarez în zgomotul asurzitor al celor şase cilindri încinşi. Javer rămâne buimac. Ca şi cum un smintit i-ar fi zis: „Straşnic, mi-a luat casa foc!“ Trebuie că se miră de metodele revoluţionare folosite de poliţiştii parizieni.

În fine, n-are decât să gândească ce-o vrea şi să se ducă să-şi cromeze coccisul!

– Încotro? se informează Bérurier.

– La Lyon.

– Ce să căutăm acolo?

– Să facem o vizită unei doamne bătrâne...

Fiindcă aţi înţeles perfect, în pofida atrofiei caracteristice a creierului vostru, că mă propulsez, aşa cum mă vedeţi, acasă la Léopold. Am vreo două cuvinte să-i spun mămicii lui. Două sau poate trei! Iată o persoană care nu-mi pare deloc catolică. Pentru că, de fapt, ea mi-a întins cursa. Ia gândiţi-vă puţin, şi cu atât mai rău dacă vă sare vreo bielă. Cu ocazia celei de a doua vizite făcute la Léopold, bătrâna mi-a spus că m-a recunoscut după voce, vă amintiţi? Dacă mi-a recunoscut vocea, înseamnă că a auzit-o. Quod erat demonstrandum! Dacă a auzit-o şi-a dat seama că i-am arestat plodul. O.K., nu? Mi-a brodat de mână istorioara cu tânăra purtând ochelari negri şi folosind accente diferite pentru a mă intriga; şi tot ea mi-a spus că o orientase pe tânără spre Grangognant pentru a mă trimite şi pe mine acolo... Vă prindeţi cum stau lucrurile? Ea a telefonat la Soubise, ştiind că eu am să-i răspund. Mi-a spus că voia să-l vadă pe Léopold şi că-l cunoştea pentru a mă obliga să i-l expediez pe amicul nostru în carne şi oase. A momit vulpea în această pădure pentru că ştia că băiatul bătrân avea să înţeleagă. Era sigură că el cunoştea subterana! A vrut să-i mai dea o şansă băieţaşului. *Era*

singurul lucru care se putea tenta pentru a-l sustrage din ghearele poliţiei! Iar ea ţinea să-l ajute să evadeze pentru că ştia că-l pândeau riscuri serioase. În clipa în care vă vorbesc, sunt gata să pariez asta contra ăleilalte că Léopold nu se limitase în a trafica droguri.

– Şi cine-i bătrâna doamnă la care faci aluzie? insistă Peremptoriul.

Îi aduc la cunoştinţă raţionamentul meu. Nu pentru a-i lumina mintea veştejită, ci din nevoia de a-mi etala argumentele, enunţându-le.

Béru clatină din cap.

– Nu vreau să te acopăr de sargase, San-A. dar consider că ar fi trebuit s-o umfli şi pe bătrână împreună cu odrasla ei. I-ai fi luat la întrebări pe fiecare în parte şi pe urmă le-ai fi confruntat declaraţiile...

Se împăunează.

– Cel puţin, eu, Béru, aş fi procedat de această manieră.

Ajungem pe strada Gambetta şi, ca prin minune, găsesc un loc minunat chiar în faţa imobilului care mă interesează. Portăreasa stă în faţa uşii şi-i dă unei colege o reţetă de pateu de ficat. Mulţumindu-i, cealaltă se recompensează furnizându-i o reţetă de cârnăciori de porc. Béru, care a captat din trecere informaţia, o notează în carneţelul lui particular, cel pe care scrie chestii captivante, de un interes depăşind cu mult cadrul securităţii naţionale.

Portăreasa, care se uită la noi cu un interes susţinut, îndrăzneşte să ne adreseze cuvântul:

– Tot la alde Léopold mergeţi? mă întreabă ea.

– Da, mărturisesc eu.

– Nu-i nimeni acasă. Mama a plecat de mai bine de o oră...

– Cum a plecat?

– Cu o valiză...

Îi mulţumesc şi-mi continuu drumul spre casă.

– Încotro, dragul meu? se nelinişteşte cerberul.

– Am cheile, îi spun. Vin din partea prietenului meu Léopold ca să-i caut glotmuşul polivalent pe care l-a uitat pe noptieră.

Ne urmăm ascensiunea imobilului. Nu mă chinuiesc mai mult ca data precedentă să deschid uşa, dimpotrivă, aş zice...

– Ce cauţi aici, dacă ţi s-a spus că nu-i nimeni acasă? se miră Monstruosul.

– Fă linişte, sclavule!

Intru şi grăbesc drept spre camera mamei lui Léopold. Mobile cu uşi deschise. Haine aruncate pe parchetul bine ceruit. S-ar putea să mă înşel, dar am impresia că bătrâna şi-a făcut valiza în graba mare.

Şi-a luat cu ea valorile, proteza de ceremonie, coroniţa din flori de portocal de la cununie şi a pornit în goană să-i sară fiului în ajutor. Pentru o femeie bătrână şi bolnăvicioasă, găsesc că a făcut dovada unei energii formidabile, nu sunteţi de aceeaşi părere?

Cercetez sertarele comodei-mormânt, ceea ce are darul să-l distreze pe Colos.

– Zi adio, băiete! Nu-ţi dai seama că a luat cu ea tot ce putea fi compromiţător?

De cum rosteşte aceste cuvinte, răsună un soi de zgomot bizar. Ai zice că o pisică zgârie la uşă cerându-se afară. Ne uităm unul la altul, nehotărâţi.

– Ai auzit? face el.

– Am.

– În graba ei o fi uitat de pisică!

– Oare?

Zgomotul începe din nou. Provine dintr-o cămăruţă situată în fundul bucătăriei. Uşa n-are mai mult de un metru înălţime. O deschid. Întuneric beznă... Înăuntru, câteva cartoane îngrămădite.

– Ia uită-te puţin! murmură Eminenţa sa.

Îmi arată nişte găuri practicate în uşă cu un burghiu. Sunt recente, pentru că lemnul e alb şi curat.

– Faci găuri ca astea pentru a permite unui animal să respire, mă asigură Béru ale cărui judecăţi provoacă admiraţia mulţimilor.

– Ai dreptate, subliniez eu. Trebuie că-i vorba de un animal sălbatic fiindcă pute a grădină zoologică.

– Nu simt, se miră prietenul meu.

– Pentru că duhoarea ta e predominantă, îi spun dând afară cutiile de carton.

De cum am aruncat-o şi pe ultima, zăresc cu emoţie două forme lungite în fundul ascunzătorii. Plimb fasciculul lanternei, ceea ce-mi permite să descopăr că-i vorba de doi băieţei legaţi şi cu gura astupată. Micuţul meu camarad Béru o ia grăbit înainte şi în elanul lui îşi izbeşte ceainicul de tocul uşiţei. Fără să dea atenţie pătlăgelei vinete care-i creşte pe creştet, mă ajută să-i scoatem pe copii din acest sarcofag. Nu încape nici o îndoială: sunt elevii dispăruţi. Îi recunosc după fotografiile lor publicate în presă. Sunt albi ca o piesă de lenjerie, care nu aparţine lui Bérurier, bietele „loaze". Ţi-e mai mare mila! Clipesc amândoi

din ochi, orbiţi de lumina, atât de relativă a apartamentului. Le scot căluşul din gură, în timp ce Grasu le taie legăturile.

O să mă credeţi dacă aţi vrea, cum spunea Béru, dar nu pot vorbi, pentru că emoţia mă îneacă. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu Umflatul. Lacrimi frumoase, mari cât ornamentele de cristal ale unei lustre de subprefectură se rostogolesc pe obrajii lui năpădiţi de barbă.

– Mulţumesc, dom'le, rosteşte doar unul dintre copii, când şi-a redobândit libertatea mişcărilor.

– Tu eşti Louis Dubois? îl întreb.

– Nu, celălalt. Eu mă numesc Jean Charron.

– Trebuie să-i pup, scumpii de ei! declară Grasu, strângând copiii în braţe cu putere.

– Nu-i sufoca, îl rog eu, şi aşa au dus destul lipsa aerului.

– Cine este domnul care ne-a îmbrăţişat cu atâta dragoste? îmi şopteşte Louis Dubois.

– Noul învăţător din Grangognant, îl informez eu.

– Nu vă e foame? îi întreabă Grasu.

– O, ba da, dom'le, bătrâna ne dă numai lapte şi pâine.

Îi ducem pe copii într-un bufet din apropiere unde le comandăm cârnăciori prăjiţi şi brânză.

– Cred că am să vă ţin companie, afirmă institutorul. Emoţiile astea mi-au făcut o gaură în stomac.

În vreme ce trioul îşi recapătă forţele, eu telefonez la Grangognant. Dau mereu şi întruna peste agresiva telefonistă care mă ia împrejur cu aceleaşi cuvinte:

– De data asta sunteţi la Lyon! mi se adresează ea sarcastic.

– Dar inima mea a rămas alături de a dumitale, voce dulce, o asigur eu.

– O să vă mai continuaţi multă vreme turpitudinile?

– Până ce o să ţi se facă milă de sufletul meu ajuns în zdrenţe!

– Aţi putea să-i daţi drumul...

– De acord, aş putea, dar mi-ar plăcea aşa de mult să stau lungit lângă tine, frumoasă andaluză cu sâni bronzaţi!

– Aţi încetat să-mi mai debitaţi porcăriile la telefon, sau anunţ jandarmeria?

– Este exact serviciul pe care intenţionam să ţi-l cer, iubire. Informează jandarmeria că i-am găsit pe Louis Dubois şi Jean Charron, cei doi şcolari dispăruţi. Să fie liniştite imediat familiile: sunt puţin cam palizi, băieţii, dar bine sănătoşi.

Şi închid, lăsând-o pradă stuporii.

*
* *

– Niciodată n-am mâncat un cârnăcior aşa de bun, ne asigură micul Dubois. Parcă ar fi avut cremă înăuntru...

– Chiar a avut! jubilează Grasu. Îţi dai seama, San-A. ce gust fin are băiatul? Rareori se întâmplă ca un puştiulică să aibă asemenea facilităţi gustative...

A venit momentul să-i pun pe copii să vorbească.

– Ia să vedem, le spun, povestiţi-mi un pic ce şi cum s-a întâmplat.

„Tu, Louis, ai dispărut primul, nu?“

– Da, dom'le.

– Ei bine, povesteşte-ne...

Se gândeşte, apoi, timid, şopteşte:

– Mi-aţi putea da încă un pahar cu vin alb?

– Uite aici, micuţule, ciripeşte Oroarea béruriană. Drăguţ la vârsta lui!

Îi întinde un pahar pe care puştiul îl dă peste cap dintr-o dată.

– Într-o seară, începe el, când mă întorceam de la şcoală, am întâlnit-o pe doamna Soubise, cântăreaţa, care se plimba cu bătrânul de aici din apartament...

După descrierea pe care mi-o face, îl recunosc pe Léopold.

– ... „Ia zi, drăguţule, îmi zice ea, tu ai găsit cutia cu dopul de cristal?“ „Da, doamnă“, îi răspund...

Simt că mi se defazează meningele. Iată că după capitolul Fantomas, e abordat capitolul Arsène Lupin[1]. Dopul de cristal! Ce-o mai fi şi asta?

– E o bucată de sticlă, frumos tăiată pe care am găsit-o în coridor şi dom' învăţător m-a pedepsit, ne lămureşte Louis Dubois.

Insist pentru a obţine o informaţie mai completă şi o capăt:

– M-am aşezat pe butucul pe care se taie lemne. În locul ăla duşumeaua e stricată. Ca să mă joc, până la urmă am scos o bucată de scândură. Şi atunci, am zărit în gaură ca un fel de pachet. Era învelit într-o bucată de ziar nemţesc. L-am desfăcut şi am găsit o cutiuţă din piele. Deschid cutiuţa, înăuntru era dopul de carafă...

Nu ştiu dacă toate astea au asupra dumneavoastră acelaşi efect ca asupra mea, dar istoria cu dopul de cristal, care se grefează deodată asupra anchetei, mă pasionează.

– Şi pe urmă, puiule, continuă...

---

[1] *Arsène Lupin*, gentleman-cambriolor, personaj creat în 1905 de către Maurice Leblanc.

– Când ceilalţi copii au plecat, dom' învăţător a venit să-mi dea drumul. I-am arătat ce găsisem. S-a mirat şi mi-a zis că nu trebuie să le vorbesc celorlalţi, că altminteri o să-mi dea opt verbe.

– Şi n-ai vorbit cu nimeni, micuţule? întreabă Grasu îndu-ioşat.

– Ba da, face Jean Charron. A vorbit cu mine, că suntem prieteni.

– Dar numai cu el, certifică Dubois.

Simt că dacă las ghemul să se încurce, o să am nevoie de o igliţă ca să dau de capătul firului.

– Stai, să nu ne grăbim, intervin eu; când te-a întrebat doamna Soubise dacă tu ai găsit dopul de carafă?

– A doua zi, când mă întorceam de la şcoală.

– Şi atunci, ce s-a întâmplat?

– I-a zis bătrânului din apartament să mă ia la plimbare cu maşina. Era un M.G. 1600 hard-top.

„Am crezut că o să dăm un ocol mic, dar el a luat-o pe drumul Vacii moarte, şi pe urmă pe lângă căsuţele Cocoşatului, şi pe urmă pe colina Roblochon, şi pe urmă pe lângă mlaştina Broaştelor şi..."

– Pe scurt, conchide Bérurier, te-a dus la el acasă, nu?

– Da. La început mama lui s-a purtat frumos cu mine şi-mi dădea mâncare bună...

– Cam ce, de exemplu? întreabă Grasu a cărui privire se aprinde luminată de interes.

Dar eu îl implor pe băiat să ne scutească de lista acelor feluri de mâncare rarisime. Béru e stăpânit de un anume resentiment şi îşi şterge întristat buzele groase pe care începuse să strălucească saliva.

– Şi pe urmă, dragă?

– Îmi făceam sânge rău gândindu-mă la ai mei, dar tipul din apartament îmi răspundea că le telefonase. Nu era adevărat, fiindcă ai mei nu au telefon, la noi nu-i nici măcar apă curentă! Am început să mă revolt şi atunci m-au legat... Asta-i tot.

– Nu mai ştii nimic altceva?

– Nu, nimic... După două zile, cred, a venit şi Jeannot... Asta-i.

– Acum e rândul tău, mă adresez lui Jeannot. Ţie ce ţi s-a întâmplat?

Jeannot abia aştepta semnalul meu ca să ia cuvântul. Şi lui îi place s-o facă pe vedeta. Îşi drege glasul.

– Oh! eu am păţit-o la coana Soubise. Mă dusesem să-i duc ouă ca în fiecare săptămână. Şi pe urmă, a început să-mi vorbească de Loulou care dispăruse, întrebându-se ce spuneau oamenii de pe la noi. Şi pe urmă ce spuneau despre învăţătorul nostru, care murise peste noapte. I-am zis că lumea nu ştia ce să creadă, dar că eu eram sigur că toate astea se întâmplaseră din cauza dopului de carafă şi că am să le zic jandarmilor dacă o să-i intereseze... Mi-a cerut să-i dau lămuriri în legătură cu dopul. I-am zis că ce mă făcea să cred că toate se trăgeau de la dop era că fusese învelit într-un ziar nemţesc.

Puştiul se întrerupe şi, sesizând că paharul lui e gol, îl întoarce cu fundul în sus, afişând o mimică elocventă.

– Să mai cerem o sticlă, decide Grasu, ce-i drept vinişorul ăsta alunecă tare bine pe gât.

Dubois îl goleşte pe al său, plescăie din limbă şi declară:

– Nu-i rău, dar e puţin cam aspru...

– Se drege el, îl asigură Bérurier.

– Se drege pe naiba, i-o întoarce Grangognezianul. Aşa a fost anul.

Béru izbucneşte într-un râs sănătos şi-şi trece mâna prin părul protejaţilor săi.

– Sunt de milioane, micuţii ăştia, îmi spune radios, regret că n-am intrat în învăţământ. Simt că am fi făcut un cuplu frumos toţi trei.

Mă uit la el cu nişte îndoieli nemăsurate: Grasu are de gând să facă o a doua carieră în domeniul pedagogiei? Faimoasele lui metode bulgăreşti ar aduce, în mod cert, profunde modificări în învăţământul primar.

Revin la oile mele (Jean Charron are, de altfel, părul creţ).

– Şi ce s-a mai întâmplat pe urmă?

– Coana Soubise mi-a dat să mănânc nişte bomboane care aveau un gust rău, şi pe urmă am adormit, şi pe urmă trebuie că m-au dus cu maşina până la Lyon, pentru că m-am trezit în dulapul unde ne-aţi găsit.

Gata, acum au golit sacul. Un element interesant: faimosul dop de cristal. Iată ceva nou, care ar putea explica o groază de lucruri...

Mă întorc la telefon şi cer pentru a nu ştiu câta oară Grangognant-au-Mont-d'Or.

– Chiar e adevărat că dumneavoastră aţi găsit copiii? mă atacă telefonista. Părinţii sunt aici şi...

– Ai să-i pui imediat în legătură cu ei, frumoaso. Dar mai înainte, cum spun chinezii, aş vrea să-mi răspunzi la câteva întrebări.

„Erai la Grangognant în timpul Ocupaţiei?"

– Aici m-am născut şi n-am părăsit satul decât ca să-mi fac studiile la Lyon!

– Nu cumva într-un anumit moment al războiului nemţii au ocupat şcoala?

– Nu, răspunde ea.

– Eşti sigură?

– Natural...

Tace brusc şi scoate un strigăt uşor.

– Ba da, ce proastă sunt! În momentul în care au început să piardă războiul, când friţii erau în plină debandadă, şcoala a servit de spital cam vreo opt zile. Îi îngrămădeau acolo pe răniţi în aşteptarea camioanelor sanitare care făceau naveta...

– Asta-i tot ce voiam să ştiu, o asigur. Nu întrerupe legătura, inimioaro, am să aduc copiii la telefon.

Îmi murmură:

– Spuneţi-mi...

– Da, iubirea mea?

– Aş vrea să vă cunosc.

– Fezabil, o liniştesc. Trebuie să stăm de vorbă cu capetele liniştite.

Îi strig pe vajnicii copii din Grangognant şi ţin un consiliu de pace cu Béru. Am impresia că şi-a luat beţia de la capăt. Cât am stat eu la telefon el a mai comandat o sticlă de vin alb. Am ajuns la a şasea şi mutra Umflatului pare a fi luminată ca de neon.

– Mi-a reuşit esenţialul, îi spun, am găsit copiii.

– Foloseşti un singular care-i mai singular ca pluralul la care am şi eu dreptul! comentează meticulos Grasu. Îmi permit să-ţi atrag atenţia, dacă memoria ţi-a intrat la apă, că au fost doi cei care i-au eliberat pe copii!

– Linişte, gândesc!

Dă să protesteze, dar în cele din urmă renunţă şi îşi toarnă de băut.

– Acum, pentru ca gloria mea să reînceapă a străluci ca nouă, trebuie să pun mâna pe Léopold, pe maică-sa şi pe complice.

– Nu crezi că sticleţii lyonezi i-au şi prins până în prezent?

– M-ar mira. Oamenii ăştia sunt foarte isteţi, dovadă că au reuşit să mă înşele chiar şi pe mine. Am fost gata să împărtăşesc diavolul fără spovedanie, şi pe urmă ai văzut ce mi-a făcut imbecila aia de bătrână...

– Ce crezi că ar putea fi, după tine, dopul ăla de carafă? sughiţă Alexandre-Benoît-Bérurier.

– Fără îndoială nu un dop de carafă!

– Un diamant?

– Probabil. În orice caz, un obiect de o mare valoare. Pe care-l deţinuse un neamţ. Dintr-un motiv „X" a vrut să-l ascundă cât s-a aflat în şcoală. Presupun că era rănit. Trebuie să fie pansat, şi să-şi lase hainele... Nu vrea ca obiectul să fie găsit asupra lui. Şi atunci, îl ascunde. Pe urmă este evacuat sau moare fără să-l mai poată recupera... Ce părere ai?

– Mi se pare, hâc... că ar sta în picioare! râgâie Béru.

– Ceea ce tu n-ai mai putea face, în halul în care te văd!

– Îmi faci iluzii? protestează Enormul. Ştii bine că nu-mi place când se incinerează anumite lucruri apropo de sobrietatea mea.

Mă ridic.

– Ocupă-te de copii, Grasule. Mă întorc imediat.

Răpitorul San-Antonio se duce la portăreasa familiei Popold.

Dama e tot în faţa uşii de la intrare, dar şi-a schimbat partenerul. Îi explică noii interlocutoare cum să-i reuşească rulada de viţel. Ea pune în cratiţă o căpăţână întreagă de usturoi. Dă aromă şi nu face rău. Soţul ei nu poate suferi usturoiul. A fost în Vietnam şi s-a întors de acolo cu un stomac „să te uiţi prin el", pretinde portăreasa.

Mă opresc câteva scrupule să intervin într-o conversaţie atât de captivantă, dar, datoria înainte de toate, şi risc! Îmi aruncă o privire abia deranjată de un uşor strabism.

– Dragă doamnă, o abordez eu, mi-aţi spus mai adineaori că mama bunului meu prieten Léopold a plecat cu un geamantan?

– Aşa-i, îmi răspunde regina scării.

– O aştepta cineva?

Portăreasa mă măsoară din cap până în picioare, pe urmă de la picioare până la cap, cu o atenţie care-mi încreţeşte părul de la subraţ.

– Nu, de ce?

– Trebuie că a luat un mijloc de locomoţie, presupun? La vârsta ei şi cu o valiză nu putea să ajungă prea departe...

– De ce? face valoroasa mea interlocutoare.

– De aia! îi explic eu în detaliu.

– Ah! bun, admite ea.

Revin asupra problemei, cum zicea un matematician, prieten de-al meu:

– A luat troleibuzul?

– Nu, n-a cotit spre staţie.

– Pe unde a plecat?

– Pe acolo...

Îmi arată o străduţă care pleacă din Gambętta şi merge în bie.

Încuviinţez.

– Mulţumesc, că mi-aţi arătat drumul, dragă doamnă, bunul Dumnezeu o să vă răsplătească.

Vecina, care avea să beneficieze de rulada de viţel, se apleacă spre părul cărunt al portăresei şi-i şopteşte ceva în tubulatură. Portăreasa o aprobă şi mă strigă:

– Hei!

Execut ceea ce se numeşte în limbaj teatral „întoarcere".

– De ce vrei să ştii atâtea şi să nu plăteşti nimic, tinere?

– De aia, bătrânico!

– Ah! bun! aprobă bătrânica...

* * *

O iau pe străduţa indicată de portăreasa léopoldiană. E mică. Nu portăreasa: strada. Şi miroase la fel de rău ca portăreasa. E un soi de aortă umbroasă în care plutesc duhori de cuvă şi de vegetale putrezite. Dacă ar fi avut cu o sută de metri mai mult, ar fi fost sfârşitul lumii. Şi nu ţin să vă epatez: nu-i o stradă e o fundătură. Nu găsiţi suspect că o femeie bătrână, care intenţionează să fugă, o apucă pe o fundătură cu valiza şi dispare? Ce-i drept, cu un creier ca al vostru, aidoma unei ciuperci deshidratate, nimic nu vă mai poate surprinde. Poate omul să vă povestească toate prostiile că nici măcar n-aţi clipi. Nişte veritabile pâlnii, asta sunteţi, fiilor. Şi tocmai pentru asta vă iubesc aşa de mult. Cu unii ca voi, nu-ţi rămâne decât să torni!

Ajuns în capătul fundăturii mă opresc, obligatoriu, neavând

încă puterea să trec printr-un zid de optzeci de centimetri grosime. Un dogar voinic ca Béru, în cămaşă albastră, cu un şorţ de piele şi braţe care trebuie că au circumferinţa de un metru, e pe cale să-şi treacă mâna printre două doage ca să astupe gaura unui butoi. Are un fizic atrăgător şi nişte mustăţi pe oală. Îl abordez:

– Sunteţi de multă vreme aici?

– În curând împlinesc cincizeci şi patru de ani, răspunde meşterul de doage.

– Vreau să zic astăzi.

– De vreo şase ore.

– N-aţi văzut cumva o femeie bătrână cu o valiză?

Îşi retrage mâna din gaura butoiului, şi-o trece peste fruntea joasă unde se încârlionţează un păr arămiu-alb şi-şi mângâie un rid care ar putea să reprezinte marea pe un desen de şcolar.

După părerea mea, dacă acest domn ar avea patru ani ar fi teribil de deştept pentru vârsta lui; numai că el are cincizeci şi patru, şi e mare păcat.

– O femeie bătrână? repetă el.

– Cu o valiză, îl completez.

Am impresia că ciocanul lui nu-i nici mai tare, nici mai greu decât capul. Seamănă cu un butoi. Iar inteligenţa lui are forma unui cerc.

– Poate că da, rosteşte în cele din urmă.

Zdrobit de efortul depus, se aşază gâfâind pe o putinică şi scoţând din buzunarul ventral o bucată de batistă neagră de tabac, îşi şterge sudoarea agoniei care-i înrourează fruntea.

– Unde s-a dus? întreb eu, precaut să nu-i provoc o tromboză perfidă.

Se adună în el însuşi, se coagulează, se unifică, se concentrează, se întreabă, şi-şi răspunde:

– La ambulanţele Cassegrin.

Şi degetul lui păros începe să strălucească în soare ca o omidă.

Îmi arată o poartă de fier pe care fuseseră pictate o cruce albastră şi o raţiune socială pe care rugina a reuşit să le uniformizeze.

Omul meu e gata să leşine, atât a fost de intensă concentrarea lui. Bravo! Îmi las mâna pe umărul lui lac de sudoare. Patria îi va fi recunoscătoare. Sper ca sacrificiul lui să nu fie zadarnic.

Mă reped spre Cassegrin.

O curte interioară mai sumbră decât proiectele unui ucigaş plătit. Un hangar mărginit de un neg cu geamuri pe care stă scris cuvântul birou... Şi în spatele geamului, un tip în halat gri, cu o beretă pe cap. Citeşte *Progresul*, rubrica decese[1].

Îşi coboară cu regret tipăritura ca să se uite la mine pe deasupra decesului prematur al unui anume Poilfart, mort de ciroză, şi binecuvântat de biserică, precum toţi lyonezii.

Îi adresez un frumos surâs Cadum, dar amabilitatea mea nu-l determină să mă ia în braţe.

– Domnul? mă întreabă el bănuitor.

– Doamna Léopold, fac eu, vă zice ceva?

Îşi încruntă sprâncenele pe sub bereta din pânză.

– Adică?

---

[1] Un adevărat lyonez îşi începe întotdeauna lectura ziarului cu rubrica deceselor. Continuă cu cea a „mulţumirilor", apoi cu pagina de sport şi termină, dacă mai are timp, cu articolele de fond. (n.a.)

Îi prezint legitimaţia. O ia, o priveşte şi pe faţă şi pe dos, apoi o lasă pe biroul lui de parcă ar fi fost vorba de o carte de vizită obişnuită, pe care intenţionează s-o păstreze pentru colecţia personală.

– Li s-a întâmplat vreo nenorocire?

Îmi iau documentul.

– De ce? fac eu.

– Pentru că sunteţi de la poliţie.

– Nu văd nici un raport.

Domnul Cassegrin aprinde o ţigară învelită în hârtie. Flacăra fumegândă a brichetei distruge patru centimetri din ţigară, dintr-o dată, şi un miros greţos se răspândeşte în „birou".

– Dacă sunteţi de la poliţie, înseamnă că li s-a întâmplat ceva.

– Cui?

– Lor.

– Care lor?

– Lor!

Vă las douăsprezece secunde şi trei zecimi ca să apreciaţi frumuseţea şi eficacitatea unui asemenea dialog.

Gata? Mulţumesc!

– Vă vorbesc de doamna Léopold, repet eu.

– Iar eu vă vorbesc de doamna Léopold, plus de maşina mea şi de şoferul care o conducea...

– Ce şofer?

– Un prieten al doamnei Léopold. Eu nu aveam şoferi disponibili. Rabougry e bolnav, iar Duraton a plecat la Metz după un preot bolnav.

– Şi?

– Şi doamna Léopold, pe care o cunosc din vedere şi care ţinea cu orice preţ să-şi ia fiul din Villefranche unde a avut un accident, a închiriat o ambulanţă. O conducea unul dintre prietenii ei.

– Au depus nişte bani, presupun?

– Bineînţeles.

– Şi aţi notat identitatea prietenului?

– La ce bun?

– Vreau numărul de înmatriculare al vehiculului.

– S-a întâmplat ceva?

– Încă nu, dar e mai bine să fii prevăzător, eludez eu întrebarea.

Scoate o fişă dintr-un clasor de lemn şi mi-o prezintă. Citesc că maşina în cauză e un Dodge vechi transformat în ambulanţă. Iau numărul şi-i cer permisiunea lui Cassegrin să dau un telefon. Mi-o acordă contra sumei modice de cincizeci de centime! Îi dau o efigie a Mariannei[1] cizelată, şi sun la poliţie.

Javer soseşte chiar în clipa în care sun eu. Telefonista îmi spune să am răbdare câteva minute, pentru a-i lăsa timp inspectorului să ajungă în birou.

– Vă ascult!

După glasul lui îmi dau seama că s-a săturat de mine până-n gât şi că-mi poartă aceeaşi tandreţe ca pentru o duzină de broaşte râioase închise în partea cangur a slipului său.

– Chiar mă întrebam ce s-a întâmplat cu dumneavoastră, bombăne el. Léopold al nostru a şters putina după câte am putut să înţeleg, nu?

---

[1] Marianne, porecla Republicii Franceze, reprezentată printr-un bust de femeie, pe cap cu o bonetă frigiană. (n.tr.)

– *Yes*, domnule. Dar nu vom întârzia să punem mâna pe el. Iată numărul de înmatriculare al ambulanţei la bordul căreia călătoreşte în acest moment! Alertă la toate poliţiile rutiere. Pun pariu pe două sticle de beaujolais contra vieţii doctorului Schweitzer, imprimată pe foiţă, că băieţii noştri încearcă să fugă în Elveţia. Mai ales în regiunea Saint-Julien-en-Genevoix trebuie păzite drumurile...

– Imediat, domnule comisar.

– Apropo, am găsit copiii...

– Ce! pufneşte Javer.

Închid, omul cu bereta e îngrijorat.

– Ce mai e şi cu afacerea asta? mă întreabă el.

Bat uşor în *Progresul* lui.

– Să nu pierzi ediţia de mâine, ai să găseşti acolo toate amănuntele, lista alergătorilor angajaţi în cursă şi numerele pe care le poartă, pe spate. Şi n-o să te coste mai scump ca de obicei.

Cu acestea îl părăsesc şi o iau pe strada Vauban.

De pe acum mă simt fortificat.

CAPITOLUL XIII

Aşezat la biroul lui Javer, examinez o hartă a Franţei (Stat din Europa Occidentală. 551.255 km2. 50 de milioane de locuitori. Capitala, Paris) făcându-mi un calcul rapid. Am pierdut un timp în bistroul de pe strada Gambetta interogându-i pe copii. Am pierdut şi cu portăreasa şi cu dogarul care-şi strecura mâna printre două doage ca să astupe gaura unui butoi şi cu patronul ambulanţelor fără şofer, care citea de moartea lui Poilfart în *Progresul* din Lyon. În total, cam o sută de minute. Dacă familia Léopold a luat-o spre Elveţia, nu-i prea departe de Geneva. Javer, cu mâinile în buzunare, cu pleoapele mai grele decât obloanele de fier ale unui magazin, încearcă să se uite la mine, clătinând din cap.

E învins de oboseală, bietul om. Nu dispune el de rezistenţa unuia ca San-Antonio, comisar de renume mondial; poliţist de elită; bărbatul care înlocuieşte *the butter*.

Ridic receptorul şi-i cer telefonistei să-mi facă legătura cu ambulanţele Cassegrin. Se execută.

Îmi răsună în ureche vocea subţiratică a omului cu bereta.

– Cine-i la aparat? întreabă el.

– Comisarul de mai adineaori. Aş vrea să ştiu dacă rabla dumitale posedă un triptic sau un carnet de trecere prin vamă.

– Dodge-ul, nu. Am doar unul, însă pe altă maşină.

– Mulţumesc.

– Staţi puţin, aş vrea să ştiu...

– De ce femeile blonde au... Nu pe mine trebuie să mă întrebi aşa ceva, domnule Cassegrin, ci pe un specialist în sistemul capilar.

Închid. Javer a adormit. Localul poliţiei e liniştit. Îmi ridic picioarele pe birou, cum fac detectivii privaţi americani în romanele poliţiste, în vreme ce la umbră sunt 40 de grade, iar palele ventilatorului de birou agită un aer lipicios...

Îmi spun că în curând am să-mi imit vizaviul. În biroul alăturat un sticlete cântă „Lasă-mi inima să plângă dacă nu mă mai iubeşti“, acompaniindu-se cu rigla gradată. Se scurge astfel un sfert de oră. Şi pe urmă soneria telefonului începe să zbârnâie. Ridic mai înainte ca Javer să aibă timp să-şi salte de patru milimetri pleoapa stângă (cea mai agilă). E jandarmeria din Nantua. Au descoperit maşina. Dar ambulanţa a evitat barajul, luând-o pe un drum lateral. Goneşte urmărită de motociclişti... Trag un strigăt de victorie care reuşeşte să-l trezească pe Javer. Las receptorul în furcă, cum se spune prin romanele în care telefonul trage de pagini în loc să tragă de timp.

– Ei? orăcăie colegul meu dintre Rhône şi Saône.

– Ei, aici s-au întâlnit atenienii, declar eu, ca să-i demonstrez dimensiunea umorului meu. Sunt la Nantua, am prevăzut corect!

– Şi vă duceţi acolo?

– Păi, n-aş vrea să ratez finalul.

Bietul poliţist oftează.

– N-aveţi două locuri în maşina dumneavoastră?

*
* *

Cred că pot să vă asigur că lui Javer i-a pierit somnul. Cu două sute la oră e o necesitate care se uită, dacă pot să zic aşa. Javer are nasul turtit, pometii aplatizaţi, buzele răsfrânte, urechile lipite de tâmple şi cămaşa cu guler desfăcut (ţinuta în vigoare a tuturor poliţiştilor lyonezi) mai deschisă ca porţile catedralei de la Madeleine pentru cununia baroanei du Prose. Îi dau să înghită kilometri cu lingura mare. Uneori, mai articulează:

– Am impresia că prea vă asumaţi multe riscuri, domnule comisar!

– Dumneata ţi le-ai asumat, venind cu mine, îi răspund invariabil.

O oră mai târziu ajungem în Nantua, patria ştiucii umplute. Ştiuci aş putea frige pe capota Jaguarului meu. I-am scos untul, săracul!

Grăbim spre Jandarmerie. Aici domneşte o mare animaţie. Maşinile poliţiei vin şi pleacă, motocicliştii pleacă şi vin. Suntem puşi la curent: lucrurile s-au modificat de curând. Iată ce s-a întâmplat: ambulanţa nu putea rivaliza în viteză cu bolizii motocicliştilor. Unul dintre aceştia a depăşit-o şi s-a oprit de-a curmezişul drumului, dar şoferul de pe ambulanţă a lovit în plin şi motociclistul se află acum în lumea drepţilor. Casca i-a fost găsită într-un măr, cu capul în interior. Al doilea poliţist a deschis focul! Un adevărat rodeo! Probabil că a ciuruit rezervorul ambulanţei, fiindcă a apărut pe şosea o dâră de benzină. Ambu-

lanţa a intrat într-o casă de odihnă care găzduia o colonie de copii surdo-muţi.

Poliţiştii au primit întăriri şi au asediat casa. Dar bandiţii au trimis un plenipotenţiar: o asistentă socială care-i avea în grijă pe copii. Dacă nu sunt lăsaţi să fugă, omoară toată puştimea!

Asta-i situaţia la ora actuală.

– Veniţi cu mine, îi spun lui Javer, trebuie să avem o explicaţie cu ei.

*
* *

O casă banală, destul de mare, într-o vâlcea din apropierea unui lac. Văd ambulanţa oprită în faţa porţii. Totul pare liniştit în interior. Fără prezenţa poliţiştilor care o împresoară, n-ai fi băgat-o în seamă.

O domnişoară fermecătoare, într-un halat alb plânge H-O de lacrimi. E responsabila micilor surdo-muţi. Îi las cuvântul:

– Tocmai serveam masa copiilor, când am auzit un zgomot de frâne. Uşa casei s-a trântit de perete şi patru persoane au dat năvală înăuntru.

– Patru? mă mir eu.

– Doi bărbaţi şi două femei. Bărbaţii erau înarmaţi. Ne-au ameninţat. Copiii plângeau de frică, a fost groaznic.

Începe iar să hohotească. Îi stă bine.

E înaltă, blondă, bine făcută. Provine dintr-o familie consacrată actelor de binefacere. Mi-ar plăcea s-o iniţiez în misterele mădularului retractil şi al castanelor jucăuşe.

– M-au întrebat dacă nu am o maşină. Le-am spus că posed o furgonetă 403. Se pregăteau să iasă când a venit poliţia. A avut loc un schimb de focuri. Unul dintre cei doi bărbaţi, care

părea să fie şeful, mi-a spus să ies pentru a le anunţa poliţiştilor că, dacă aveau de gând să ia casa cu asalt, vor omorî toţi copiii. Sunt sigură că sunt în stare s-o facă...

Îi cer să mi-i descrie pe aceşti oameni. Îi recunosc pe Léopold şi pe isteaţa lui mamă, şi apoi pe cântăreaţa de la *Mistigri*, cea care a şters putina după asasinarea lui Ambistrouyan. Cât despre şef, potrivit spuselor ei, e un bărbat înalt, brunet, foarte frumos, cu ochi negri şi pielea smeadă.

Degetul meu mic, care-i cel mai dat naibii dintre toate degetele mici pe care le cunosc, îmi şopteşte că individul în chestiune trebuie să fie faimosul Fred.

Căpitanul jandarmeriei mă consultă:

– Ce facem, domnule comisar?

Exact ceea ce se întreba şi domnul comisar.

– Aveţi o porta-voce?

– Ţineţi aici...

– Duc la gură aparatul şi mă pun pe strigat:

– Hei, Léopold! Spune-le camarazilor tăi să-şi deschidă bine urechile şi să asculte ce am să le zic!

Îmi dreg glasul pentru a facilita dicţia domnului comisar.

– Circul vostru nu face nici două parale şi n-aveţi decât de pierdut. Nu jucându-vă de-a Fort Alamo o să scăpaţi din situaţia asta grea. Nu faceţi decât să vă agravaţi cazul. Deci, să-mi ieşiţi afară unul după altul cu mâinile împreunate deasupra capului. Vă dau trei minute, exact cât îi trebuie unui ou să fiarbă! Ne-am înţeles?

Tăcere. Toată lumea e crispată. Domnii jandarmi se abţin să gândească, pentru a nu face zgomot. Brusc, uşa casei se deschide şi încă o tânără în halat alb apare strigând:

– Nu trageţi! Nu trageţi!

– E colega mea, ne informează duduiţa distinsă şi plângăcioasă.

Şi a doua pare să fie terorizată.

Sughiţând, ne transmite încă un mesaj al bandiţilor.

– Nici gând să se predea, sunt gata să treacă la acţiune.

Şi acum, ei sunt cei care ne dau trei minute ca s-o luăm din loc. După acest răgaz, vor arunca pe fereastră cadavrul unui copil, ca să ne demonstreze de ce sunt în stare.

Ai crede că visezi, nu-i aşa? Nu ştiam că se pot întâmpla asemenea lucruri!

Cele două dudui în halate albe se ţin de noi.

– Fie-vă milă de copii! Sunt aşa de drăgălaşi!

Ticăloşii o să ia câţiva cu ei ca ostatici. Admiteţi, băieţi, că situaţia nu-i deloc veselă. Mă apasă o teribilă responsabilitate, aş acum mă vedeţi! Ce-i de făcut? Să-i pun la încercare? Să aştept ca să văd dacă au tristul curaj de a-şi îndeplini programul? E prea riscant. Pe de altă parte, să depunem armele şi să-i lăsăm s-o şteargă, ar fi incompatibil cu demnitatea noastră de poliţişti. Atunci? Afacerea asta e axată pe copii. După ce i-am eliberat pe elevii din Grangognant, le riscăm pielea micuţilor surdomuţi din Nantua!

Impasibil, Javer îşi priveşte ceasul.

– S-a şi scurs un minut, rosteşte el.

Îmi masez capul. Doar o sută douăzeci de secunde şi nenorocirea se va produce. O problemă care-ţi pătează conştiinţa până la sfârşitul zilelor.

– Unde este maşina 403 a dumneavoastră? întreb şoricelul alb.

– În garajul din spatele casei.

Hotărârea mea e luată.

– Nu vă ocupaţi de mine, îi spun lui Javer. Exact peste un minut, să le spuneţi ticăloşilor că e O.K. şi daţi ordin jandarmilor să se retragă.

Cu acestea, mă iau de mână şi mă prefac că plec cu maşina mea.

Parcurg o distanţă suficientă ca să nu pot fi văzut şi-mi las maşina pe marginea drumului. Apoi dau ocol proprietăţii şi, căţărându-mă, ajung la garajul a cărui uşă e deschisă. Furgoneta e aici, liniştită, la discreţia oamenilor. Mă pitesc în fundul garajului şi, ghemuit în spatele aripii stângi a vehiculului, aştept, cu revolverul în mână. Ca întotdeauna în cazurile periculoase, inima mea bate normal şi mă simt calm şi rece. Nu-i momentul să încep să tremur.

Se aud paşi afară. Apare un cortegiu ciudat.

Léopold, ţinând un copil în braţe. Îl urmează mama, înarmată cu un pistol mare şi trăgând după ea valiza, apoi vine cântăreaţa de la barul *Mistigri*, purtând un al doilea copil şi în fine tipul brunet. Acesta nu cară nici un copil ci o mitralieră. Şi atunci înţeleg că domnişoarele din colonie subestimau realitatea afirmând că individul era în stare de orice. E destul să-i vezi ochii ca să te convingi. San-Antonio face un calcul rapid. Îşi spune că momentul intervenţiei lui încă n-a sosit. Trebuie să aştepte.

– Puneţi un copil în faţă şi unul în spate! ordonă tipul cu mitraliera.

Léopold şi cântăreaţa execută ordinul. Se apleacă fiecare

dintre ei spre o portieră pentru a depune preţioasa sarcină pe banchete. Îmi spun: „E rândul tău, San-A.“, ochesc şi apăs pe trăgaci. Revolverul îmi saltă în mână. Detonaţia produce un zgomot cumplit. Dintr-acolo, parcă am auzit un strigăt. Mama lui Léopold e cea care pleacă în concediu. În spatele ei, mitraliera strănută urât. O rafală de proiectile perforează furgoneta şi ciuruieşte cărămizile garajului. Un glonţ îmi zgârie urechea stângă. Încep să-mi pierd sângele fierbinte, dar nu şi sângele rece. Aştept sfârşitul salvei, apoi vine rândul meu să trag.

E o manieră ca oricare alta să dai restul. Îmi golesc tot încărcătorul. Brunetul înalt încasează în burtă, în piept, în cap. Nu mai e un om, a ajuns o armonică. Se năruie peste bătrână. Dar nu mi-am terminat încă munca artizanală. Ies din ascunzătoare pentru a mă ocupa de ceilalţi doi. Tânăra nu-i înarmată, îmi dau seama dintr-o privire şi mă descotorosesc de ea cu o lovitură de picior, deloc elegantă, trasă în stomac. Dimpotrivă, amicul Léopold şi-a şi scos pistolul. Mă ia la ochi. În zece milionimi de secundă îmi spun că magazia mea e goală şi că nu mai am timp să introduc alt stoc. Şi atunci, ce-i de făcut?

N-aveţi de unde să ştiţi cu ce viteză gândesc în anumite cazuri. În comparaţie cu gândurile mele, lumina se târâie ca un olog printr-un asfalt proaspăt turnat.

Realizez că portiera e întredeschisă. Mă las peste ea exact în clipa în care Léopold îşi descarcă arma. Simt cum gloanţele îmi gâdilă spinarea. Şi pe urmă? Închizându-se, portiera a prins pulpana hainei dementului ăsta. Face un salt spre spate, dar rămâne blocat. E rândul meu să-i demonstrez că cinci degete bine strânse constituie un pumn în perfectă stare de funcţionare.

Capătă unul sub bărbie şi începe să tuşească nişte stele curgătoare. Îi mai administrez: şase upercuturi, două directe şi patru croşeuri, toate cum nu se poate mai proaspete, de-ai zice că-s noi! Léopold atârnă de portieră. În furgonetă, copiii strigă „ajutor“ cu mâinile, ceea ce creează un interesant joc de umbre pe zidul din fund, fiindcă soarele luminează din plin.

Notaţi-l pe San-Antonio învingător prin k.o. pe tabelele Federaţiei de box, dragele mele!

Sosesc şi poliţiştii să vadă ce se întâmplă.

Şi văd.

CAPITOLUL XIV

Prăbuşit în localurile jandarmeriei, Léopold se decide să vorbească aidoma unui gastronom profesionist, invitat la masă de Raymond Olivier.[1] Moartea mămicii lui i-a zdrobit nervii. A ajuns o zdreanţă, o cârpă, un nimic.

Adevăratul lui nume nu-i Léopold, ci Va Dehsichün. Nume celebru în analele poliţiei. Odinioară, mama lui ţinea toate bordelurile rău famate din Anvers şi avusese multe şi vestite scandaluri cu poliţia belgiană. S-a retras la Lyon pentru că Lyonul seamănă cu Bruxelles. Dar progenitura ei, în loc să renunţe, s-a lansat în traficul cu droguri, aşa cum îmi spusese. Şi negoţul lor ar fi fost prosper dacă Loulou Dubois n-ar fi făcut acea surprinzătoare descoperire a dopului de carafă, în coridorul şcolii. Mirat de obiectul găsit şi fără să ştie că era vorba de ceva preţios, institutorul i-l arătase doamnei Soubise. După cum gândea el, o artistă ieşită la pensie trebuia să se priceapă la pietre. Bătrâna îl diagnostică imediat: un diamant excepţional, unul dintre cele mai frumoase din lume, de o valoare aproximativă

---

[1] *Raymond Olivier* (1909-1990) – bucătar francez, renovator al artei culinare, îşi difuzează ştiinţa în celebre emisiuni televizate. (n.tr.)

de două sute treizeci şi trei de milioane patru sute şase mii şapte sute douăzeci de franci, şaptezeci şi cinci.

Imediat îi încunoştinţă pe prietenii ei în ale drogului. Ambistrouyan şi Léopold intrară în contact cu institutorul căruia îi propuseră să-i cumpere diamantul. Dar învăţătorul era un om cinstit. De vreme ce obiectul găsit de Dubois avea o valoare, voia să-l predea autorităţilor şi le aduse la cunoştinţă că joia viitoare intenţiona să meargă la Lyon în acest scop. Atunci *Soubise's boys* hotărâră să dea lovitura cea mare. Oamenii aceştia nu se ocupau doar cu vânzarea drogului, de care uzau şi abuzau. Erau o bandă de dezaxaţi, trăind într-un circuit închis format din orgii şi stupefiante (în pudră). Începură prin a-l răpi pe băiatul care descoperise piatra, ştiind cât sunt de vorbăreţi copiii. Apoi, în noaptea următoare, se duseră la şcoală ca să pună mâna pe diamant. Insitutorul le opuse o rezistenţă sălbatică şi atunci îi tăiaseră beregata.

Léopold asudă în picături mari. Simte nevoia să prizeze ceva şi îşi pierde şirul.

– Şi pe urmă, îl ajut eu, aţi descoperit că un alt băieţel era la curent cu existenţa pietrei şi că ar putea să vă încurce rău socotelile. Aţi hotărât să-l răpiţi şi pe el. Ce urmăreaţi?

– Aşteptam sosirea lui Fred. El era cel care trebuia să vândă diamantul acesta excepţional. Piatra aparţinea unei bogate familii israelite şi, în timpul Ocupaţiei, un ofiţer nazist şi-o însuşise.

Léopold îmi aruncă o privire rugătoare.

– Spuneţi-mi, mama trebuie că avea o cutie plină cu pliculeţe într-unul din buzunare, n-aţi vrea...

– Nici pomeneală! După ce ai să termini de vorbit, stimabile.

Mămica lui îi dădea drogul aşa cum dai o bomboană de supt unui copil care şi-a cremuit bine încălţările.

Resemnat, îngână:

– Ce vreţi să mai ştiţi?

– Motivul tuturor acestor crime...

– Tuturor acestor crime? Dar Ambistrouyan nu l-a omorât decât pe institutor. N-am mai ucis pe nimeni altcineva!

– Îţi baţi joc de mine?

Îi prezint pumnul pe care-l deghizez în mână de om cinstit, prezentându-mi degetele pe măsura enumerării.

– Şi pe Ambistrouyan, ia spune, cine l-a lichidat?

Dă să protesteze, dar eu îl reduc la tăcere cu o palmă energică.

– Şi pe coana Soubise? Şi pe Jérôme? Şi chiar pe Gaston, valetul?

Îşi cască larg ochii puchinoşi.

– Dar vă jur că noi nu suntem amestecaţi în aceste crime, nici Fred, nici Maryska, nici eu! Ambistrouyan l-a ucis pe învăţător, asta da... Dar mai mult nimic!

În orice caz, în privinţa bumbăcelii încă n-am terminat. Îi mai votez o subvenţie de urgenţă. Îşi scuipă unul dintre ultimii premolari care i-ar mai fi putut aduce niscaiva servicii.

În acest moment intră Javer ţinând sus o cutiuţă mică din piele neagră. O deschide şi-mi arată plin de amabilitate piatra pe care o conţine.

– Am descoperit diamantul, domnule comisar. Numitul Alfredo Galvani îl avea în buzunar...

– Bravo!

Dar îmi pasă mie de piatra asta ca de prima mea misadă

călduroasă. Ceea ce mă tulbură e vehemenţa cu care a negat Léopold.

– În fine, rostesc eu, nu a fost Ambistrouyan cel care mi-a aruncat ieri grenada în clasă?

– Ce grenadă? se miră imbecilul, nu sunt la curent...

– N-o fă pe prostul, frumosule, te paşte pericolul să treci pe pâine soldăţească; şi pâinea asta ai s-o mănânci într-un sicriu!

– Dar vă asigur...

– Să ne întoarcem la Lyon, decid eu, stăm acolo de vorbă cu capul odihnit, cum zicea Ludovic al XVI-lea.

*
* *

Poliţiştii din Ain ne împrumută o maşină mai spaţioasă ca Jaguarul meu, şi ne întoarcem la bază. În trecere, arunc un ochi în bistroul unde mă aştepta Bérurier şi cei doi elevi. Patroana mă informează că au plecat cu părinţii, veniţi după ei cu maşina primăriei.

În cazul acesta, sunt sigur că o să se încingă o beţie de pomină în seara asta în simpaticul sat din departamentul Rhône-ului. Seniorul Bérurier, zis Grasu, zis Nătărăul, zis Baronul chefliu, zis Maiestatea sa e pe cale să-şi demareze ciroza. Vai de cel care ar încerca să-i reziste!

Îl trimit pe Léopold la răcoare şi trec s-o interoghez pe Maryska, dizeuza fără voce, dar n-are mai multă ca pe estrada de la *Mistigri*, sărăcuţa de ea.

– Sunt complet nevinovată, afirmă ea. Nu ştiu nimic.

– De ce ai şters-o după asasinarea lui Ambistrouyan?

– Mi-a fost frică. Cred că n-o să mă acuzaţi acum că l-am

ucis eu? Eram doar împreună în dormitorul de sus când s-a întâmplat...

– Şi ce-ai făcut după aia?

– Am mers. Eram ca nebună. Şi pe urmă, m-am dus să-i cer sfatul lui Léopold. Dar numai ce-l arestaseţi... Mama lui mi-a zis că trebuia să încercăm ceva pentru a-l elibera. Ea l-a prevenit pe Fred şi pe urmă am recurs la ambulanţă...

– Tu ai fost cea care m-a sunat la Soubise, prefăcându-te că vorbeai cu Léopold?

– Ei şi? Ce rău e în asta?

– O să-ţi explice juraţii!

Uşa se deschide şi intră Javer, alb ca foaia de compunere a unui elev puturos. Îmi aruncă diamantul pe birou şi-mi spune:

– E fals!

Sar în sus imediat.

– Ce spuneţi?

– L-am arătat unuia dintre colegii mei, care se pricepe. A început să râdă că noi l-am putut crede autentic. Atunci, m-am dus la bijutierul de pe strada Lafayette: e o imitaţie, domnule comisar. Un adevărat dop de carafă!

Încep să mă satur până-n gât de toată afacerea asta. Toţi protagoniştii sunt morţi sau arestaţi, iar noi nu putem vedea mai limpede ca la început. M-am săturat, sunt pe punctul de a mă prăbuşi, zdrobit de oboseală. Totul mi se învârteşte dinaintea ochilor, iar contemporanii mei au nişte mutre greu de privit.

– Mă duc să trag un pui de somn în primul hotel care o să-mi iasă în cale, îi spun lui Javer.

– De ce nu veniţi la mine, îmi propune el, locuiesc în Broteaux şi soţia e plecată în concediu...

– N-aş putea să vă refuz!

O încredinţăm pe Maryska domnilor de la arest şi coborâm. Chiar în clipa în care eram pe punctul să ieşim pe uşă, telefonistul ne interpelează:

– Mergeţi la Grangognant în legătură cu noua crimă, domnilor?

Mă uit la el mai fleşcăit ca treizeci şi şase de prăjituri care au traversat Sahara cu capul descoperit.

– Ce crimă?

– A fost ucis noul învăţător. Numai ce i s-a găsit cadavrul într-un şanţ cu scursuri de prin grajduri. Sugrumat, bietul om!

CAPITOLUL XV

E de faţă secretarul primăriei, preotul, primul adjunct, al doilea adjunct, consilieri municipali, căpitanul pompierilor, locotenentul pompierilor, sublocotenentul pompierilor, adjutantul pompierilor şi Pompierul din Grangognant. Suntem adunaţi în hambarul unde se află pusă la adăpost pompa împotriva incendiilor, care n-a mai fost scoasă de la 14 iulie anul trecut. Pe jos, o prelată verde, umflată serios. De sub ea apar doi pantofi. Toată lumea e reculeasă, tăcută, impresionată. Îi fac semn pompierului să ridice un colţ al prelatei. O briză rău mirositoare pluteşte în local. Hotărât lucru, bietul meu Béru a avut parte de un sfârşit tare trist. Totuşi, un sfârşit destul de logic după viaţa pe care a dus-o: să piară într-un canal cu scursuri, mi se pare aproape firesc.

Prelata e dată la o parte şi mă aplec...

DAR NU-I BÉRURIER!

Nu l-am mai văzut niciodată pe domnul întins aici, umflat şi puţind, cu un nas proeminent şi cu ochii închişi.

– De ce aţi spus că era noul învăţător? protestez eu.

– Păi, se bâlbâie secretarul primăriei, din cauza actelor, priviţi... Avea în buzunar o legitimaţie profesională.

Legitimaţia a fost pusă la uscat pe o placă de sticlă. Deşi cerneala s-a spălat, se poate totuşi citi:

Albert PENSOME, institutor.

Mă aplec asupra cadavrului ca să-l văd mai bine. Nu, de o mie de ori nu! Ăsta nu-i Pensome care a venit să-şi ia postul în primire şi pe care eu l-am trimis acasă! Şi atunci?

Ei? Ce mi-aţi putea răspunde, şobolani bolnavi ce sunteţi? V-a pierit graiul, recunoaşteţi!

Şi mie! Dacă acest mort e într-adevăr Albert Pensome, fotografia de pe legitimaţie fiind o dovadă, atunci, cel care a venit să-l înlocuiască era un impostor! Oh! dar..Oh! dar...

Pe uliţa principală a satului răsună o cântare de beţiv:

„Ne uneşte mai mult sifilisul decât patul conjugal."

Glasul lui Béru. Ies împreună cu toţi ceilalţi şi vedem sosind un cortegiu surprinzător: Bérurier purtat în triumf de către părinţii elevilor..Un Béru apoplectic..Un Béru radios, triumfător, incitant! Copiii de şcoală merg în urma lui, purtând drapele sau ramuri. O zăresc în mulţime pe micuţa Rosette din Lyon, mai pistruiată ca oricând. Mă reped spre ea.

– Unde, Dumnezeu, ai fost în dimineaţa asta, păcătoaso? Am crezut că ai fost răpită şi am tremurat pentru tine...

Rosette roşeşte ca o roză peste care a dat urticaria.

– Am lăsat un bilet pe sub uşa colegului meu ca să-l anunţ că plec la Lyon să caut, oh, ... să caut, oh...

– Ce să cauţi?

– Toalete pentru interior. Ca să-ţi plac, se bâlbâie ea aruncându-se în braţele mele.

Acum Grasu a început să urle *Cei trei meşteri mari*. A şterpelit eşarfa de primar. Ziarişti de la *Progresul* şi de la *Dauphiné*

au sosit numai ce şi-l trag în poză. Nu-i el oare, bravul, neînfricatul, el care mereu merge înainte şi niciodată nu dă înapoi, nu-i el cel care i-a găsit pe copii şi i-a redat familiilor?

– Unde aţi plecat, domnule comisar? mă întreabă Javer.

– La Lyon. Cred că am priceput cum stau lucrurile...

– N-am putea dormi un pic pe aici, eu... eu...

– O să trageţi un somn în maşină.

– Cu viteza cu care mergeţi, nu-i cu putinţă. În fine...

Am început să cunosc pe dinafară blestematul ăsta de drum. Nici un fir de iarbă care-l mărgineşte nu mi-e străin. În trecere, melcii îmi fac semn cu corniţele şi viespile la fel.

*
* *

– Trebuie să-ţi dau o veste proastă, Maryska.

Femeia îşi înalţă capul şi ochii ei rătăcesc şi scotocesc în adâncul sufletului meu, în căutarea unui adevăr de care se teme.[1]

– Omul tău e mort. Eram gata să punem mâna pe el şi el a opus rezistenţă; atunci unul dintre poliţişti, mai nervos şi care apasă repede pe trăgaci l-a răpus. Acum i se cuvine o frumoasă piatră tombală, albă în întregime, ca o casă spaniolă.

– Ce tot bateţi câmpii! face ea.

Dar a pălit şi glasul i s-a alterat.

– Ăsta-i adevărul. Va trebui să vii pentru recunoaşterea cadavrului deşi nu-i prea plăcut la vedere omul tău.

Îi brodez un portret teribil de asemănător cu persoana care voia să se dea drept Pensome şi care a dispărut. Nu ştiu,

[1] Să fii obosit aşa cum sunt eu obosit şi să izbuteşti o exprimare într-o manieră atât de aleasă, înseamnă ceva, nu?

bineînţeles, dacă e mort sau viu – ţin să precizez pentru cei mai naivi dintre voi – dar ceea ce mă interesează sunt mărturisirile individei.

Merge, fraţilor! Şi încă merge extrem de bine. Maryska se năruie brusc, pierită de durere la gândul că omul ei e mort. A fost prea lacomă.Trecându-i pe la ureche zvonul descoperirii făcute la şcoală, l-a pus în temă nu pe omul ei, aşa cum am crezut iniţial, ci pe fratele ei. Acesta din urmă a încercat să se dea drept învăţătorul nou-numit. În acest scop, l-a neutralizat pe cel autentic, strângându-l de gât şi aruncându-l într-un şanţ cu scursuri.

Scena s-a derulat la Belinbeline pentru că la Grangognant-au-Mont d'Or nu-i gară. O dată săvârşită ticăloşia, fratele Maryskăi s-a prezentat la şcoală mândru ca un patron de bar-tabac. Numai că Rotunjimea sa şi eu însumi eram deja gata la datorie.

Individul a rămas prin preajmă pentru a ne supraveghea mişcările. Când m-a văzut mergând la Soubise, s-a prins că eu eram pe drumul cel bun şi că banii le treceau pe sub nas. Atunci a deschis ostilităţile, aruncându-mi mai întâi o grenadă; apoi, faţă de ineficienţa atentatului său, încercând să pună mâna pe diamant.

El e cel care a omorât-o pe Soubise, fiindcă ne urmărea. El cel care i-a telefonat lui Ambistrouyan la bar, spunându-i că vrea să-l vadă din partea lui Fred. Celălalt a spus O.K. Dar, când fratele cântăreţei a venit şi l-a găsit pe armean în pielea goală legat cu cătuşele de radiator, i-a propus următorul târg: îl eliberează în schimbul diamantului. Ambistrouyan i-a indicat unde era ascuns diamantul şi frăţiorul n-a avut nimic mai grabnic

de îndeplinit decât să-l reducă la tăcere definitiv. Incomparabila bijuterie avea o valoare reală, informaţie culeasă de la persoane competente, ridicându-se la două sute treizeci şi trei de milioane patru sute şase mii şapte sute douăzeci de franci, cincizeci. Mai adineaori i-am supraevaluat costul când v-am spus – şi-mi cer scuze cu toată umilinţa – că făcea două sute treizeci şi trei de milioane patru sute şase mii şapte sute douăzeci de franci, şaptezeci şi cinci!

Diamantul se afla la reşedinţa din Grangognant a doamnei Soubise. Fratele cântăreţei, un criminal dement (ce oroare!), a plecat să-l caute acolo. Gaston, valetul, l-a prins în flagrant delict şi asasinul l-a strangulat cu o funie şi pe urmă l-a atârnat de lustră. Se afla la locul faptei când am sunat eu. El a fost cel care mi-a răspuns, dându-se drept Gaston. El mi-a spus să rămân la aparat după care a plecat gândind că sinuciderea servitorului n-o să fie pusă la îndoială şi că telefonul meu ar fi motivat-o. Isteţ individul, nu? Eşti şmecher foc la vârsta asta.

– Ia spune-mi, frumoaso, mă adresez eu cântăreţei, nu cumva ai uitat pe cineva?...

– Pe cine? se bâlbâie ea, tulburându-se.

– Cum pe cine, pe amicul Jérôme. La el te-ai dus să cauţi refugiu după ce ai fugit de la *Mistigri*, nu? I-ai spus că Ambistrouyan a fost lichidat; faţă de cât erai de înnebunită, a crezut că tu erai autoarea şi a vrut să te dea pe uşă afară; atunci, pierzându-ţi minţile, i-ai tras cu un ciocan în cap. De unde ai luat ciocanul?

– De pe scara lui, imobilul era în reparaţii....

– Fermecătoare natură!

Brusc, mi se face lehamite s-o mai bat la cap. Acum, ares-

tarea frăţiorului şi recuperarea diamantului veritabil nu era decât o chestiune de ore. Trebuie să mă duc să sforăi puţin, în timp ce serviciile poliţiei se vor pune în mişcare.

Îi mai spun doar:

– Tu ai fost aia care i-ai dat piatra falsă lui Léopold?

– Da. Le-am spus că o găsisem la Ambistrouyan. Ca să le inspir încredere şi să-i permit fratelui meu să câştige timp. Îmi era frică să nu se ducă Fred la Soubise acasă şi să-l întâlnească pe Luciano...

Femeia scoate un strigăt.

– Ce-i cu dumneavoastră, domnule comisar?

Ce să fie, domnul comisar a căzut lat. Sforăie în fotoliul inspectorului Javer.

CONCLUZIA

Dorm o zi, o noapte, încă o zi şi încă o noapte.

Şi pe urmă, îmi fac apariţia la Grangognant pentru a-l recupera pe Béru şi a ne pregăti plecarea la Paris.

Ferestrele clasei sunt larg deschise, şi aud glasul fidelului meu colaborator care trâmbiţează:

– Bébert, dacă n-ai să citeşti corect, ai să capeţi drept pedapsă un picior în fund şi de conjugat douăsprezece verbe: „Nu-s în stare să citesc ce-i scris pe o etichetă."

Atunci timbrul subţiratic al elevului se face auzit:

– Vinurile de Rocher, balsam pentru stomac.

Béru are pedagogia în sânge!

Simt o mângâiere pe gât.

– Scumpule, aud ciripind în urechea mea dreaptă.

– Rosette, susur eu, gata să fac o nebunie, mai înainte de a mă întoarce *at home*.

Mă întorc.

Dar nu-i Rosette ci telefonista din Grangognat. O damă de doi metri, ca o scândură, cu dinţi de lemn, ochelari ca nişte hublouri, un ten cirotic şi varice.

Pe scurt, bine conservată pentru cei o sută de ani ai ei!